

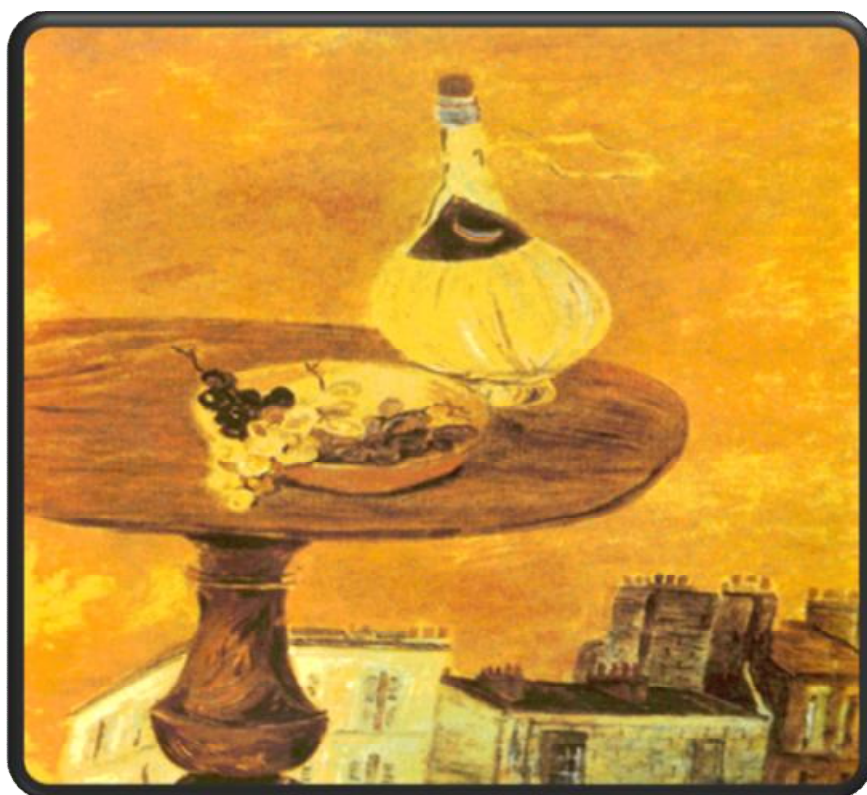

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Πολιτιστικά Ιδρύματα και Πολιτιστική Κληρονομιά στην Πόλη της Πάτρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ & ΣΥΝΤΑΞΗ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΠΑΣΙΑ
ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Πάτρα, Μάρτιος 2010

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Πολιτιστικά Ιδρύματα και Πολιτιστική
Κληρονομιά στην Πόλη της Πάτρας»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ & ΣΥΝΤΑΞΗ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΠΑΣΙΑ
ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Πάτρα, Μάρτιος 2010

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τις θερμές μας ευχαριστίες στον καθηγητή μας κ. Ιωάννη Παναγόπουλο για τις συμβουλές του και την καθοδήγηση που μας προσέφερε, ώστε να μπορέσουμε να διεκπεραιώσουμε το παρόν σύγγραμμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.....	7
1. 1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	7
1. 2 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	9
1. 3 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ	
2.1 ΔΕΠΑΠ	12
2. 2.ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ	41
2. 3 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.....	43
3.2 ΑΛΛΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3.1 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	51
3.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ- ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ	
4.1 Η ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ	
5.1 ΒΑΘΜΟΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	70
5.2 ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ	78
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α «ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ COMENIUS»	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β «ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	102

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή απευθύνεται τόσο σε σπουδαστές που θέλουν να γνωρίσουν την πόλη της Πάτρας υπό το πρίσμα του Πολιτισμού και των ειδικών χαρακτηριστικών που τον διέπουν, στους έχοντες έντονα πολιτιστικά ενδιαφέροντα καθώς επίσης και σε όσους αγνοούν αλλά τους ενδιαφέρει να μάθουν την πολιτιστική ταυτότητα της πόλης τους. Γίνεται προσπάθεια στο παρόν σύγγραμμα, ο αναγνώστης να αποκτήσει περισσότερη ευαισθησία αλλά και ευσυνειδησία για τον πολιτισμό και τα πολιτιστικά προϊόντα γενικότερα, ως αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας που δραστηριοποιούνται.

Η εξέλιξη του θέματος στην εργασία αυτή ξεκινάει από μία γενική θεώρηση των εννοιών του Πολιτισμού και των Πολιτιστικών Ιδρυμάτων καθώς επίσης και του πολιτιστικού προϊόντος ως το λόγο ύπαρξης και δημιουργίας τους(κεφάλαιο 1)/ Ακολουθώντας, στο κεφάλαιο 2 ακολουθεί καταγραφή των σημαντικότερων πολιτιστικών ιδρυμάτων στην πόλη της Πάτρας, εστιάζοντας τόσο στην οργάνωση και τον τρόπο λειτουργία τους όσο και στα εκθέματα ή άλλες ιδιαιτερότητες που τα χαρακτηρίζουν. Στην επόμενη ενότητα το ενδιαφέρον εστιάζεται στις βασικές αρχές και προσεγγίσεις των παιγνίων επιχειρήσεων και η εργασία συγκεκριμενοποιείται πλέον σε μοντέλα και τρόπους υλοποίησης των εικονικών επιχειρήσεων και επιχειρηματικών σχεδίων εκπαιδευτικά πολιτιστικά προγράμματα(κεφάλαιο 3), η σημασία τους και η συμβολή τους στην ανάδειξη- διατήρηση του πολιτισμού μέσω των τοπικών κυρίως κοινωνιών, πως χρηματοδοτούνται αλλά και ποιες οι επιπτώσεις τους.. Στη συνέχεια ο αναγνώστης περνάει αρμονικά στην ανάλυση των μελλοντικών προοπτικών των πολιτιστικών ιδρυμάτων, καθώς η τεχνολογικές συγκυρίες και η εξάπλωση της ευρυζωνικότητας δημιούργησε την αδήριτη ανάγκη της ψηφιοποίησης των πολιτιστικών εκθεμάτων μέσω ψηφιακών κόσμων προτάσσοντας νέους τρόπους διατήρησης και προβολής της πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου(κεφάλαιο 4).

Στο κεφάλαιο 5 το ενδιαφέρον εστιάζεται σε έρευνες για τον βαθμό ψηφιοποίησης των πολιτιστικών ιδρυμάτων αλλά και στον βαθμό συμμετοχής του κοινού στα πολιτιστικά κοινά. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των πληροφοριών ήταν τα ερωτηματολόγια και ο τρόπος προσέλκυσης των εμπλεκόμενων φορέων και ομάδων ήταν είτε με επιτόπια συνέντευξη, είτε με χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε τηλεφωνικώς.

Τέλος, παρατίθενται στο παράρτημα αναλυτικές πληροφορίες για τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά πολιτιστικά προγράμματα Comenius. Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι διαδικτυακές και έντυπες εκδόσεις των καταστατικών ιδρυμάτων, επίσης διαδικτυακά ρεπορτάζ για κάποια από τα ιδρύματα καθώς επίσης και πρακτικά συνεδρίων σχετικά με τα εκπαιδευτικά πολιτιστικά προγράμματα. Χρήσιμες φάνηκαν και δημοσιεύσεις του υπουργείου πολιτισμού σχετικά με τις μελλοντικές προοπτικές των πολιτιστικών ιδρυμάτων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Πολιτισμός & Πολιτιστικά Ιδρύματα»

«Πολιτισμός είναι το άθροισμα των μορφών τέχνης,
της αγάπης και της σκέψης, ο οποίος μέσα
στην πορεία του χρόνου επέτρεψε στον άνθρωπο
να είναι λιγότερο υποδουλωμένος»

Andre Malraux.

Στην εποχή μας έχει πλέον συντελεστεί η καταστροφή κάθε παραδοσιακής μορφής βίου και έχει αντικατασταθεί από τον αστικό τρόπο ζωής. Η ισορροπία υπαίθρου-πόλης έχει διασαλευτεί υπέρ της πόλης και του αστικού βίου που συνεπάγεται και την απόλυτη κυριαρχία της τεχνολογίας.

Ωστόσο τις τελευταίες δεκαετίες ως αντιστάθμισμα στην παγκοσμιοποίηση διαπιστώνεται πραγματική στροφή και ενδιαφέρον της ανθρωπότητας προς την διάσωση, ανακάλυψη και μελέτη του παραδοσιακού πολιτισμού και την αποκατάσταση της διασαλευμένης ισορροπίας υπαίθρου-πόλης. Σήμερα η εθνογραφική επιστήμη εργάζεται εντατικά και εκτατικά και δεν είναι τυχαία η αύξηση της ίδρυσης Μουσείων, Συλλογών, πολιτιστικών συλλόγων και σωματείων που στόχο έχουν τη διάσωση και διαφύλαξη της παραδοσιακής κληρονομιάς κάθε τόπου.

1.1 Τι σημαίνει Πολιτισμός;

Είναι δύσκολο να οριστεί με ακρίβεια η έννοια του πολιτισμού επισημαίνεται από τον κοινωνιολόγο και ιστορικό Norbert Elias στο παρακάτω απόσπασμα:

«Η έννοια του 'πολιτισμού' σχετίζεται με ποικίλα δεδομένα: με το επίπεδο της τεχνικής, με τους τρόπους συμπεριφοράς, με την εξέλιξη της επιστημονικής γνώσης, με θρησκευτικές ιδέες και συνήθειες. Μπορεί να αναφέρεται στο είδος της κατοίκησης ή της συμβίωσης ανδρών και γυναικών,

στη μορφή του ποινικού κολασμού ή της παρασκευής του φαγητού, για την ακρίβεια δεν υπάρχει τίποτα που να μην μπορεί να γίνει κατά έναν «πολιτισμένο» ή έναν «απολίτιστο» τρόπο, γι' αυτό και φαίνεται πάντοτε κάπως δύσκολο να συνοψιστούν με λίγα λόγια όλα όσα μπορούν να χαρακτηρισθούν ως του 'πολιτισμού'.

Στο παραπάνω απόσπασμα διακρίνουμε δύο διαστάσεις της έννοιας του πολιτισμού που χαρακτηρίζουν και τις χρήσεις του όρου τόσο στο επιστημονικό όσο και στο καθημερινό πεδίο:

- Την περιγραφική, αφού ο πολιτισμός θεωρείται μια ευρεία και πολύ γενική κατηγορία που περιλαμβάνει όλες τις όψεις της ζωής των ανθρώπων,
- Την κανονιστική ή αξιολογική, με την έννοια ότι στον πολιτισμό αποδίδεται αξία, αφού χρησιμοποιείται ως μέτρο αξιολόγησης των ατομικών και συλλογικών πρακτικών και τρόπων ζωής.

Ο πολιτισμός είναι πολύσημη έννοια, εάν αντιμετωπιστεί ως αναλυτικό εργαλείο των κοινωνικών επιστημών το βλέπουμε ότι ο πολιτισμός αναφέρεται στην καθημερινή ζωή (στους κανόνες και τα πρότυπα συμπεριφοράς που τη διέπουν, στους τρόπους ζωής που ακολουθούν οι άνθρωποι), σε κοινωνικά σύνολα (που συνήθως νοούνται ως ξεχωριστοί πολιτισμοί), σε συστήματα συμβόλων και σημασιών.

Η τελευταία εκδοχή είναι αυτή που υιοθετούν συχνότερα οι ερευνητές οι οποίοι αναλύουν τις κοινωνικές σχέσεις υπό το πρίσμα του πολιτισμού.

Σύμφωνα με αυτή, ο πολιτισμός παρέχει στα άτομα πρότυπα οργάνωσης και ταξινόμησης της πραγματικότητας, άρα παραπέμπει στους τρόπους με τους οποίους συγκροτείται η ανθρώπινη εμπειρία, τα βιώματα καθενός από εμάς.

Ο πολιτισμός αποτελεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο οι άνθρωποι προσλαμβάνουν τον κόσμο, νοηματοδοτούν την πραγματικότητα και οργανώνουν τη δράση τους.

1.2 Τα Πολιτιστικά Ιδρύματα

Τα Πολιτιστικά Ιδρύματα ή αλλιώς Οργανισμοί Πολιτιστικής Κληρονομιάς, (Cultural Heritage Institutions, όπως ο όρος απαντάται στη ξένη βιβλιογραφία) είναι οι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί, των οποίων ο σκοπός είναι να αποκτούν, να συντηρούν, να διατηρούν, να μελετούν, να ερμηνεύουν και να κάνουν προσβάσιμα στο κοινό (είτε για διδακτικούς, είτε για ψυχαγωγικούς λόγους) αντικείμενα, είδη, δείγματα, έγγραφα, κτίρια, ακόμα και συμπεριλαμβάνοντας και καλλιτεχνικές, επιστημονικές, ιστορικές, τεχνολογικές και φυσικές μαρτυρίες. Αποκλείονται οι οργανισμοί που λειτουργούν με πρωταρχική μέριμνά τους την πώληση των αντικειμένων που εκθέτουν ή που γενικά προσπαθούν να αποκομίσουν κάποιο χρηματικό κέρδος από τις ενέργειές τους.

Οι Οργανισμοί Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ή ακόμα όπως θα μπορούσαμε να τους ονομάσουμε συλλεκτικοί οργανισμοί, συλλέγουν, διατηρούν και κοινοποιούν τις ανθρώπινες υλικές και πνευματικές μαρτυρίες. Οι συλλογές αυτών των οργανισμών είναι ποικιλόμορφες και διαμορφώνονται σύμφωνα με τις διαφορετικές αντιλήψεις των εξειδικευμένων επιστημόνων αλλά και σύμφωνα με τα πρότυπα του κάθε κλάδου.

Στόχος των πολιτιστικών ιδρυμάτων δεν είναι η απλή έκθεση αντικειμένων, αλλά η παρουσίαση και η σύνθεση συλλογών, με τέτοιο τρόπο ώστε να αναδεικνύεται ο καλλιτεχνικός χαρακτήρας των εκθεμάτων όποτε αυτό απαιτείται, αλλά και το γνωστικό πολιτισμικό τους περιεχόμενο. Έτσι, απαιτείται ειδική μέριμνα για τα κείμενα που συνοδεύουν τα εκθέματα, εξαρχής στον σχεδιασμό της λειτουργίας του μουσείου. Τα κείμενα περιλαμβάνουν στοιχεία για όλες τις κατηγορίες επισκεπτών και αναπτύσσονται βάσει παραμέτρων που ενισχύουν τις αρχές της εκπαιδευτικής και επικοινωνιακής πολιτικής του μουσείου. Τα κείμενα αποτελούν σημαντικό τμήμα τόσο της επικοινωνίας των επισκεπτών με την έκθεση, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις βασίζονται στη γλώσσα για καλύτερη κατανόηση και ερμηνεία των εκθεμάτων που βλέπουν. Έτσι ενισχύεται ο

κοινωνικός παράγοντας που σε κάθε περίπτωση υποστηρίζει την άντληση γνωστικού περιεχομένου από την επιτόπια επίσκεψη.

Έχει παρατηρηθεί πως ενίοτε οι γονείς χρησιμοποιούν τα κείμενα, για να μεταφέρουν πληροφορίες στα παιδιά τους και τα θεωρούν απαραίτητα, προκειμένου να καλύψουν τα δικά τους γνωστικά κενά. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις τα κείμενα που συνοδεύουν τα εκθέματα είναι γραμμένα σε απλή και κατανοητή γλώσσα, χωρίς ωστόσο να υποβιβάζουν την αξία της πληροφορίας.

Αλληλεπίδραση με την τοπική κοινωνία - διαδίκτυο

Βασική παράμετρο των εργασιών ενός πολιτιστικού οργανισμού αποτελεί και η κοινωνική διάσταση της λειτουργίας του, η επικοινωνία με το κοινό, η ερμηνεία και η μετάδοση του περιεχομένου των συλλογών του. Εκτός, λοιπόν, από τις ξεναγήσεις, παρέχει εκπαιδευτικές δυνατότητες σε ειδικά διασκευασμένα τεχνοπάρκα του, επιμορφωτικά σεμινάρια και προγράμματα εκπαίδευσης από απόσταση με εκδόσεις CD-ROM και εκπαιδευτική παρουσία στο διαδίκτυο.

Με αυτόν τον τρόπο, πέραν των επιτόπιων επισκέψεων στις συλλογές ενός μουσείου, ο περιηγητής του διαδικτύου μπορεί να πλοηγηθεί σε επιλεγμένες περιοχές ενός τόπου που παρουσιάζουν πολιτισμικό ενδιαφέρον ή να αντλήσει πληροφορίες για εικονικές εκθέσεις. Οι σύγχρονες εφαρμογές παρέχουν στον χρήστη τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης με τρισδιάστατα μοντέλα εδάφους και την άντληση δεδομένων για μνημεία οχυρωματικής αρχιτεκτονικής, για παράδειγμα, ή χώρους πολιτισμικού και ιστορικού ενδιαφέροντος.

1.3 Το πολιτιστικό «Προϊόν»

Τα πολιτιστικά «προϊόντα» διαφοροποιούνται σημαντικά από τα υπόλοιπα προϊόντα. Σε αντίθεση με τα βιομηχανικά προϊόντα τα πολιτιστικά προϊόντα δεν καταναλώνονται ανά μονάδα σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αλλά κάθε μονάδα σχεδιάζεται για να χρησιμοποιηθεί επανειλημμένα από αρκετούς καταναλωτές με αποτέλεσμα να αποκτούν μεγαλύτερη αξία με

τη χρήση τους. Ενώ η αξία των βιομηχανικών προϊόντων μειώνεται με τη χρήση τους το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει με τα πολιτιστικά προϊόντα. Παραδείγματος χάριν, η αξία ενός έργου ή ενός βιβλίου αυξάνεται εκθετικά με τη χρήση του. Η εισαγωγή των υποδομών και των δικτύων που διευκολύνουν τη διάχυση των ιδεών μετέβαλε ουσιαστικά το οικονομικό περιβάλλον. Η οικονομική αξία της προσωπικής δημιουργικής έκφρασης μπορεί πλέον να αυξηθεί εκθετικά, διότι η ανάδειξη και διάδοση των ιδεών επιτρέπει την ενίσχυση της ζήτησης των ιδεών αυτών και της εφαρμογής τους.

Η παραδοσιακή θεώρηση του πολιτισμού τείνει να καθορίζει τον πολιτισμό ως ένα αποδεχτό, κληρονομημένο σωρευμένο σώμα τέχνης, αισθητικής μορφής, συμβολικών εννοιών, πρακτικών και θεσμών. Με βάση τον καθορισμό αυτό η προσέγγιση του πολιτισμού μπορεί να είναι:

1. αισθητική, δηλαδή, να αφορά τα πολιτιστικά ευρήματα που διέπουν την ιστορία της τέχνης,
2. ανθρωπολογική, δηλαδή να αφορά την ουσιαστική ποιότητα των πολιτιστικών πρακτικών.
3. εμπορική, δηλαδή να αφορά το μέγεθος των αγορών για μαζική παραγωγή πολιτιστικών προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

«Τα Πολιτιστικά Ιδρύματα της Πάτρας»

Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας

Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ), είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με ιδιαίτερη παρουσία, χαρακτηριστικά και δραστηριότητα, στο πολιτιστικό γίγνεσθαι της Πάτρας, αλλά και ολόκληρης της χώρας. Στα πλαίσια λειτουργίας αυτής της δημοτικής επιχείρησης θα αναφερθούμε σε σημαντικά ιδρύματα που είτε παράγουν είτε γίνονται φορείς της πολιτιστικής δραστηριότητας της πόλης και αφορούν κυρίως τους παρακάτω τομείς:

1. Καρναβάλι – Τέχνες
2. Φεστιβάλ
3. Εικαστικά
4. Παραγωγής Εκδηλώσεων
5. Παιδεία - Πολιτισμός

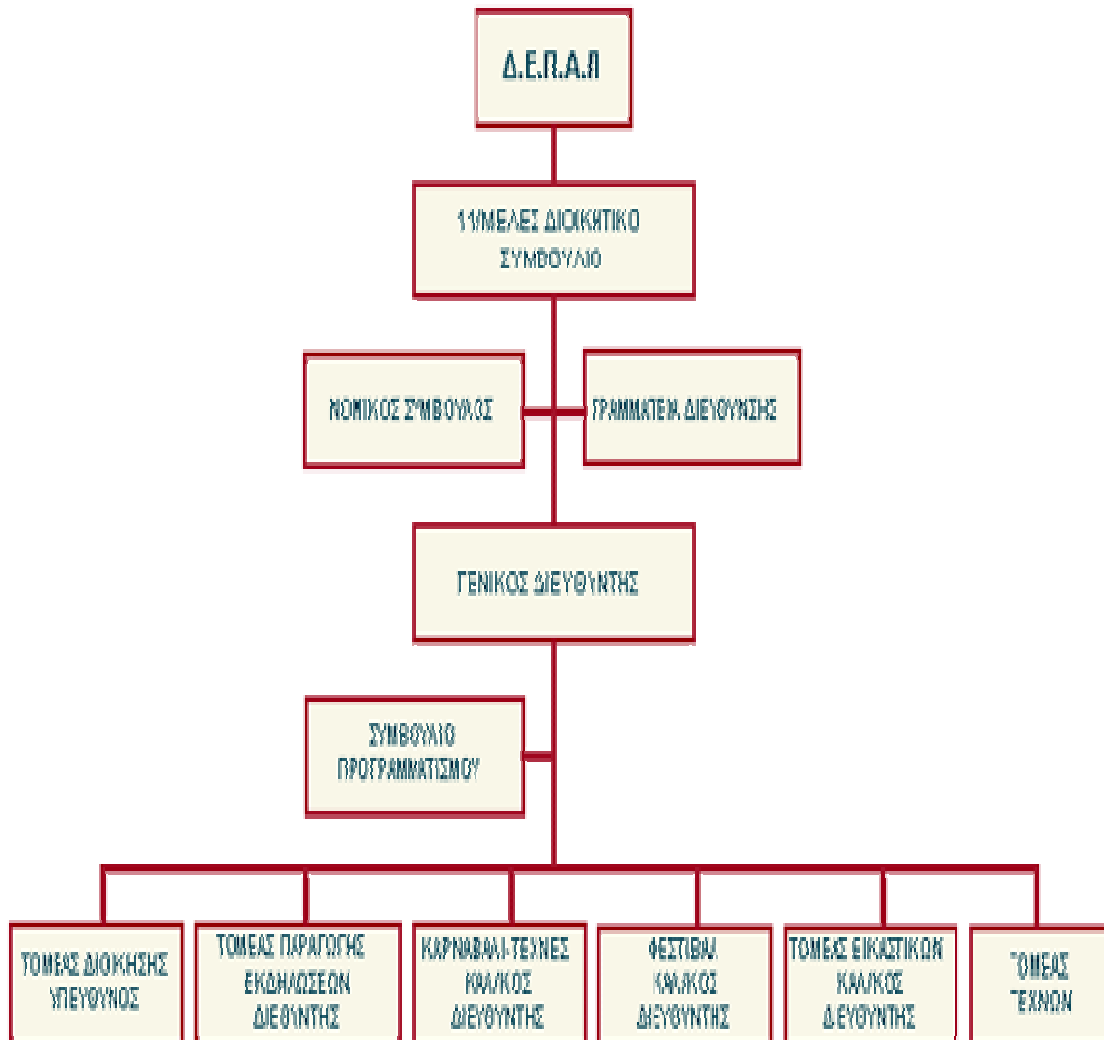
Όπως αναφέρεται και στον Κανονισμό Διαχείρισης της ΔΕΠΑΠ, άρθρο 2, η ΔΕΠΑΠ συστάθηκε με την με αριθμό 3/ 18-01-90 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πατρών (δημοσίευση 30-03-99), με έδρα την Πάτρα.

Η ιεραρχική διάρθρωση παρουσιάζεται στο σχήμα 1, με τις κύριες διοικητικές εξουσίες να συγκεντρώνονται στο Διοικητικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρό του. Στον κανονισμό λειτουργίας αναλύονται οι θέσεις εργασίας που απαιτούνται προκειμένου για την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης. Συνολικά οι θέσεις εργασίας ανέρχονται σε 168, εξαιρουμένων των θέσεων καθηγητών που δεν περιγράφονται στον κανονισμό.

Υπό την αιγίδα της ΔΕΠΑΠ λειτουργούν οι παρακάτω φορείς τους οποίους και θα δούμε αναλυτικά στις παραγράφους που ακολουθούν:

- Η δημοτική πινακοθήκη (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 5)
- Η ορχήστρα νυκτών εγχόρδων (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 2)
- Το διεθνές φεστιβάλ Πάτρας (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 9)

- Το θέατρο σκιών (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 2)
- Το καρναβάλι (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 49)
- Το εικαστικό εργαστήρι (προβλεπόμενες θέσεις εργασίας 10)
- Χορευτικό Τμήμα

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Δ.Ε.Π.Α.Π.- Τακτικά Μέλη

1. ΕΛΕΝΗ ΔΑΣΙΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΣ
2. ΑΡΓΥΡΗΣ ΚΑΛΙΑΦΑΣ - ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
3. ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ
4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
5. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
6. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΝΕΛΑΚΗΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ
7. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΝΤΑΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ
8. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΜΠΙΤΣΑΚΟΥ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ
9. ΑΝΤΙΤΗ ΚΟΣΙΩΝΗ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

10. ΖΩΗ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

11. ΣΩΤΗΡΗΣ ΒΛΑΧΟΣ - ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. ΜΑΡΙΑ ΜΑΚΡΗ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

2. ΑΛΙΚΗ ΡΩΜΑΝΟΥ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

3. ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

5. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

6. ΕΛΕΝΗ ΒΟΥΓΑ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

7. ΕΙΡΗΝΗ ΤΖΟΥΡΑΜΑΝΗ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

8. ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

9. ΕΥΤΥΧΙΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

10. ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΤΙΒΑΝΑΚΗ - ΔΗΜΟΤΙΣΣΑ

11. ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ – ΔΗΜΟΤΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ «ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ - ΤΕΧΝΕΣ»

ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. ΕΛΕΝΗ ΔΑΣΙΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΣ

2. ΧΑΡΑ ΠΑΝΤΕΛΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

3. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

5. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

6. ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

7. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΝΕΛΑΚΗΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

8. ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΠΟΥΖΑΝΗΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

9. ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΛΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

1. ΒΟΗΘΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

2. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

3. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

4. ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

5. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΚΟΒΑΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

6. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΛΕΞΗΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

7. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΝΤΟΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

8.ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΑΚΗΣ - ΔΗΜΟΤΗΣ

9.ΘΕΟΔΩΡΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΡΚΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας συστηματικά συνυπήρξε και συνδέθηκε με τους πολίτες και τούς φορείς της πόλης. Συνεργάστηκε με κάθε φορέα και όπου ζητήθηκε η συνεργασία ή η βοήθειά τον. Μεγάλος αριθμός εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων της πόλης φέρουν την υπογραφή συνεργασίας τον ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας. Ιδιαίτερη συνεργασία υπήρξε εξ αρχής με τον Κοινωνικό Τομέα τον Δήμου Πατρέων.

Μια σειρά παραστάσεων δόθηκαν δωρεάν και άλλες των οποίων τα έσοδα διετεθήσαν σε διαφόρους φορείς για κοινωφελείς σκοπούς. Από το 2000 ακόμη, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας διαθέτει κάθε χρόνο 2000 δωρεάν εισιτήρια για τους άνεργους της Πάτρας. Πρέπει να σημειωθεί πως το εισιτήριο του Θεάτρου υπήρξε ιδιαίτερα χαμηλό και προσιτό στον πατρινό θεατή.

Πολιτιστική

Το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας υπήρξε από την αρχή αρωγός της προσπάθειας της «Πάτρας Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2006». Στα πλαίσια της συνεργασίας του πραγματοποίησε σειρά από παραγωγές υψηλότατου καλλιτεχνικού επιπέδου.

Παρόλη τη συνεπή στάση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας απέναντι στον Οργανισμό «Πάτρα 2006», και λόγω των γνωστών οικονομικών προβλημάτων και της αδιαφορίας της Πολιτείας τόσο για το ίδιο το εγχείρημα όσο και για την Πόλη, ο «Πάτρα 2006» έχει απέναντι στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σημαντικές οικονομικές εκκρεμότητες από παραγωγές που ήδη έχουν ολοκληρωθεί, ενώ ευθύνεται και για την μη ολοκλήρωση της ανακαίνισης του θεάτρου «ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ».

Οι Άνθρωποι του ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε. Πάτρας

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ.
Ευάγγελος Πολίτης Στεργίου

Ελένη Δάσιου (Αντιπρόεδρος)	
Κατερίνα Κουμπουρλή (Μέλος)	Γεωργία Παπαντωνοπούλου (Μέλος)
Νικόλαος Μακρής (Μέλος)	Νικόλαος Παπαλέξης (Μέλος)
Σωτήρης Βλάχος (Μέλος)	Περικλής Βασιλόπουλος (Εκπρόσωπος εργαζομένων)

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Λυδία Κονιόρδου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	
Διεύθυνση Διοίκησης και προσωπικού	Νίκος Χατζηγιάννης
Διεύθυνση Παραγωγής	Τίνα Γιοβάνη
Διεύθυνση Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων	Σοφία Μαυρίδη
Προβολή - Οργάνωση Παραστάσεων	Πηνελόπη Κοντοδήμου
Υπεύθυνη Λογιστηρίου	Λένα Τρίκη
Λογίστρια	Αγγελική Κωνσταντοπούλου
Ταμίας Θεάτρου	Ρένα Αναστασοπούλου

Συνεργάτης Καλλιτεχνικού Διευθυντή- Υπεύθυνη Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων	Συγκλητική Βλαχάκη
Υπεύθυνος Θεάτρου «Απόλλων»	Περικλής Βασιλόπουλος
Γραμματειακή Υποστήριξη	Ελένη Αντωνοπούλου
Φροντιστής	Τάκης Βούτος
Ηλεκτρολόγοι	Μιχάλης Πεφάνης
	Μιχάλης Ζαμπέτης
Ηχητικός	Σάκης Κουτσούκος
Υπεύθυνος Φωτισμών	Νίκος Σωτηρόπουλος
Μηχανικοί Σκηνής	Κώστας Ματθαίου
	Ανδρέας Φωτεινόπουλος
	Γιώργος Σάρρας
Υπεύθυνη Βεστιαρίου	Αθηνά Μακρυγιάννη

Προσωπικό θεάτρου -

Τον Ιανουάριο τον 2000 στο Θέατρο εργάζονται 12 εργαζόμενοι (διοικητικοί και τεχνικοί). Σήμερα το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Πάτρας διαθέτει προσωπικό 20 ατόμων που σε αρκετές περιπτώσεις ανήκει στην κατηγορία εξειδικευμένων πολιτιστικών στελεχών, που βελτιώνουν καθημερινά το προφίλ του Θεάτρου. Δέκα εργαζόμενοι του θεάτρου μιλούν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα.

Από τον Αύγουστο τον 2003, ορίστηκε Αναπληρωτής Διοικητικός Διευθυντής, για την καλύτερη λειτουργία των διοικητικών εργασιών του

Θεάτρου. Η Θέση αυτή εισήχθη αργότερα (2006) και στον εσωτερικό κανονισμό του Θεάτρου ως Θέση Διοικητικού Διευθυντή. Καθ' όλη τη διάρκεια της επταετίας έγινε συστηματική προσπάθεια αξιοποίησης και αναβάθμισης του συνόλου των εργαζομένων.

Την 1.1.2000 ο μέσος καθαρός μηνιαίος μισθός των εργαζομένων ανέρχεται σε:

α. Διοικητικοί: 685,55 ευρώ

β. Τεχνικοί: 724,48 ευρώ (υπάγονται σε συλλογική σύμβαση), ενώ αντίστοιχα την 31.12.2006 οι μέσες καθαρές μηνιαίες αποδοχές είναι:

α. Διοικητικοί: 1056,30 ευρώ, (μέση αύξηση επταετίας 54.1%/ο).

β. Τεχνικοί: 992,06 ευρώ, [μέση αύξηση επταετίας 37%/ο], ενώ η ετήσια επιχορήγηση του Δήμου προς το Θέατρο παραμένει, με μικρές αυξομειώσεις, σταθερή από το 2001.

Σήμερα, το Θέατρο διαθέτει σειρά στελεχών ικανά να λειτουργήσουν σε τομείς πολιτιστικής δραστηριότητας, όμως η συνολικά εξειδικευμένη εργασία που πρέπει να παρέχεται στον χώρο του Θεάτρου παραμένει ζητούμενο.

Οικονομικός απολογισμός- οικονομική διαχείριση ΔΗΠΕΘΕ

Το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας επιχορηγείται τακτικά από το Δήμο Πατρέων και από το Υπουργείο Πολιτισμού μέσω προγραμματικών συμβάσεων. Ανικανοποίητο αίτημα της πόλης παραμένει η μετεξέλιξη του Θεάτρου σε Κρατικό Θέατρο Νότιας Ελλάδας. Παρόλα αυτά το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας αντιμετωπίζει χρόνια οικονομικά προβλήματα, εν μέρει λόγω μη καταβολής επιχορηγήσεων του ΥΠΠΟ, ενώ έχει απωλέσει μια δεύτερη σκηνή, το θεατράκι "Επίκεντρο" το οποίο κατεδαφίστηκε ενόψει της "Πάτρας ΠΠΕ 2006" χωρίς ωστόσο να αντικατασταθεί από νέο θέατρο. Στο κομμάτι της οικονομικής διαχείρισης το Θέατρο:

1. Οργάνωσε και ενίσχυσε το λογιστήριο του προσλαμβάνοντας εξωτερικό συνεργάτη με συνέπεια να υπάρχει, για πρώτη φορά, πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του.

2. Πραγματοποίησε τους ισολογισμούς του, ακόμα και παρελθόντων ετών και τα όποια προβλήματα, ερωτηματικά ή στοιχεία προέκυψαν τέθηκαν υπόψη της δικαιοσύνης προκειμένου να υπάρχει απόλυτη διαφάνεια.

3. Διεκδίκησε και τελικά εισέπραξε, μεγάλο μέρος παρελθόντων οφειλών προς αυτό ενώ παράλληλα, αποπλήρωσε και μεγάλο μέρος οφειλομένων προς τρίτους με αποτέλεσμα, η σημερινή οικονομική εικόνα εκτός από το να είναι ακριβής, να είναι και σαφώς βελτιωμένη σε σχέση με το παρελθόν.

Η Εικόνα του Θεάτρου με αριθμούς

Συγκεντρωτικός πίνακας στοιχείων περιόδου 1.1.2000 - 31.12.2006

Οικονομική θέση Θεάτρου την 1.1.2000

α. Υποχρεώσεις προς τρίτους (Ε)550.000,00

β. Απαιτήσεις (Ε) 20.000,00

Οικονομική θέση θεάτρου την 31.12.2006

α. Υποχρεώσεις προς τρίτους (Ε)673.587,587

β. Απαιτήσεις (Ε)..... 414.031,47

Σύνολο εργαζομένων την 1.1.2000 12

Σύνολο εργαζομένων την 31.12.200620

Ετήσια επιχορήγηση Δήμου το 2000 (€)550.000,00

Ετήσια επιχορήγηση το 2006 (€)..... 650.000,00

Σύνολο επιχορήγησης Δήμου από 1.1.2000-31.12.2006 (€)4.786.568,00

Σύνολο επιχορήγησης ΥΠ.ΠΟ. από 1.1.2000-31.12.2006 (€)1.442.017,00

Σύνολο ιδίων εσόδων επταετίας (€) 6.482.081,00

Σύνολο εσόδων από εκδόσεις (€)..... 325.687,00

Σύνολο παραγωγών επταετίας 75

Σύνολο παραστάσεων στην Πάτρα 1.379

Σύνολο παραστάσεων εκτός Πατρών 685

Σύνολο παραστάσεων επταετίας.....	2.064
Σύνολο ηθοποιών που συνεργάστηκαν	210
Σύνολο καλλιτεχνών που συνεργάστηκαν	451
Σύνολο Αχαιών καλλιτεχνών.....	88
Σύνολο Θεατών στην Πάτρα.....	222.646
Σύνολο Θεατών στην υπόλοιπη Ελλάδα	282.606

Αναλύοντας τα ποσά των εσόδων του θεάτρου παρατηρούμε ότι: Στο συνολικό έσοδο του Θεάτρου (πλην λοιπών εσόδων 2004, 2005, 2006) ύψους 12.710.706 ευρώ, ο Δήμος Πατρέων συμμετείχε με ποσό 4.786.568 ευρώ (μέση ετήσια επιχορήγηση 683.795 ευρώ), ποσοστό συμμετοχής 38%,

Ενώ το ΥΠ.ΠΟ με ποσό 1.442.057 ευρώ, ποσοστό συμμετοχής 11%. Τα ίδια έσοδα του Θεάτρου την ίδια περίοδο ανέρχονται στο ποσό των 6.482.081 ευρώ, στα οποία δεν υπολογίζονται άλλες πηγές εσόδων για τα έτη 2004, 2005, 2006, πέραν εσόδων παραστάσεων, με ποσοστό συμμετοχής 51% και μέσο ετήσιο ίδιο έσοδο 909.011 ευρώ.

Η συνεχής δυναμική ιδίων εσόδων του Θεάτρου είναι κατ η απάντηση στην πορεία κατ στο σύνολο του έργου του Θεάτρου κατά τη διάρκεια της τελευταίας επταετίας.

Ανάλυση επιχορηγήσεων από τον Δήμο Πατρέων

Από τη συνολική επιχορήγηση του Δήμου Πάτρας ύψους 4.786.568 ευρώ, ποσό ύψους 2.694.663 ευρώ αντιστοιχεί στις αμοιβές προσωπικού, (ποσοστό 56%), ενώ ποσό 611.630 ευρώ αντιστοιχεί σε λειτουργικές δαπάνες ενοίκια, Ο.Τ.Ε., έξοδα γραφείων κ.λπ., ποσοστό 13%.

Αντίστοιχα την ίδια περίοδο, το ποσό που δαπανήθηκε για υποδομές ανέρχεται στις 789.563 ευρώ, ποσοστό 16%, ενώ από το σύνολο της επιχορήγησης, ποσό 200.000 ευρώ δόθηκε για πληρωμή παλαιών οφειλών (προ 1998) στο Ι.Κ.Α.

Παρατηρούμε ότι, από τη συνολική επιχορήγηση τον Δήμου, ποσό ύψους 4.295.856 ευρώ, ποσοστό 90%, αφορά την κάλυψη ανελαστικών δαπανών, υποδομών και παλαιών οφειλών.

Αν λάβουμε υπόψη μας και το ιδιαίτερα χαμηλό εισιτήριο πού έχουν οι παραστάσεις τον Θεάτρου στην πόλη, φαίνεται πως, μόνο το 10% της επιχορήγησης του Δήμου πηγαίνει στην παραγωγή τον καλλιτεχνικού έργου του Θεάτρου.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ

Η Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών, ιδρύθηκε το 1988 και από το 2000 λειτουργεί στα πλαίσια της ΔΕΠΑΠ. Σκοπός της σύστασης και λειτουργίας είναι η εκπόνηση και η υλοποίηση του προγράμματος εκθέσεων, των παράλληλων εκδηλώσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Με τη λειτουργία της, η Δημοτική Πινακοθήκη, αποσκοπεί στο να παρουσιαστεί όλο το φάσμα της εικαστικής δημιουργίας, παρέχοντας με αυτό τον τρόπο εικαστική παιδεία.

Οι εκπαιδευτικές και οι καλλιτεχνικές συνιστώσες του στόχου της πινακοθήκης επιδιώκονται μέσω συνεργασιών με την Εθνική Πινακοθήκη, το Μουσείο Μπενάκη, τα ιδρύματα και τις άλλες Πινακοθήκες της χώρας, εξασφαλίζοντας αντιπροσωπευτικές εκθέσεις που καταγράφουν την ιστορία της Νεοελληνικής Ζωγραφικής, Γλυπτικής και Χαρακτικής. Με πρωτοβουλία της Δημοτικής Πινακοθήκης, οργανώθηκαν εκθέσεις - παραγωγές, ομαδικές ή αναδρομικές ,προκειμένου να τιμηθούν δημιουργοί με πολυσήμαντο και πολυδιάστατο έργο.

Με τον τρόπο αυτό η Δημοτική Πινακοθήκη συμβάλει, με μεθοδικό και ερευνητικό τρόπο στην ανάδειξη των πλέον χαρακτηριστικών εκπροσώπων της ελληνικής τέχνης, παρεμβαίνοντας δημιουργικά στο εικαστικό γίγνεσθαι της χώρας μας.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Παράλληλα με τις εκθέσεις, οργανώνονται και εκδηλώσεων σε μια

προσπάθεια να καταστεί η Πινακοθήκη κέντρο παιδείας και προβληματισμού, ένα ίδρυμα που να έλκει το ενδιαφέρον όλων των συμπολιτών ως πολυδύναμος χώρος πνευματικών αναζητήσεων υψηλής αισθητικής και μύησης στα μυστικά της τέχνης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η συνοδευτική των εκθέσεων εκδοτική δραστηριότητα προσθέτει ένα ακόμα στοιχείο πολιτισμικής και παιδευτικής παρέμβασης διαχρονικής αξίας καθώς οι προσεγμένες αισθητικά αλλά και σε περιεχόμενο εκδόσεις, αποτελούν μοναδικό ντοκουμέντο και αποκτούν μια ξεχωριστή θέση στην εικαστική βιβλιογραφία. Νέες εργασίες με την ευκαιρία οργάνωσης εκθέσεων ανατίθενται να εκπονηθούν σε ιστορικούς τέχνης με γνώμονα την εξειδίκευσή τους στο θέμα, την εποχή ή τον καλλιτέχνη αποφέροντας πρωτότυπα κείμενα.

Η δίγλωσση παραγωγή των εκδόσεων, κατά κύριο λόγο Ελληνικά - Αγγλικά και κατά περίπτωση Ελληνικά - Γαλλικά η άλλες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωστοποιούν τη δραστηριότητα και τη δυναμική της Δημοτικής Πινακοθήκης και στο Εξωτερικό. Παράλληλα με την διανομή των εκδόσεων μέσω εξουσιοδοτημένου πρακτορείου, επιτυγχάνεται η διάθεσή τους στα βιβλιοπωλεία της χώρας.

ΣΥΛΛΟΓΗ

Αμιγώς νέα αποκτήματα, περιήλθαν στη συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης από το 1988 που ξεκίνησε με τη νέα και οριστική πλέον μορφή την δραστηριότητά της ως εικαστικό ίδρυμα. Έτσι, με τη δωδεκάχρονη λειτουργία της, έγινε γνωστή στο πανελλήνιο, αλλά και στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να δέχεται τις πρώτες δωρεές. Από τα νεότερα αποκτήματα σημαντικά θεωρούνται τα 10 έργα που δώρισε ο ζωγράφος Ράλλης Κοψίδης, το έργο του Γιάννη Γαϊτή που δώρισε η Εθνική Πινακοθήκη, τα επίσης δωρηθέντα χαρακτηριστικά του Μαστιχιάδη, του Τάσσου, η υδατογραφία του Αγήνορα Αστεριάδη και το κολάζ του Fred Emerich. Σημαντική στιγμή υπήρξε η δωρεά των καρτ-ποστάλ της Παλαιάς Πάτρας

της εφημερίδας «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ». Πολύτιμα θεωρούνται τα έργα του 19ου αιώνα. ,από τη συλλογή του Δήμου Πατρέων που φυλάσσονται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη των: Ν. Κουνελάκη, Α. Κριεζή, Ι. Δούκα και Ε. Τσίλλερ και τα έργα του 20ου αιώνα των: Γ. Μόραλη, Σ. Βασιλείου, Ο. Αργυρού, Γ. Βακαλό, Α. Σώχου, Ε. Θωμόπουλου, Ι. Μηταράκη κ.α .

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το πολύπλευρο έργο της Δημοτικής Πινακοθήκης, ολοκληρώνουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα, που στοχεύουν μέσω των ξεναγήσεων στην εξοικείωση των μαθητών με τους Μουσειακούς χώρους και στην παροχή παιδείας και αισθητικής αγωγής. Οι ξεναγήσεις των σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από επιστημονικό προσωπικό και η διανομή εκπαιδευτικών φυλλαδίων και εντύπων στους μαθητές, αποσκοπούν στην εναλλακτική εκπαιδευτική διαδικασία προσέγγισης ενός απαιτητικού και ιδιαίτερα δύσκολου από την φύση του τομέα της Τέχνης, καθώς και στη διάδοση των αξιών της παιδείας και του Πολιτισμού.

ΕΔΡΑ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Δημοτική Πινακοθήκη στεγάζεται στην ισόγεια αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στην οδό Μαιζώνος 110 ,σε κεντρικό σημείο της πόλης ,έναντι του Δημαρχείου και επιλέχτηκε αφ' ενός γιατί ο χώρος είχε ταυτιστεί με την οργάνωση εκθέσεων και αφ' ετέρου γιατί θα λειτουργούσαν συμπληρωματικά οι δραστηριότητες που θ' αναπτύσσονταν στο νεοσύστατο ίδρυμα με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη.

Τα γραφεία της Δημοτικής Πινακοθήκης βρίσκονται στο Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο, οδός Κορύλλων, Άνω πόλη ,όπου πραγματοποιούνται οι εικαστικές δραστηριότητες της Δ.Ε.Π.Α.Π. Η Δημοτική Πινακοθήκη διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Π.Α.Π έχοντας ως γνωμοδοτικό όργανο την Καλλιτεχνική Επιτροπή.

ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΝΥΚΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 1985. Όπως υποστηρίζουν οι ιδρυτές της ορχήστρας¹ αν και πίστευαν στις ηχητικές και τεχνικές δυνατότητες ενός τέτοιου συνόλου εξ' αρχής ήρθαν αντιμέτωποι με τη δυσκολία στην εξεύρεση μελών για τη στελέχωση της ορχήστρας, τη δυσπιστία του κοινού αλλά και των μουσικών ως προς τα αποτελέσματα και τη μουσική αξία μιας τέτοιας προσπάθειας. Τα παραπάνω έγινε προσπάθεια να χειριστούν μέσω ιεράρχησης στόχων που κατέληξε στις εξής κατευθύνσεις:

1. Δημιουργία σχολής μαντολίνου απ' όπου θα εξασφαλιζόνταν εκτελεστές του οργάνου και μέλη της ορχήστρας.
2. Συναυλίες στην Πάτρα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας όπου θα επιχειρήθηκε η προώθηση της άποψης για το κλασικό ρεπερτόριο και παραμερίστηκαν έργα που θα έδιναν την εντύπωση ενός φολκλόρ - συγκροτήματος και θα αναπαρήγαγαν την μέχρι σήμερα παρουσιαζόμενη μουσική άποψη στη χώρα μας γι' αυτό το μουσικό σχήμα.
3. Υποστήριξη από κέντρα μαντολίνου άλλων χωρών, απ' όπου εξασφαλίστηκε γνώση για τις σύγχρονες εξελίξεις στην τεχνική του μαντολίνου, σύγχρονο ρεπερτόριο και δισκογραφία.
4. Επαφές με σύγχρονους Έλληνες συνθέτες ζητώντας τους να γράψουν έργα για ορχήστρα νυκτών εγχόρδων, γνωρίζοντας ότι μ' αυτό τον τρόπο θα προκαλούσαν το ενδιαφέρον του μουσικού κόσμου.
5. Δισκογραφία με έργα σύγχρονων Ελλήνων συνθετών.
6. Επαφές με ορχήστρες του εξωτερικού προκειμένου για συναυλίες σ' άλλες χώρες.

Η συνοπτική αναφορά στην δραστηριότητα που ανέπτυξε η Ορχήστρα καταδεικνύει την επιτυχημένη της πορεία:

Έχει δώσει συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στο εξωτερικό έχει εμφανιστεί στη Γαλλία (1988), Βουλγαρία (1989), Ιταλία (1990-1992), Κύπρο (1993,1995,1997) , Γερμανία (1994) Αυστρία (1996). Το 1991

¹ Πηγή: <http://www.psopatras.gr/orxistra/istoriko/text.html>

προσκλήθηκε και συμμετείχε στο Διεθνές Φεστιβάλ του Remiremont (Γαλλία) και το 1992 συμμετείχε στο Διεθνές Φεστιβάλ του Logrono (Ισπανία) όπου απέσπασε άριστες κριτικές.

Για την δραστηριότητα της² έχουν δημοσιευθεί κατ' επανάληψη ευμενή σχόλια τόσο στον Ελληνικό τύπο, όσο και σε ξένα μουσικά περιοδικά (Zurfmusik, Γερμανία - Le Plectre, Γαλλία - Plectrum, Ιταλία - Frets, Ιαπωνία).

Είναι ιδρυτικό μέλος της European Mandolin and Guitar Association (E.G.M.A.)

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΤΡΑΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

Το 1997 το θέατρο σκιών εντάχθηκε ως ξεχωριστή ενότητα στις προγραμματισμένες ετήσιες πολιτιστικές δράσεις του δήμου. Οι δράσεις αυτές οδήγησαν στην ανάπτυξη του θεσμού, που μετεξελίχτηκε σε φεστιβάλ. Έτσι, το 2001 πραγματοποιήθηκε το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών και από τότε γίνεται κάθε δεύτερο χρόνο, εναλλασσόμενο με τους Αγώνες Ελληνικού Θεάτρου Σκιών. Το παιχνίδι της σκιάς και του φωτός με όλους τους πιθανούς τρόπους είναι πράγματι κάτι μαγικό. Το Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών είναι πυρήνας συγκέντρωσης και γνωριμίας νέων καλλιτεχνών διαφορετικών πολιτισμών και καινοτόμων τεχνοτροπιών. Το Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για την συνέχιση, την αναζωογόνηση και εξέλιξη αυτής της τέχνης.

Στόχος του Διαγωνιστικού Φεστιβάλ είναι η παρουσίαση, η διατήρηση αλλά και η εξέλιξη της τέχνης του Θεάτρου σκιών μέσα από την συνεχώς αυξανόμενη ενασχόληση νέων καλλιτεχνών αλλά και φορέων με την λαϊκή αυτή τέχνη.

Το 2002 πραγματοποιήθηκαν οι 1οι Αγώνες Ελληνικού Θεάτρου Σκιών και συνεχίζονται από τότε κάθε δεύτερο χρόνο, εναλλασσόμενοι με το Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών. Η στροφή αυτή του θεσμού προς τους νέους θεωρείται αναγκαία, σαν μία προσπάθεια να δοθεί βήμα έκφρασης σε

² Βλέπε αναλυτικότερα τη δραστηριότητα της ορχήστρας στην αντίστοιχη ενότητα

δημιουργικές ομάδες που ήδη δραστηριοποιούνται, αλλά και την αφορμή να ασχοληθούν και άλλες ακόμη.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΝΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Το Πατρινό καρναβάλι³ είναι η μεγαλύτερη αποκριάτικη εκδήλωση στην Ελλάδα και περιλαμβάνεται στα κορυφαία της Ευρώπης. Είναι το πολυπληθέστερο σε συμμετοχή μεταμφιεσμένων (40.000 στη μεγάλη παρέλαση) μαζί με αυτό του Νότιγχαμ στο Λονδίνο⁴. Μετρά 160 χρόνια ιστορίας. Οι εκδηλώσεις αρχίζουν στις 17 Ιανουαρίου και διαρκούν μέχρι την Καθαρή Δευτέρα. Το καρναβάλι της Πάτρας δεν είναι μόνο μια συγκεκριμένη εκδήλωση αλλά ένα σύνολο εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν χορούς, παρελάσεις, κυνήγι κρυμμένου θησαυρού, καρναβάλι των μικρών κ.ά. Κορυφώνεται το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς με τη νυχτερινή ποδαράτη παρέλαση των πληρωμάτων του Σαββάτου, τη φαντασμαγορική μεγάλη Παρέλαση αρμάτων και πληρωμάτων της Κυριακής και τέλος το τελετουργικό κάψιμο του βασιλιά καρνάβαλου στο μώλο της Αγίου Νικολάου στο λιμάνι της Πάτρας. Χαρακτηριστικές αρχές του είναι ο αυθορμητισμός, ο αυτοσχεδιασμός, η πηγαία έμπνευση και ο εθελοντισμός.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Οι περισσότερες απόψεις συγκλίνουν στο ότι αφετηρία του Πατρινού Καρναβαλιού υπήρξε ο πρώτος αποκριάτικος χορός μετά την απελευθέρωση, που δόθηκε το 1829 στην οικία του εμπόρου Μωρέττη. Όμως το καρναβάλι, όπως και οι περισσότερες αποκριάτικες εκδηλώσεις στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια συνδέονται με αρχαίες παγανιστικές εκδηλώσεις και ιεροτελεστίες, όπως αυτές προς τιμή του Διονύσου. Μέσα στην καρδιά του χειμώνα, οι πιστοί με ειδικές γιορτές επικαλούνται τη θεότητα, η οποία ξαναγεννιέται για να φέρει και πάλι την Άνοιξη.

Για να γυρίσουμε στη σύγχρονη περίοδο, ρόλο στην δημιουργία του

³ Πηγές: <http://www.infocenterpatras.gr/carnival.php>, <http://el.wikipedia.org>

⁴ Πηγή: <http://www.carnivalpatras.gr/>

Πατρινού Καρναβαλιού φέρονται να είχαν και οι γαλλικές δυνάμεις του στρατηγού Μαιζών, οι οποίες στάθμευαν στην πόλη μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Θεωρείται δηλαδή ότι μετέφεραν τα αποκριάτικα έθιμα της πατρίδας τους και τον καρναβαλικό τρόπο διασκέδασης τον οποίο προσέλαβαν οι ντόπιοι. Καθοριστική συνεισφορά στην εξέλιξη του θεσμού θεωρείται πως είχαν οι Επτανήσιοι, οι οποίοι συνέρρευσαν στην Πάτρα μετά την ένωση των Ιονίων Νήσων με την Ελλάδα το 1864.

Πιστεύεται ότι με το κέφι τους, την ευρηματική τους διάθεση και τη ζωντάνια τους οι νησιώτες έδωσαν άλλο χρώμα στις αποκριάτικες διασκεδάσεις στην Πάτρα, που λάμβαναν τότε χώρα σε ταβέρνες και καφενεία. Επιπλέον, η ίδια η θέση της πόλης με την αυξανόμενη ακμή του λιμανιού της και τις συχνές επαφές με τη Δύση και ιδίως με την Ιταλία, με τα περίφημα καρναβάλια της όπως αυτό της Βενετίας συνέβαλαν με τα χρόνια στη διαμόρφωση του καρναβαλιού ώστε ακόμα και σήμερα να διαθέτει αρκετά μεσογειακά και δυτικότροπα χαρακτηριστικά.

Στη συνέχεια και ως συνέπεια της ευμάρειας της πόλης στα τέλη του 19ου αιώνα οι καρναβαλικές εκδηλώσεις παίρνουν πιο σταθερά χαρακτηριστικά. Η εμφάνιση των πρώτων καρναβαλικών αρμάτων τοποθετείται χρονικά στη δεκαετία του 1870. Αξίζει να σημειωθεί πως τα άρματα τότε ήταν αποκλειστικά κατασκευές ιδιωτών, μόνο αργότερα ανέλαβε ο Δήμος Πατρέων έναν μεγάλο αριθμό κατασκευών. Στην ίδια δεκαετία, το 1872 οικοδομείται με συνεισφορές πλούσιων σταφιδεμπόρων το Θέατρο "Απόλλων" και φιλοξενεί αποκριάτικους χορούς, όπως ακριβώς και σήμερα, που συνεχίζει να έχει κεντρικό ρόλο στις καρναβαλικές εκδηλώσεις. Το 1880 την ημέρα του Αγίου Αντωνίου κάνουν την εμφάνισή τους οι πρώτες μπούλες (ομάδες μεταμφιεσμένων που τριγυρίζουν στις γειτονιές και με χιουμοριστική διάθεση κάνουν πλάκα σε φίλους, γνωστούς αλλά και άγνωστους). Το έθιμο αυτό τείνει στις μέρες μας να εκλείψει. Όπως μαρτυρεί ο ιστορικός του Πατρινού Καρναβαλιού Νίκος Πολίτης την εποχή της Μπελ Επόκ διοργανώνονται ωραία καρναβάλια όπως τις χρονιές 1900, 1907, 1909 με τη συμμετοχή για πρώτη φορά ατόμων κάθε κοινωνικής τάξης και καταγωγής.

Την εποχή εκείνη τοποθετείται και η εμφάνιση του εθίμου του αυγοπολέμου με κέρινα αυγά γεμάτα κομφετί (κατασκευασμένα σε ειδικές μηχανές) τα οποία έριχναν οι καρναβαλιστές από τα μπαλκόνια. Αν και το έθιμο αυτό έχει εξαφανιστεί σήμερα, θεωρείται πως αποτελεί πρόδρομο του σοκολατοπόλεμου.

Την αμέσως επόμενη δεκαετία τα πράγματα δεν είναι ευνοϊκά για το καρναβάλι, οι συνεχείς πόλεμοι και συγκρούσεις (Βαλκανικοί πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Εθνικός Διχασμός, Μικρασιατική εκστρατεία) στέλνουν τους άνδρες στο μέτωπο και φέρνουν στην πόλη οικονομική στενότητα και δυστυχία. Στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια η κατάσταση δεν βελτιώνεται αισθητά, μόνο σποραδικές εκδηλώσεις μαρτυρούν την έλευση του Καρναβαλιού. Προφανή εξαίρεση αποτελούν τα εντυπωσιακότατα και ωραιότατα καρναβάλια των ετών 1938 και 1939. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και ο συνακόλουθος εμφύλιος θα φέρουν μια δεκαετή αναγκαστική διακοπή.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 γίνονται οι πρώτες διστακτικές σκέψεις για αναβίωση του καρναβαλιού. Οι πλέον απαισιόδοξοι προεξοφλούν την αποτυχία: "τίποτα δεν θα είναι όπως παλιά". Κι όμως το καρναβάλι ξαναγεννιέται. Οι πρωτοπόροι μουσικοί όμιλοι "Ορφέας" και "Πατραϊκή Μαντολινάτα" έχουν τα ηνία της προσπάθειας. Το πατρινό καρναβάλι επιστρέφει στις ζωές των πατρινών αλλά και όλων των Ελλήνων, ιδίως όμως όσων είχαν την οικονομική δυνατότητα (κυρίως εύποροι Αθηναίοι) να ταξιδέψουν στην Πάτρα για να συμμετάσχουν στο καρναβάλι, όπως και στα περίφημα μπουρμπούλια.

Την ίδια περίοδο ο κινηματογραφικός φακός αποτυπώνει στιγμιότυπα του καρναβαλιού σε ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου. Ακόμα πιο ιστορικές σκηνές βέβαια υπάρχουν και σε ιστορικά προπολεμικά επίκαιρα. Το 1956 το καρναβάλι γίνεται στόχος επιθέσεων χριστιανικών και άλλων ηθικιστικών οργανώσεων, που παραπληροφορημένες καταφθάνουν στην Πάτρα από άλλες περιοχές της Ελλάδας μεσούντος του καρναβαλιού για να καταγγείλουν όργια, διαφθορά, "σόδομα και γόμορα" αλλά εμποδίζονται από

την αστυνομία. Οι εντελώς ανυπόστατες κατηγορίες συναντούν την αδιαφορία ή την ενόχληση των Πατρινών και των επισκεπτών του καρναβαλιού. Είναι χαρακτηριστικό πως η τοπική εκκλησία δεν συμμερίζεται τις απόψεις των ταραξιών αφού γνωρίζει πως το καρναβάλι είναι μια εντελώς αθώα ψυχαγωγική εκδήλωση. Ακόμα, την ίδια εποχή σε ορισμένες περιπτώσεις επιβάλλεται άνωθεν λογοκρισία σε ορισμένες καρναβαλικές κατασκευές των οποίων το καυστικό πνεύμα έθιγε τα κακώς κείμενα. Τέλος το 1964 χρονιά θανάτου του βασιλιά Παύλου το Καρναβάλι θα ματαιωθεί.

Οι λιγοστές παραφωνίες με κανέναν τρόπο δεν σκιάζουν τη μεγαλοπρέπεια του καρναβαλιού το οποίο γνωρίζει πια μέγιστη πανελλαδική καταξίωση ενώ προσελκύει και το βλέμμα ορισμένων διεθνών ΜΜΕ. Το 1966 το καρναβάλι τίθεται σε νέες βάσεις. Ο δημοσιογράφος Νίκος Μαστοράκης φέρνει στην Πάτρα το Κυνήγι του Κρυμμένου Θησαυρού στο οποίο παίρνουν μέρος 94 Πατρινοί και επισκέπτες με τα αυτοκίνητα τους. Πρώτη νικήτρια αναδεικνύεται η ομάδα ενός φίλου του καρναβαλιού από τη Θεσσαλονίκη, του Άλκη Στέα ο οποίος θα δεχτεί να παρουσιάσει το παιχνίδι την επόμενη χρονιά. Έτσι, ο αείμνηστος πια Στέας γίνεται για δεκαετίες ο θρυλικός παρουσιαστής του καρναβαλιού το οποίο μπαίνει σε κάθε ελληνικό σπίτι από τις τηλεοπτικές συχνότητες της ΕΡΤ. Εκφράσεις του όπως "η καρναβαλούπολη της Ελλάδας", για την Πάτρα και "συνεχίστε να χορεύετε" προς τους καρναβαλιστές θα μείνουν ιστορικές. Το 1974 ξεκινά η σύγχρονη φάση του καρναβαλιού, οι καρναβαλιστές πείθονται να εγκαταλείψουν τα αυτοκίνητά τους και να παρελάσουν πεζή στους δρόμους (ως τότε μόνο τα άρματα παρήλαυναν). Το θέαμα κορυφώνεται, το καρναβάλι γιγαντώνεται και η Πάτρα κατακλύζεται από εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες.

Ψυχή του καρναβαλιού αποτελούν οι δεκάδες χιλιάδες καρναβαλιστές Πατρινές, Πατρινοί, επισκέπτες και φίλοι του Πατρινού Καρναβαλιού άνθρωποι κάθε ηλικίας οι οποίοι συμμετέχουν αυθόρμητα στις καρναβαλικές εκδηλώσεις τόσο στις επίσημες όσο και σε εκατοντάδες άλλες ανεπίσημες όπως αποκριάτικοι χοροί, μπαλ μασκέ και γλέντια σε σπίτια, γειτονιές, κλαμπ, καφέ, εστιατόρια κτλ. Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες ένα μεγάλο

μέρος της διοργάνωσης αναλαμβάνει σταθερά ο Δήμος Πατρέων μέσω της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ) η οποία εποπτεύει και το καρναβαλικό εργαστήριο, μοναδικό χώρο στην Ελλάδα όπου κατασκευάζονται τα μεγαλειώδη άρματα του βασιλιά Καρνάβαλου και της συνοδείας του καθώς και άλλες κατασκευές που κοσμούν την πόλη στη διάρκεια της Αποκριάς. Το καρναβάλι ενίοτε λαμβάνει την οικονομική στήριξη του ΥΠΠΟ και άλλων φορέων. Όμως η επίσημη στήριξη είτε δημοτική είτε κρατική ήρθε να ενισχύσει έναν πατροπαράδοτο θεσμό και όχι να δημιουργήσει κάτι εκ του μη όντος όπως συμβαίνει με τις αποκριάτικες εκδηλώσεις άλλων ελληνικών δήμων.

Τελετή Έναρξης

Στις 17 Ιανουαρίου κάθε χρόνο, κάνει την εμφάνισή του στους δρόμους της Πάτρας ο τελάλης του Πατρινού Καρναβαλιού, τα τελευταία χρόνια μια ειδική κατασκευή με τη μορφή μουσικού άρματος. Ο τελάλης αναγγέλλει με κάθε καρναβαλική επισημότητα την έναρξη του Καρναβαλιού με ένα σκωπτικό μήνυμά του και καλεί τους Πατρινούς να συγκεντρωθούν το βράδυ της ίδιας μέρας στην Τελετή Έναρξης, στην κεντρική πλατεία της πόλης, την Πλατεία Γεωργίου. Εκεί κατά τη διάρκεια μιας φαντασμαγορικής γιορτής με στοιχεία έκπληξης, μιας και το περιεχόμενό της κρατιέται μυστικό ως την τελευταία στιγμή, κηρύσσεται η έναρξη του Πατρινού καρναβαλιού από τον Δήμαρχο Πατρέων από τον εξώστη του Δημοτικού Θεάτρου Απόλλων.

Τσικνοπέμπτη

Η γιορτή της Τσικνοπέμπτης έχει ιδιαίτερο χρώμα στην Πάτρα εξαιτίας και της επιρροής του καρναβαλιού. Την ημέρα εκείνη εκατοντάδες Πατρινοί στήνουν ψησταριές σε κάθε σημείο της πόλης. Όμως επίκεντρο των εκδηλώσεων αποτελεί η Άνω Πόλη, η παλιά συνοικία Τάσι και κυρίως η οδός Γερμανού και οι δρόμοι γύρω από αυτή. Λαϊκά και καρναβαλικά δρώμενα, μουσικές κομπανίες συμπληρώνουν τη βραδιά της άφθονης κατανάλωσης

ψητού κρέατος και οινοποσίας. Άλλοτε εκείνες της ημέρες πριν την Αποκριά στην Πάτρα αναβίωνε μια χαρακτηριστική παράδοση, "ο γάμος της Γιαννούλας της κουλουρούς". Η Γιαννούλα ήταν υπαρκτό πρόσωπο, επρόκειτο για μια φτωχή γυναίκα της Άνω πόλης που έζησε στην περίοδο πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και κύρια δραστηριότητά της ήταν η πώληση κουλουριών που της εξασφάλιζε τα προς το ζην. Ορισμένοι Πατρινοί εκμεταλλευόμενοι την αφέλειά της και το ευφάνταστο του χαρακτήρα της, της έταζαν πως θα την παντρέψουν με τον πρόεδρο της Αμερικής Ουίλσον. Η σχετική φάρσα περιλάμβανε άφιξη του Ουίλσον με πλοίο στο λιμάνι και άνοδό του στην Άνω πόλη όπου θα τελούνταν και ο γάμος με τη Γιαννούλα. Η εύπιστη κουλουρού υποδεχόταν τον υποτιθέμενο Ουίλσον, Ιούλιο όπως τον πρόφερε η ίδια, και που φρόντιζαν πάντα να τον ντύνουν με φράκο και ημίψηλο, αλλά ώσπου να αντιληφθεί την ειρωνεία της στιγμής, το πλήθος των συγκεντρωμένων για το γάμο είχε διασκεδάσει με την ψυχή του. Το θέαμα επαναλήφθηκε αρκετές χρονιές.

Καρναβάλι των Μικρών

Σημαντική καινοτομία της τελευταίας δεκαετίας -με ρίζες όμως στο baby rally που πρωτοδιοργανώθηκε το 1968- και πανευρωπαϊκή αποκλειστικότητα του Πατρινού Καρναβαλιού αποτελεί το Καρναβάλι των Μικρών που κορυφώνεται με την Μεγάλη Παρέλαση των Μικρών κάθε Κυριακή του Ασώτου. Εκείνη την ημέρα χιλιάδες μικροί καρναβαλιστές από την Πάτρα, τη Δυτική Ελλάδα αλλά και από όλη την Ελλάδα παρελαύνουν στους κεντρικούς δρόμους της Πάτρας σε ομάδες ανάλογα με το νηπιαγωγείο, το σχολείο τους, το φροντιστήριό τους, τη σχολή χορού τους. Οι Μαζορέτες και η νεανική μπάντα του Δήμου συνοδεύουν τα παιδιά. Με την πάροδο των χρόνων το Καρναβάλι των Μικρών ακολουθεί τη δική του επιτυχημένη πορεία συναγωνιζόμενο επάξια εκείνο των μεγάλων. Ειδικά τραγούδια γράφονται γι αυτό, διεξάγονται ειδικοί διαγωνισμοί και παιχνίδια, ενώ το Καρναβαλικό Συνεργείο του Δήμου κατασκευάζει ειδικά άρματα εμπνευσμένα από δημοφιλή παραμύθια.

Στην πλατεία Υψηλών Αλωνίων στήνεται συνήθως η καρναβαλούπολη, ογκώδεις χαρούμενες κατασκευές καρναβαλικού χαρακτήρα με τις οποίες μπορούν να παίξουν τα παιδιά. Αξιοσημείωτο είναι πως το καρναβάλι των Μικρών διεξάγεται σε συνθήκες απόλυτης ασφάλειας για τα παιδιά καθώς παρελαύνουν μαζί τους και οι δάσκαλοι, επιβλέποντες και οι κηδεμόνες τους. Το καρναβάλι των μικρών αποτελεί βασικό στοιχείο της καρναβαλικής διαπαιδαγώγησης των παιδιών και «φυτώριο» καρναβαλιστών.

Παιχνίδι Κρυμμένου Θησαυρού

Οι ομάδες του Κρυμμένου Θησαυρού συγκροτούνται είτε από μόνιμες συντροφίες καρναβαλιστών είτε από παρέες στα γυμνάσια και τα λύκεια της πόλης, συνάδελφους στη δουλειά ή γνωστούς στη γειτονιά. Έχουν ένα όνομα ως ομάδα και ένα θέμα - που δίνει και το όνομα κάθε χρονιάς- για τη μεταμφίεσή τους. Ανάλογα με την καρναβαλική θητεία- παιδεία των μελών και τον χρόνο που διαθέτουν προσανατολίζονται είτε μόνο στη συμμετοχή στις παρελάσεις είτε και στη συμμετοχή στα παιχνίδια και τους διαγωνισμούς του κρυμμένου θησαυρού.

Αυτά τα παιχνίδια περιλαμβάνουν ερωτήσεις από ιστορία, φιλολογία, μαθηματικά ή από πρακτικές γνώσεις, ασκήσεις πλοήγησης μέσα από κρυμμένα ενδεικτικά στοιχεία διασκορπισμένα σε ολόκληρη τη πόλη, καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς ζωγραφικής, παντομίμας, θεατρικών στιγμιότυπων κι ότι άλλο βάλουν στο μυαλό τους οι διοργανωτές του παιχνιδιού. Οι επιδόσεις των ομάδων στις διάφορες φάσεις του παιχνιδιού βαθμολογούνται κι έτσι αναδεικνύεται ο μεγάλος νικητής.

Αρκετές ομάδες διατηρούν γραφεία και λέσχες στη διάρκεια της καρναβαλικής περιόδου, πολλές διοργανώνουν πάρτι και χορούς ή και δημόσιες εκδηλώσεις σε δρόμους και πλατείες. Μερικές μετέχουν στη παρέλαση έχοντας κατασκευάσει και καρναβαλικό άρμα σχετικό με το θέμα της μεταμφίεσής τους. Ο αριθμός των μελών μιας ομάδας κυμαίνεται από 50 άτομα έως 300, συχνά και περισσότερα. Στο καρναβάλι του 2006 πήραν μέρος 239 ομάδες.

Τα τελευταία χρόνια στα μέλη τους περιλαμβάνονται κι άτομα από άλλες πόλεις που θέλουν όχι απλά να παρακολουθήσουν το πατρινό καρναβάλι αλλά και να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις του.

Μπουρμπούλια

Παραδοσιακό, αποκλειστικά πατρινό, έθιμο. Απογευματινοί χοροί στους οποίους οι ντάμες προσέρχονται ελεύθερα, χωρίς εισιτήριο και χωρίς συνοδό αλλά με μαύρο φαρδύ και μακρύ ντόμινο και μάσκα ώστε να μην αναγνωρίζονται και έχουν την πρωτοβουλία στην εκλογή καβαλιέρου στο χορό.

Στα χρόνια που οι σχέσεις των δυο φύλλων ήταν υπό αυστηρή επιτήρηση το μπουρμπούλι ήταν μια ετήσια απόδραση και τόπος πραγματικών αλλά και φανταστικών ερωτικών περιπετειών. Γίνονται και σήμερα για να διατηρείται η παράδοση.

Νυχτερινή Ποδαράτη παρέλαση

Λέγεται και ποδαράτη επειδή δεν συμμετέχουν άρματα αλλά μόνο οι ομάδες του κρυμμένου θησαυρού. Η νύχτα, οι φωτισμοί, η γρήγορη ροή, τα χρώματα και το κέφι συνδυάζονται δίνοντας ένα φαντασμαγορικό θέαμα.

Μεγάλη Παρέλαση

Η κορυφαία εκδήλωση του Πατρινού Καρναβαλιού. Προηγούνται τα καρναβαλικά άρματα του Δήμου κι ακολουθούν χωρίς τελειωμό οι ομάδες του κρυμμένου θησαυρού. Παρά την ικανοποιητική ροή που επιτυγχάνεται η παρέλαση, λόγω του μεγάλου αριθμού των συμμετεχόντων (35-40.000 τα τελευταία χρόνια), διαρκεί αρκετές ώρες. Διασχίζει την πόλη, παρακολουθείται από δεκάδες χιλιάδες θεατές στα πεζοδρόμια, τα μπαλκόνια των σπιτιών και τις κερκίδες και μεταδίδεται τηλεοπτικά, όπως κι αυτή του Σαββάτου, από το εθνικό δίκτυο.

Τελετή Λήξης

Διεύρυνση της παραδοσιακής καύσης του άρματος του Καρνάβαλου με

συναυλίες, χορούς, αποχαιρετισμό στο καρναβάλι που τέλειωσε, αναγγελίες για το επόμενο και πολλά-πολλά πυροτεχνήματα. Γίνεται στο λιμάνι το βράδυ της Κυριακής και μεταδίδεται, επίσης, τηλεοπτικά.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

Το Εικαστικό Εργαστήρι του Δήμου της Πάτρας ξεκίνησε την λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2000, αποτελεί έναν από τους τομείς δραστηριοποίησης της Δ.Ε.Π.Α.Π. Περιλαμβάνει τμήματα ζωγραφικής - κατασκευών - χαρακτηριστικής - κεραμικής για όλες τις ηλικίες από τεσσεράμισι ετών έως ενήλικες. Έχει 240 μαθητές, παιδιά και ενήλικες, και στεγάζεται στο εξαιρετικό νεοκλασικό κτίριο του Παλαιού Νοσοκομείου, κάτω από το Κάστρο, που χτίστηκε από τον αρχιτέκτονα Θεόφιλο Hansen και αποτελεί μέρος του Δικτύου Εικαστικών Εργαστηρίων του ΥΠ. ΠΟ.

Λειτουργούν εργαστήρια μικτών υλών για παιδιά, δηλαδή ζωγραφικής, χαρακτηριστικής, κατασκευών και κεραμικής, αλλά και για ενήλικες εργαστήρια ζωγραφικής και κεραμικής καθώς και τμήματα Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού

Στόχος του Εργαστηρίου είναι η Εικαστική Παιδεία για όλους. Από μεν τα παιδικά εργαστήρια θα εκκολαφθούν οι αυριανοί καλλιτέχνες της Πάτρας, αλλά και οι ευαίσθητοι άνθρωποι που θα μάθουν να διατηρούν το αγαθό της προσωπικής έκφρασης χωρίς να γίνουν καλλιτέχνες - , από δε τα εργαστήρια και τα θεωρητικά τμήματα ενηλίκων, θα πλασθούν ανοιχτοί δέκτες των Εικαστικών Τεχνών που θα μπορούν να χαρούν την Τέχνη, αλλά και άνθρωποι που εκφράζονται ελεύθερα μέσα από τα χρώματα και τα σχήματα.

ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

Το Χορευτικό τμήμα ιδρύθηκε το 1976. Μέχρι σήμερα έχει κάνει εκατοντάδες παραστάσεις σε όλη την Ελλάδα, αλλά και την υπόλοιπη Ευρώπη. Συνολικά αριθμεί περισσότερα από 600 μέλη στο παιδικό τμήμα και στο τμήμα για ενήλικες. Παράλληλα, 50 περίπου Πατρινοί, στο πλαίσιο της

δράσης του τμήματος, ασχολούνται με ζητήματα λαϊκού Πολιτισμού διαφόρων περιοχών της Ελλάδος, ενώ εκτός του χορού ασχολούνται με την παραδοσιακή φορεσιά, το κόσμημα και την παραδοσιακή μουσική. Με στόχο την καλύτερη ενημέρωση των στελεχών και μελών του, το χορευτικό της Δ.Ε.Π.Α.Π. διοργανώνει σεμινάρια, με εισηγητές ερευνητές του λαϊκού πολιτισμού περιοχών της Ελλάδας και συμμετέχει σε αναγνωρισμένες διοργανώσεις άλλων φορέων. Στα 25 χρόνια ζωής του απέκτησε μοναδική βιβλιογραφία και δισκογραφία και ένα αξιοζήλευτο βεστιάριο, με παραδοσιακές στολές από όλη την Ελλάδα. Η διδασκαλία του χορού γίνεται από 14 δασκάλους

Σημειώνουμε ότι όλοι οι φορείς που εγκολπώνει η ΔΕΠΑΠ δύναται να χρησιμοποιούν και τις παρακάτω εγκαταστάσεις

1. Ρωμαϊκό Ωδείο
2. Θέατρο Κάστρου
3. Δημοτική Πινακοθήκη
4. "Θέατρο Απόλλων"
5. Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
6. Σταφιδαποθήκες Μάρρυ "Κέντρο Τεχνών"
7. Θέατρο Γερμανού
8. Θεατράκι Λιμενικού
9. Μέγαρο Λόγου Τέχνης

Κατά περίπτωση χρησιμοποιούνται πλατείες & παραδοσιακές γωνίες της πόλης.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΑΣ

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών, είναι ο οργανισμός(Ν.Π.Δ.Δ) κεντρικής διαχείρισης και διάθεσης βιβλίων του Δήμου Πατρέων, ελεύθερα, σε οποιοδήποτε Έλληνα ή αλλοδαπό πολίτη. Σήμερα το κεντρικό της κτήριο στεγάζεται σε νεοκλασικό οίκημα, στο κέντρο της Πάτρας, το οποίο αποπερατώθηκε επί δημαρχίας Βασιλείου Ρούφου, ενώ διαθέτει ακόμα τρία Παραρτήματα. Στο δυναμικό της εντάσσονται περισσότεροι από 160.000

τόμοι, που αφορούν κάθε είδος βιβλιογραφικής συγγραφικής προσπάθειας

Ιστορικό

Ο οργανισμός «Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών», ιδρύθηκε το 1908 επί δημαρχίας Δημητρίου Βότση και σαν αρχικό πυρήνα βιβλίων είχε τη δωρηθείσα βιβλιοθήκη της Βιοτεχνικής Εταιρείας. Αρχικά στεγάστηκε στο διδακτήριο που υπήρχε επί των οδών Γούναρη και Καραϊσκάκη, ενώ τα εγκαίνιά της πραγματοποιήθηκαν δύο έτη αργότερα, δηλαδή το 1910. Το 1944, χάρη στην κίνηση μιας ομάδας βιβλιόφιλων μεταξύ των οποίων οι: Κ. Τριανταφύλλου, Μ. Πραπόπουλος, Α. Μπεντερμάχερ - Γερούσης, Κ.Κυριακόπουλος κ.α., μεταφέρθηκαν τα κιβώτια με τους τόμους της βιβλιοθήκης, από τα υπόγεια της δημαρχίας, όπου αρχικά φυλάσσονται λόγω του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου όπου και παρέμεναν σε σχετική αφάνεια, στην οικία του Δημάρχου Ιωάννη Βλάχου και εν συνεχεία στο μέγαρο Καραμανδάνη, στην οδό Μαιζώνος 42. Ύστερα από πολύμηνη προετοιμασία και οργάνωση του υλικού, επανεγκαινιάστηκε η μεταπολεμική δημοτική βιβλιοθήκη, επί δημαρχίας Ζαφειροπούλου, το 1947, με δυναμικό 18.200 και πλέον τόμους, εμπλουτιζόμενη με δωρεές αξιόλογων βιβλιοθηκών όπως Α.Μιχαλακόπουλου, Δ.Γούναρη, Δ.Βουρλούμη και Δ.Μαξίμου. Ένα έτος αργότερα συνεστήθη η Δημοτική βιβλιοθήκη των Πατρών ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, μετά από Βασιλικό Διάταγμα. Τελικά, λόγω της σημαντικής επέκτασής της, το 1955 η Βιβλιοθήκη μεταφέρθηκε στις σημερινές εγκαταστάσεις της, στην οδό Μαιζώνος 110, με την 20η Μαΐου 1957, να αποτελεί ημέρα εγκαινίων του νέου και μόνιμου μέχρι σήμερα, χώρου της.

Η Βιβλιοθήκη σήμερα

Το Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης Σήμερα η Δημοτική βιβλιοθήκη των Πατρών, διαθέτει περισσότερους από 160.000 τόμους βιβλίων. Μεγάλο μέρος της συλλογής προέρχεται από δωρεές πατρινών πολιτών που είχαν διατελέσει σε υψηλά πολιτειακά αξιώματα, όπως οι Δημήτριος Γούναρης και

Παναγιώτης Κανελλόπουλος, αλλά και από αγορές οι οποίες ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 2500 με 3000 τόμους ετησίως. Επίσης διαθέτει σημαντικό αριθμό πολυτίμων και σπανίων βιβλίων από την εποχή του 16ου αιώνα ακόμα, αλλά και πολλά σημαντικά προσωπικά αρχεία σημειώντων προσωπικοτήτων της Αχαΐας, που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην ιστορία της Ελλάδος και τοπικά. Μάλιστα το υλικό της διανθίζεται και από αρχειακό υλικό εφημερίδων ή περιοδικού τύπου, τοπικής και πανελλήνιας εμβέλειας αλλά και από σπάνια χειρόγραφα, γκραβούρες, φωτογραφικό υλικό και πίνακες ζωγραφικής.

Η ταξινόμηση και αναζήτηση του υλικού γίνεται σύμφωνα με το δεκαδικό σύστημα Dewey, ενώ για την εισαγωγή υλικού σε Η/Υ, χρησιμοποιείται σύστημα αυτοματισμού Βιβλιοθηκών ΑΒΕΚΤ 5.6 του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Τ.). Στη Βιβλιοθήκη επίσης δύναται χρησιμοποιηθεί και σύστημα Braille για τα άτομα με προβλήματα όρασης & παρέχονται διευκολύνσεις στα άτομα κινητικών δυσκολιών.

Εσωτερικός κανονισμός

Σύμφωνα με το καταστατικό της βιβλιοθήκης η είσοδος στο αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης είναι ελεύθερη για οποιοδήποτε πολίτη και η πρόσβαση τόσο στα βιβλία όσο και στο αρχειακό υλικό είναι ελεύθερη σε όλους, με εξαίρεση το σπάνιο αρχειακό υλικό ή την ευπαθή και πολύτιμη συλλογή βιβλίων, που φυλάσσεται σε ειδικό μέρος του βιβλιοστασίου. Για την πρόσβαση σε αυτό το υλικό απαιτείται ειδική άδεια, η οποία λαμβάνεται μετά απο εξέταση σχετικής αίτησης. Η μηχανοργάνωση και αναζήτηση των βιβλίων μπορεί να γίνεται τόσο με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, όσο και με χειροκίνητη διαδικασία με την αριθμημένη εύρεση καρτελών, ανά κατηγορία θέματος ή συγγραφέα. Ο δανεισμός τέλος επιτρέπεται μόνο για τα λογοτεχνικά βιβλία, τα μυθιστορήματα, τα διηγήματα και τα ποιητικά έργα, ελληνοφώνων και ξενόγλωσσων κειμένων και σε κανενός άλλου είδους βιβλιογραφία. Ακόμα όμως και σε αυτή τη περίπτωση, ο δανεισμός πραγματοποιείται μετά από έκδοση κάρτας μέλους, προσκομίζοντας δελτίο

αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατήριο.

Στο χώρο της βιβλιοθήκης τηρείται πάντα σχετικός κανονισμός ησυχίας, ενώ απαγορεύεται το κάπνισμα, η βρώση τροφών και η πόση υγρών, παρά μόνο σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ

Η "Δημοτική Μουσική Πατρών" είναι ΝΠΔΔ, και συντηρεί τρεις παράλληλους τομείς:

1. Την ΜΠΑΝΤΑ
2. Το ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ και την ΜΠΑΝΤΙΝΑ
3. Τη ΣΧΟΛΗ ΚΡΟΥΣΤΩΝ

Είναι το αρχαιότερο Ίδρυμα του Δήμου Πατρέων και ίσως το μοναδικό καλλιτεχνικό Σχήμα σε ολόκληρη την Ελλάδα που διέρχεται τρεις αιώνες ζωής.

Η πρώτη Μπάντα στην Πάτρα δημιουργείται αμέσως μετά την απελευθέρωσή της από τους Τούρκους, γύρω στα 1828, ανήκει στο στρατό του Μαιζώνος και παιανίζει κάθε βράδυ στην Επάνω πόλη. Το πραγματικό ωστόσο απόκτημα της πόλης «γεννιέται» με την υποδοχή του Όθωνα (Ιούνιος 1839), το οποίο και για δεκαετίες ολόκληρες μέχρι το 1870 δίνει τις υπαίθριες συναυλίες του στην πλατεία Υψηλών Αλωνίων.

Στα τέλη του 19ου αιώνα καταγράφονται έξι (6) διαφορετικές μπάντες.

Η «Στρατιωτική», η «Ευτέρπη», η «Φιλαρμονική», ο «Ορφεύς», ο «Παναχαϊκός» (που είναι του ομώνυμου Γυμναστικού Σωματείου της μετέπειτα γνωστής Παναχαϊκής), και των Καθολικών. Στις αρχές του 20ου αιώνα, μέλη προερχόμενα κυρίως από την Φιλαρμονική, την Ευτέρπη και τους Καθολικούς συστήνουν νέον δυναμικό Φορέα τον οποίον επιδιώκουν να εντάξουν στο Δήμο ως «δημοσυντήρητον».

Έτσι, σαν επίσημο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου η «ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ» συστήνεται μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου την 9-5-1946, με την μορφή αυτόνομου Ιδρύματος του Δήμου.

Η ιδρυτική πράξη - κυβερνητική απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως Τεύχος Α! αρ. Φύλλου 150. Από το 1978 στεγάζεται σε ιδιόκτητο πολυόροφο κτήριο επι της οδού Αγίου Διονυσίου 12-16 κι' εκεί αναπτύσσονται όλες οι δραστηριότητές της.

Από τότε μέχρι σήμερα, λειτουργεί σύμφωνα με τον αρχικό Κανονισμό Λειτουργίας της και διοικείται από πενταμελές Συμβούλιο που ψηφίζεται - εκλέγεται ανά διετία από το Δημοτικό Συμβούλιο. Πρόεδρος είναι πάντα ο εκάστοτε Δήμαρχος ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, ενώ την Γενική Διεύθυνση έχει ένα λαϊκό μέλος του Δ.Σ ο αποκαλούμενος Έφορος (τιμητικά και άμισθα

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Το Δημοτικό Ωδείο Πατρών ιδρύθηκε το 1986, επί Δημαρχίας κ. Θ. Αννινου. Στα πρώτα στάδια της λειτουργίας του, διέθετε σχολές Πιάνου, Κιθάρας, Μονωδίας, Χάλκινων Πνευστών (τρομπόνι) και Βυζαντινής Μουσικής, ενώ φοιτούσαν 80, περίπου μαθητές.

Τα έτη 1987 έως 1995 εκτός των ήδη υπαρχόντων τμημάτων, άρχισαν να διδάσκονται και Ξύλινα Πνευστά (Φλάουτο), Ακορντεόν, Σαντούρι, Ηλεκτρική Κιθάρα και Ντραμς.

Το 1991 ιδρύθηκε η Ορχήστρα Εγχόρδων «Οι Σολίστ της Πάτρας», όπου αποτέλεσμα της ύπαρξης της Ορχήστρας αυτής στο Δημοτικό Ωδείο ήταν και η ίδρυση της σχολής Εγχόρδων με τη διδασκαλία σε αυτή Βιολιού, και Βιολοντσέλου. Το χρονικό αυτό διάστημα φοιτούσαν στο Ωδείο 150, περίπου μαθητές.

Οι τομείς σπουδών του Δημοτικού Ωδείου Πατρών είναι οι εξής:

- Σχολή Θεωρητικών Σπουδών
- Σχολή Ενόργανης Μουσικής
- Σχολή Ελληνικής Μουσικής
- Σχολή Φωνητικής Μουσικής
- Μουσική Προπαιδεία (kodaly)
- Μοντέρνο Τμήμα

- Σύνολα Δημοτικού Ωδείου

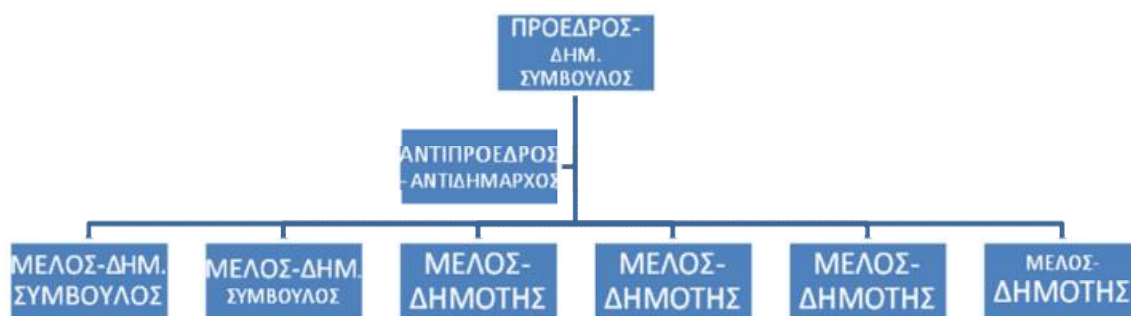
Σήμερα ο αριθμός πλέον των μαθητών, με τη συμπλήρωση όλων των τμημάτων, που φοιτούν στο Ωδείο, λαμβάνοντας μουσική παιδεία υψηλών προδιαγραφών, ανέρχεται στους 550 περίπου.

Για την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση των μαθητών του, εφ' όσον προσανατολισμός όλων των εμπλεκομένων σε καλλιτεχνικό και διοικητικό επίπεδο, παραμένει η παροχή μουσικής παιδείας υψηλών προδιαγραφών, ιδρύθηκαν και λειτουργούν, με σημαντική παρουσία στην Πόλη και την ευρύτερη περιοχή Μαθητικά σύνολα αποτελούμενα από μαθητές και αποφοίτους του Ωδείου όπως: «Ορχήστρα Δωματίου» (συμφωνικό σχήμα), Ορχήστρα Ελληνικής Μουσικής, Βυζαντινός Χορός, Σύνολο Κρουστών «Κρούσις», Μαθητική Χορωδία, Σύνολα Μοντέρνου Τμήματος κ.λ.π. Τα τρία δε τελευταία χρόνια και σύνολα επαγγελματικά όπως η «Χορωδία Δωματίου» και το «Patras Contemporary Music Ensemble».

Τέλος το Δημοτικό Ωδείο Πατρών, έχει αναπτύξει συνεργασία με σημαντικούς φορείς όπως:

- Ιόνιο Πανεπιστήμιο - Τμήμα Μουσικών Σπουδών
- Γαλλικό Ινστιτούτο
- Ινστιτούτο Γκαίτε
- Ένωση Ελλήνων Μουσουργών
- Κρατικό Ωδείο Μόσχας "Π.Ι.Τσαϊκόβσκι"
- Ωδεία της Βαλένθια Ισπανία - επαγγελματικό και ανώτατο
- Ανώτατη Μουσική Ακαδημία Καρλσρούης
- Croydon Centre

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

2.2 Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας

Το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας είναι ένα μουσείο στην Πάτρα που επικεντρώνεται στην έκθεση διαφόρων αρχαιολογικών ευρημάτων, από τη Μυκηναϊκή μέχρι και την Ύστερη Ρωμαϊκή εποχή, που ανακαλύφθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας. Αν και τα σχέδια για τη δημιουργία του μουσείου είχαν αναγγελθεί από την εποχή που η Μελίνα Μερκούρη ήταν Υπουργός Πολιτισμού, η κατασκευή του δεν είχε ξεκινήσει μέχρι το 2004.

Αν και ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε το μουσείο να είναι έτοιμο μέχρι το 2006, όταν και η Πάτρα ήταν Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, τα εγκαίνια του μουσείου έγιναν στις 24 Ιουλίου 2009. Το μουσείο σχεδιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Θεοφάνη Μπομπότη, με ένα αρχικό προϋπολογισμό 21,5 εκατομμυρίων ευρώ, ο οποίος τελικά έφτασε τα 25 εκατομμύρια.

Χτισμένο σε μία έκταση 28.000 τετραγωνικών μέτρων, με τους εσωτερικούς χώρους να φτάνουν τα 8.000 τετραγωνικά μέτρα, είναι το δεύτερο μεγαλύτερο μουσείο της Ελλάδας. Ο περιβάλλον χώρος του μουσείου περιλαμβάνει μια πισίνα 500 τετραγωνικών μέτρων, ένα μεταλλικό θόλο και πολύ πράσινο. Στο κοντινό μέλλον, προβλέπεται και η δημιουργία ενός πολιτιστικού πάρκου στην κενή έκταση δίπλα στο μουσείο.

Το μουσείο έχει τέσσερις θεματικές ενότητες, τρεις από τις οποίες είναι μόνιμες και η άλλη περιοδική. Προς το παρόν από τις τρεις μόνιμες, μόνο οι δύο είναι διαθέσιμες στο κοινό, ενώ η τρίτη αναμένεται να ανοιχτεί μέχρι το τέλος του χρόνου. Η περιοδική έκθεση θα φιλοξενεί διάφορες εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Σύμφωνα με τους αρχαιολόγους της ΣΤ' Εφορείας Αρχαιοτήτων, το 70% των εκθεμάτων βλέπουν το φως της ημέρας για πρώτη φορά τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Θεματικές ενότητες μουσείου

Ιδιωτικού Βίου

Η πρώτη και μεγαλύτερη ενότητα, παρουσιάζει αντικείμενα από την καθημερινή ζωή, εργαλεία, είδη καλλωπισμού και κοσμήματα της Μυκηναϊκής, Γεωμετρικής, Αρχαϊκής, Ελληνιστικής και Ρωμαϊκής Ελλάδας, με τα αρχαιότερα εκθέματα να είναι του 17ου αιώνα π.Χ. Εκτός αυτών, η αίθουσα περιλαμβάνει μερικώς ανακατασκευασμένες Ρωμαϊκές κατοικίες σε φυσικό μέγεθος, από τα αρχικά υλικά. Στον ίδιο χώρο βρίσκεται και ένα τμήμα της μεγαλύτερης συλλογής Ρωμαϊκών μωσαϊκών στην Ελλάδα, αποτελούμενο από 14 μωσαϊκά, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων εκτίθεται κάθετα, και καταλαμβάνει μια συνολική επιφάνεια 250 τετραγωνικών μέτρων. Τα περισσότερα μωσαϊκά ανακαλύφθηκαν σε ερείπια πολυτελών Ρωμαϊκών κατοικιών σε διάφορα μέρη της πόλης της Πάτρας.

Δημόσιου Βίου

Η αίθουσα της ενότητας του δημοσίου βίου αναμένεται να ανοίξει τις πύλες της στο κοινό, στα τέλη του 2010.

Νεκρόπολης

Η ενότητα της νεκρόπολης είναι αφιερωμένη σε τάφους και αντικείμενα που ανακαλύφθηκαν στην Πάτρα και στην ευρύτερη περιοχή της Αχαΐας. Παρουσιάζει την ταφική αρχιτεκτονική και την εξέλιξή της από τη προϊστορική μέχρι και τη Ρωμαϊκή εποχή, όχι μόνο μέσω των αντικειμένων που βρέθηκαν αλλά και μέσω της ολικής ανακατασκευής διαφόρων ειδών

τάφων. Η αίθουσα περιλαμβάνει τρεις ανακατασκευασμένους τάφους, δύο Μυκηναϊκούς και ένα Ρωμαϊκό, σε φυσικό μέγεθος, μαζί με τους σκελετούς και τα κτερίσματα τους που ήρθαν στο φως. Στον ίδιο χώρο, ο επισκέπτης μπορεί να βρει πληροφορίες για τις δοξασίες, τα έθιμα ταφής και την καύση των νεκρών στην Αρχαία Ελλάδα.

Περιοδική Έκθεση

Στην περιοδική έκθεση του μουσείου, κατά τη διάρκεια της χρονιάς θα λαμβάνουν χώρα διάφορες εκδηλώσεις και εκθέσεις. Η πρώτη έκθεση που θα κρατήσει μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, με τίτλο "Τα Φυτά και ο Πολιτισμός τους στην Ευρώπη" παρουσιάζει την πολιτιστική παράδοση των φυτών από την αρχαιότητα έως και σήμερα. Τα μελλοντικά σχέδια περιλαμβάνουν μια έκθεση σκιτσογραφίας και ένα πρόγραμμα διαλέξεων.

2.3 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης ανήκει στο Πολιτιστικό Κέντρο Πατρών, που είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, και υπάγεται στην εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Πολιτισμού.

Έδρα του είναι η Πάτρα και σκοπός του η συγκέντρωση λαογραφικού υλικού, η συντήρηση και η διαφύλαξή του, καθώς η έρευνα, η μελέτη και η προβολή του. Ενώ η παιδευτική του αποστολή με την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων αποσκοπεί στη γνώση του λαϊκού μας πολιτισμού από τους μαθητές και τους νέους γενικότερα.

Το Μουσείο ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1977 και λειτούργησε τον ίδιο χρόνο. Δημιούργημα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της αγάπης των μελών του πολιτιστικού κέντρου αλλά και πολλών Πατρινών και φορέων της πόλης, από τον Ιούνιο του 1977 μέχρι τον Ιούνιο του 1980 λειτούργησε με τη λαογραφική συλλογή της κ. Χρυσής Γιαννοπούλου.

Από τον Ιούλιο του 1980, ανακαινισμένο ριζικά και με υλικό που ανήκει στην κυριότητά του, συνεχίζει τη λειτουργία του. Το λαογραφικό αυτό

υλικό, αγροτικό κυρίως, συγκεντρώθηκε με πολύ κόπο και προέρχεται από δωρεές μελών και φίλων του Κέντρου και από αγορές, για τις οποίες δαπανήθηκαν σημαντικά ποσά.

Στις αίθουσες του νεοκλασικού κτιρίου της οδού Ρ. Φερραίου, που στεγάστηκε ως τον Αύγουστο του 1983, παρουσίασε μια ενδιαφέρουσα συλλογή αγροτικών εργαλείων, οικιακών σκευών, υφαντών και άλλων.

Την 1η Δεκεμβρίου 1983, ημερομηνία που αποτελεί σταθμό στην ιστορία του Κέντρου μας, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης επαναλειτουργεί σε παραχωρημένη στέγη.

Μέσα στο Σκαγιοπούλειο Κήπο Νεότητας, στη συμβολή των οδών Μαυροκορδάτου - Κορυτσάς μια παλαιά και ερειπωμένη αποθήκη, που μας παραχώρησε το Σκ. Κληροδότημα, με εικοσαετή σύμβαση χρησιδανείου στα πλαίσια της διεύρυνσης των σκοπών του και σε αναγνώριση της δημιουργικής προσφοράς του Κέντρου μας για την πολιτιστική ανάπτυξη της Πάτρας, μετατρέπεται σε θαυμάσιο μουσειακό χώρο.

ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης ανήκει στο Πολιτιστικό Κέντρο Πατρών που το ίδρυσε το 1977 προκειμένου να φιλοξενήσει αντικείμενα και δραστηριότητες από τον νεοελληνικό λαϊκό πολιτισμό.

Το ενδιαφέρον του Μουσείου επικεντρώθηκε σε ότι αφορά την περιοχή μας, συγκεντρώνοντας υλικό όχι μόνο από τις αγροτικές δραστηριότητες της υπαίθρου, αλλά και από αυτές της πόλης μας, που ήταν άμεσα δεμένες μ' αυτές και οι οποίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοοικονομική ζωή κι εξέλιξη της περιοχής.

Το υλικό αυτό αποτελείται από εργαλεία της αγροτικής ζωής, έπιπλα της λαϊκής κατοικίας και αντικείμενα καθημερινής χρήσης, μέσα μεταφοράς καθώς επίσης και εργαστήρια στα οποία γινόταν η επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων, η παραγωγή χρηστικών αντικειμένων και κάθε είδους εργόχειρα.

Βέβαια υπάρχουν και τα εργαστήρια της πόλης με τις παραδοσιακές εργασίες που πολλές φορές συνδέονται με αυτές της υπαίθρου.

Τέλος υπάρχει το φωτογραφικό αρχείο μέσα στο οποίο υπάρχει η καταγραφή των αντικειμένων αλλά και των εργασιών, ένα αρχείο που συμπεριλαμβάνει υλικό παλιό αλλά και, νεότερο της αρχιτεκτονικής παράδοση της Πάτρας.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΛΑΪΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Το υλικό αυτό είναι κατανεμημένο κατά ενότητες οι οποίες περιγράφονται ακολούθως, προκειμένου να είναι επισκέψιμες από τους συμπολίτες μας και να έχουν παιδευτικό χαρακτήρα για τους μαθητές, τους σπουδαστές ακόμη και τους ερευνητές.

Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στην κατοικία όπου υπάρχουν αντικείμενα που αντιπροσωπεύουν τον τρόπο φωτισμού, το μαγείρεμα, τη φύλαξη και τη διατήρηση των τροφίμων και των οικιακών σκευών, ενώ εκτίθενται τα έπιπλα της κατοικίας (σοφράς, σαρμανίτσα, ντουλάπι κ.λπ.).

Η ενότητα των μέσων μεταφοράς όπου αντιπροσωπεύονται οι τρόποι μετακίνησης των ανθρώπων και μεταφοράς των προϊόντων τους.

Στην ενότητα της παρασκευής του ψωμιού έχουμε τον κύκλο εργασιών από την καλλιέργεια των δημητριακών με τα άροτρα, την αδοκάνα και τα εργαλεία σταριού, που συμπληρώνεται από τη διαδικασία της παραγωγής του ψωμιού με το ζυμωτήρι, τις πινακωτές, τα σκαφίδια. κ.α.

Στην αμπελουργία έχουμε την ενότητα με τα μέσα παραγωγής του κρασιού και του τσίπουρου, με τα καλάθια, το πατητήρι, το τρόκολο, το ρακοκάζανο και τη βαρέλα.

Ακολουθεί η ενότητα της κτηνοτροφίας με τα μέσα της προστασίας και της φροντίδας των ζώων (λυκοπαγίδες κ.ά.), τον εξοπλισμό του τσοπάνη (γκλίτσες) και τα σκεύη για τα γαλακτοκομικά προϊόντα (μπρακάτσι, καρδάρες, τάλαρος, τινάτσες κ. α.).

Στην ενότητα της υφαντικής υπάρχουν όλα τα εργαλεία επεξεργασίας μαλλιού και της παραγωγής του νήματος (λανάρια, ρόκες κ.ά.) αλλά και τα μέσα της υφαντικής με τον αργαλειό και τα υφαντά.

Τέλος λειτουργούν τα διάφορα παραδοσιακά εργαστήρια (πιλοποιία, υποδηματοποιία, κηροπλαστικής, τυπογραφίας κ.λπ.) που εκτίθενται σε εναλλασσόμενο πρόγραμμα κι έχουν εκπαιδευτικό προορισμό για μαθητές και σπουδαστές.

Όλο αυτό το εκθεσιακό υλικό καθώς επίσης η βιβλιοθήκη και το φωτογραφικό αρχείο του Μ.Λ.Τ. έχουν ως σκοπό να εκπληρώνουν τον προορισμό τους, σύμφωνα με τη σύγχρονη μουσειολογία, που είναι η διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, όντας ταυτοχρόνως και κέντρο παιδείας και δημιουργίας.

Γι' αυτό το λόγο στο χώρο του Μ.Λ.Τ. κάθε χρόνο πραγματοποιούνται ομιλίες, διαλέξεις και εκδηλώσεις με σκοπό την καλύτερη προσέγγιση των παραδοσιακών μας αξιών, αφού οι προσκαλεσμένοι ομιλητές αναλύουν θέματα. λαογραφίας, αρχαιολογίας, μουσειολογίας και συντήρησης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και όποια θέματα αφορούν την περιοχή μας και τις επιδιώξεις του Πολιτιστικού Κέντρου Πατρών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στους στόχους του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης είναι και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους μαθητές της Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Κάθε χρόνο 2.000 περίπου μαθητές παρακολουθούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου. Μεγάλη επιτυχία σημείωσε το 1997 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα "ΜΕΛΙΝΑ", που έγινε με τη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και του Μουσείου Μπενάκη για τους μαθητές των Δημοτικών σχολείων και των Γυμνασίων.

Τρεις χιλιάδες περίπου μαθητές παρακολούθησαν το πρόγραμμα αυτό από την Πάτρα και το Νομό Αχαΐας και εκφράστηκαν με ενθουσιασμό, γιατί

τους δόθηκε η ευκαιρία να διδαχθούν την αμπελοκαλλιέργεια στην περιοχή της Πάτρας και τον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής του κρασιού.

2.4 ΑΛΛΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ιδρύθηκε το 1973, όταν ευοδώθηκε η προσπάθεια των πρωτεργατών του Γιάννη Μελετόπουλου και Θεόδωρου Παπαναγιώτου. Ο πρώτος είχε την ιδέα της δημιουργίας χώρου για τη στέγαση ιστορικών κειμηλίων της Αχαΐας και ο δεύτερος ανέλαβε την υλοποίησή της. Το υλικό που συγκεντρώθηκε τοποθετήθηκε αρχικά σε αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης για να μεταφερθεί αργότερα στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης όπου στεγάζεται έως σήμερα.

Στα εκθέματά του περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων:

- Όπλα και άλλα αντικείμενα του 1821
- Τυφέκια, σπαθιά, ξίφη από το 1770 και μετά. Ανάμεσά τους υπάρχουν όπλα του οπλαρχηγού Παναγιώτη Καρατζά.
- Γκραβούρα του Παλαιών Πατρών Γερμανού, έργο του I. Friedel
- Πολεμική σημαία του 12ου ηρωικού συντάγματος πεζικού
- Πολεμικό ημερολόγιο και προσωπικά αντικείμενα του στρατηγού Κ. Κωνσταντινόπουλου - Πρωτότυπο χειρόγραφο ποιήματος του Κωστή Παλαμά
- Πίνακας με υπογραφές αγωνιστών του 1821, επιφανών Ελλήνων και Φιλελλήνων
- Αντίγραφο Αχαϊκής Διακήρυξης Ελευθερίας με ημερομηνία 26 Μαρτίου 1821
- Εκμαγείο προσώπου του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και ανάγλυφα προσώπων ηρώων του 1821

ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ιδρύθηκε από την περιφερειακή ένωση δημοσιογράφων (Ε.Σ.Η.Ε.Π.Η.Ν) το 1957.

Λειτουργεί από το 1952 και στα εκθέματά του περιλαμβάνονται σπάνιες εκδόσεις, πλήρεις σειρές τοπικών εφημερίδων από το 1873, περιοδικά πατρικά και Πελοποννησιακά, βιβλία αλλά και ιστορικής αξίας έγγραφα. Ένα από τα κυριότερα εκθέματα του Μουσείου είναι το επίσημο έγγραφο που έστειλε η Γ΄ Εθνική Συνέλευση των Ελλήνων στον πρώτο πρωθυπουργό της Ελλάδας Ιωάννη Καποδίστρια (1827), με υπογραφές όλων των αγωνιστών.

Αξιόλογη είναι και η συλλογή των βιβλίων του Μουσείου. Περιλαμβάνει φιλολογικά, λογοτεχνικά και ταξιδιωτικά βιβλία όπως και εκδόσεις (παλαιές και νέες) που αφορούν ζητήματα της Πάτρας, τον Τύπο και τη Δημοσιογραφία. Από τις παλαιότερες εκδόσεις είναι: Διόδωρος Σικελιώτης (1604, σε λατινική γλώσσα) και Θουκυδίδης «Περί Πελοποννησιακού πολέμου» (1696, σε ελληνική και λατινική γλώσσα).

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ιδρύθηκε το 2007 από το Εργαστήριο του Ιστορικού Αρχείου Νεοελληνικής και Διεθνούς Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών.

Εκτίθενται ιστορικά εκπαιδευτικά τεκμήρια από όλη την Ελλάδα και φυλάσσονται έντυπα για τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα. Στεγάζεται στο Πανεπιστήμιο, δίπλα στο κτίριο της Κεντρικής βιβλιοθήκης.

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Ιδρύθηκε το 1968 ως μονάδα του τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Διαθέτει 3.000 περίπου θηλαστικά, πουλιά, ερπετά, ψάρια και οστρακοειδή που εκτίθενται στις δεκάδες προθήκες του Μουσείου.

Επιδιώκεται η παρουσίαση διαφόρων ζώων στα φυσικά τους ενδιαιτήματα με την προσομοίωση σε ορισμένους χώρους και άλλα εποπτικά μέσα.

ΒΟΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ανήκει στο τομέα βιολογίας φυτών του τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Διατηρεί 150.000 δείγματα φυτών από την Ελλάδα και τον μεσογειακό χώρο. Από το υλικό του έχουν καταγραφεί ηλεκτρονικά 40.000 δείγματα.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΛΑΥΚΟΥ

Εξαρτήματα των πρώτων υδροηλεκτρικών μηχανών (1926), σύνεργα και βοηθητικά εργαλεία, μνήμες (κι ευκαιρία σύγκρισης) παλαιών τεχνικών υποστήριξης ξεχασμένων και ξεπερασμένων από την εξέλιξη της τεχνολογίας. Μαρτυρία των απαρχών της ενεργειακής ανάπτυξης στην νοτιοανατολική Ευρώπη αφού ο υδροηλεκτρικός σταθμός του Γλαύκου ήταν, πιθανότατα, πρωτοπόρος όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στα Βαλκάνια.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΚΙΩΝ

Εγκαινιάστηκε τη Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2010, στον πολυχώρο «Βυρσοδεψείον» το Μουσείο Θεάτρου Σκιών Πάτρας, παρουσία του Αντιδημάρχου Πολιτισμού Αλέξη Σκαρμέα και της Προέδρου του Πνευματικού Καλλιτεχνικού Κέντρου του Δήμου Πατρέων Ελένης Δάσιου. Την εκδήλωση των εγκαινίων που διοργάνωσαν η Αντιδημαρχία Πολιτισμού, το Π.Κ.Κ του Δήμου Πατρέων και η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Μίμαρος», πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο εκδηλώσεων του Πατρινού Καρναβαλιού 2010

Το Μουσείο Θεάτρου Σκιών περιλαμβάνει φιγούρες καραγκιόζη από το 1900 μέχρι σήμερα κορυφαίων καραγκιοζοπαιχτών, όπως του Αγαπητού ή Ζεστού, του Βασίλαρου, του Μανωλόπουλου, του Βουτσινά, του Πάγκαλου, του Σωτηρόπουλου, του Παναγιωτάρα και πολλών άλλων. Οι επισκέπτες μπορούν ακόμη να θαυμάσουν μικρές δερμάτινες φιγούρες που έφερε από την Αίγυπτο ο Δημήτρης Μανωλόπουλος, αλλά και τις πρώτες φιγούρες από

ζελατίνα που έφερε από τις ΗΠΑ ο Ντίνος Θεοδωρόπουλος. Η έκθεση περιλαμβάνει ακόμη χειρόγραφα έργα παραστάσεων караγκιόζη, πολλά από τα οποία έχουν πάψει να παίζονται σήμερα, δίσκους γραμμοφώνου με τις πρώτες ηχογραφήσεις παραστάσεων караγκιόζη που έγιναν στις ΗΠΑ, εργαλεία караγκιόζοπαιχτών, ρεκλάμες και προγράμματα παραστάσεων.

Να σημειωθεί ότι πρώτος Πρόεδρος της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «Μίμαρος», που ιδρύθηκε το 1993 ήταν ο αείμνηστος Κ. Κοκοβίκας του οποίου ήταν και όνειρο ζωής, η δημιουργία του μουσείου, το οποίο δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει όσο ζούσε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

«Πολιτισμός & Πολιτιστικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα»

3.1 Πολιτιστικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Με τον όρο «Πολιτισμός» όπως ακριβώς και με τον όρο «Τέχνες» θα καλύπταμε ίσως όλα όσα γίνονται ή θα θέλαμε να γίνονται στα πολιτιστικά προγράμματα. Είναι φανερό ότι και οι δυο όροι είναι ευρύτατοι και τέμνονται σε πολλά σημεία. Στην εκπαίδευση έχουμε ένα μακρύ παρελθόν και παράδοση σε δραστηριότητες με πολιτιστικό περιεχόμενο. Δραστηριότητες με μεγάλη συμμετοχή μαθητών, εκπαιδευτικών και κοινωνίας, Πολύ πριν εισαχθούν θεωρίες όπως 'εκπαίδευση' ή 'αγωγή υγείας' τα σχολεία μας οργάνωναν εκδηλώσεις μουσικές, έδιναν Θεατρικές παραστάσεις, κυκλοφορούσαν έντυπα, οργάνωναν «εκ των ενόντων» βιβλιοθήκες, έκαναν αφιερώματα σε λογοτέχνες, στο περιβάλλον, στα ναρκωτικά, στον ρατσισμό και άλλα θέματα. Σε αυτή την παράδοση άλλωστε στηρίχθηκαν και οι Πανελλήνιοι Μαθητικοί Καλλιτεχνικοί Αγώνες

Παρόλα αυτά, οι περισσότερες από αυτές τις δραστηριότητες είχαν και έχουν τον χαρακτήρα μιας πολιτιστικής εκδήλωσης παρά ενός Προγράμματος. Και όπως Θα δούμε παρακάτω, σχεδόν ποτέ δεν υπήρξαν αντικείμενο ουσιαστικής μελέτης ούτε για το τι ακριβώς προσφέρουν στην εκπαίδευση ούτε έγινε προσπάθεια να καλυφτούν Θεσμικά ή οικονομικά.

Στις παρακάτω γραμμές Θα γίνει μια πρώτη απόπειρα διερεύνησης των πολιτιστικών προγραμμάτων. Θα δούμε τι ισχύει, πώς ερμηνεύεται και πώς εφαρμόζεται στα σχολεία. Στη συνέχεια Θα γίνει μια προσπάθεια να αναδειχθούν οι διαστάσεις που οφείλει να έχει ένα ολοκληρωμένο τέτοιο πρόγραμμα, Θα αναζητηθούν τα Θετικά και αρνητικά στοιχεία που πιθανόν παρουσιάζει ο τρόπος εφαρμογής τους και τέλος θα διατυπωθούν κάποιες προτάσεις με στόχο την ενίσχυση και τη μέγιστη αξιοποίησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία

Τι προβλέπεται για τα πολιτιστικά προγράμματα

i) Το θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με την υπουργική εγκύκλιο ΑΠΟΦΑΣΗ Γ2/4867/29-8-92 τα πολιτιστικά -γενικώς, εντάσσονται στις *σχολικές δραστηριότητές* μαζί με την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την αγωγή υγείας και, τελευταία, με δραστηριότητες επαγγελματικού προσανατολισμού. Αντικείμενό τους, σύμφωνα με την ίδια εγκύκλιο, μπορεί να είναι: θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, Θεατρικό εργαστήρι, παραδοσιακοί χοροί, λογοτεχνικές εκδηλώσεις, λέσχη φωτογραφίας, εκθέσεις ζωγραφικής, εκδόσεις εφημερίδων - περιοδικών, ραδιοφωνικές εκπομπές, οργάνωση βιβλιοθήκης κλπ.

ii) Το θεωρητικό πλαίσιο

Το Θεωρητικό πλαίσιο των πολιτιστικών προγραμμάτων δεν είναι εύκολα προσδιορίσιμο. Η νομοθεσία στην εγκύκλιο εξαντλείται σε γενικόλογες διατυπώσεις του τύπου «αισθητική καλλιέργεια» και «δημιουργική έκφραση». Δεν υπάρχει καμιά επεξεργασμένη μέθοδος που να αφορά την παιδαγωγική διαδικασία και φυσικά κανένας αναλυτικός οδηγός εφαρμογής. Παρόλη τη μαζικότητα τους δεν υπάρχει θεσμοθετημένα Υπεύθυνος Πολιτιστικών, ούτε κεντρικά ούτε σε επίπεδο Διεύθυνσης, που θα ενδιαφερθεί για τη διαδικασία. Ακόμα και στους πρόσφατα θεσμοθετημένους Πανελλήνιους Μαθητικούς Καλλιτεχνικούς Αγώνες, ο ορισμός του υπεύθυνου ανά Διεύθυνση είναι περιστασιακός και ο ρόλος του εξαντλείται στη τυπική διαδικασία διεξαγωγής των Αγώνων. Σύμφωνα με τη Γ/2 5566/24-11-99 Υπουργική Απόφαση ο Προϊστάμενος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κάθε νομού, πρέπει να ορίσει έναν εκπαιδευτικό από τους ήδη αποσπασμένους στη Διεύθυνση, ως υπεύθυνο για τους Αγώνες και σε περίπτωση αδυναμίας ορισμού υπευθύνου μεταξύ των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, ο Προϊστάμενος μπορεί να προτείνει για απόσπαση τον εκπαιδευτικό ο οποίος Θα αναλάβει ως υπεύθυνος. Είναι φανερό πως τα καθήκοντα του υπεύθυνου περιορίζονται στην ενημέρωση και τον συντονισμό των σχολείων που συμμετέχουν στους Πανελλήνιους Αγώνες

σύμφωνα με τις οδηγίες της Πανελλήνιας Συντονιστικής Επιτροπής.

iii) Η διαδικασία έγκρισης

Ένα Πολιτιστικό Πρόγραμμα, με αναλυτική περιγραφή θέματος, στόχων, δράσεων κλπ., **εγκρίνεται** στην αρχή της χρονιάς σε επίπεδο Δευτεροβάθμιας Δ/σης Νομού από την αρμόδια `επιτροπή έγκρισης σχολικών δραστηριοτήτων'. Είναι η ίδια επιτροπή που εγκρίνει και τα προγράμματα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και Αγωγής Υγείας.

Οι Διευθυντές των σχολείων οφείλουν στην πρώτη συνεδρίαση της χρονιάς να ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς για τη δυνατότητα υλοποίησης πολιτιστικών προγραμμάτων (όπως και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας κλπ.). Οι ενδιαφερόμενοι, αφού συνεργαστούν με μαθητές και διευθυντή, υποβάλλουν την πρότασή τους σε σχετικό έντυπο της Δ/σης Δ.Ε. συνήθως μέχρι 1 Νοεμβρίου. Η επιτροπή κρίνει τις προτάσεις με βάση την ύπαρξη των παραπάνω «χαρακτηριστικών» και ιδιαίτερα τη σαφήνεια των εκπαιδευτικών στόχων και μεθόδων, το εφικτό της υλοποίησης, την καινοτομία και τη συμπληρωματικότητά τους ως προς το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Δεν εγκρίνει προτάσεις που μπορούν να υλοποιηθούν μέσα από την ύλη κάποιου μαθήματος, ούτε εκδρομές ή απλές επισκέψεις. Στη μέση της χρονιάς (συνήθως τέλη Φεβρουαρίου) οι εκπαιδευτικοί που υλοποιούν τέτοια προγράμματα παροτρύνονται να έλθουν σε επικοινωνία με τον υπεύθυνο πολιτιστικών (αν υπάρχει) με στόχο την ενημέρωση για την εξέλιξη του προγράμματός. Με το τέλος του προγράμματος οφείλουν επίσης να περιγράψουν σύντομα το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε και να το αξιολογήσουν.

Προβλέπεται κάποια μικρή χρηματοδότηση από κάποιο κωδικό της Νομαρχίας, όταν τα προγράμματα αυτά υποβληθούν για έγκριση στη Διεύθυνση Δ. Ε. Πρέπει να διευκρινιστεί όμως ότι η έγκριση της Επιτροπής έχει να κάνει με το εκπαιδευτικό περιεχόμενο της πρότασης και δεν καλύπτει τις οικονομικές ανάγκες της. Στην περίπτωση που υπάρξει χρηματοδότηση, η αξιολόγηση που γίνεται από τον φορέα της χρηματοδότησης αφορά μόνο στον οικονομικό απολογισμό. Το τελικό προϊόν, στην περίπτωση μιας

παράστασης, έκθεσης, εντύπου κτλ. εκτίθεται άτυπα προς αξιολόγηση, με την παρουσίαση του στη σχολική ή την ευρύτερη τοπική κοινότητα.

iv Χαρακτηριστικά ενός Πολιτιστικού Προγράμματος

Αν προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε τα βασικά χαρακτηριστικά που οφείλει να έχει ένα ολοκληρωμένο Πολιτιστικό Πρόγραμμα Θα καταλήξουμε ότι πρέπει να είναι:

α) **προαιρετικό** τόσο για τους μαθητές όσο και για τους καθηγητές που θα το αναλάβουν. Αυτό σημαίνει ότι υλοποιείται εκτός ωρών διδασκαλίας, στο γνωστό δώρο (στην πράξη αφιερώνονται πολύ περισσότερες ώρες, τα Σάββατα κ.α.). Ο προαιρετικός χαρακτήρας και η εθελοντική συμμετοχή προϋποθέτει κατ' αρχήν μια στάση ζωής και παράλληλα εξασφαλίζει τον βαθμό ελευθερίας που απαιτείται για να προσανατολιστεί ένα πρόγραμμα στις επιθυμίες, στις ανάγκες και τις δυνατότητες όσων εμπλέκονται.

β) **εκπαιδευτικό**, απευθύνεται δηλαδή στους μαθητές με ένα πολύ συγκεκριμένο τρόπο, όπως προκύπτει από τη νομοθεσία του, το Θέμα του, τη μεθοδολογία του και τα αποτελέσματα που επιδιώκει. Παρόλο που τα περισσότερα πολιτιστικά προγράμματα έχουν καλλιτεχνικό προσανατολισμό (Θέατρο, χορός, μουσική, εικαστικά, κ.α.) ο παιδαγωγικός χαρακτήρας είναι κυρίαρχος. Αυτό βέβαια με κανένα τρόπο δεν αποτελεί άλλοθι για κακογουστιές και γι αυτό ακριβώς υποστηρίζεται με έμφαση η άποψη πως οι γνώσεις και η επιμόρφωση είναι απαραίτητο εφόδιο. Πιθανόν η συνεργασία με ειδικούς επαγγελματίες να διεύρυνε τους ορίζοντες δράσης και να πρόσφερε δυνατότητες βελτίωσης των τελικών προϊόντων αυτών των προγραμμάτων. Πάντως τονίζεται η σημασία του γεγονότος ότι ο εμπυχωτής πρέπει να είναι εκπαιδευτικός, ανεξάρτητα αν πλαισιώνεται από επαγγελματίες, γονείς, διευθυντές ή άλλους φορείς για τη διευκόλυνση του έργου του.

γ) **Έχει την ανάπτυξη ενός προγράμματος**, δεν είναι δηλαδή μια απλή εκδήλωση ή επίσκεψη.

Αναλυτικότερα:

Έχει σαφείς στόχους και σκοπό: λόγω βέβαια της μεγάλης ποικιλίας στα Θέματα, οι στόχοι μπορεί να διαφοροποιούνται αλλά πρέπει να είναι σαφώς προσδιορισμένοι. Οι στόχοι αυτοί είναι συμπληρωματικοί αυτών των διαφόρων μαθημάτων που διδάσκονται στο Αναλυτικό πρόγραμμα.

Απευθύνεται σε συγκεκριμένη ομάδα μαθητών: Λόγω του προαιρετικού χαρακτήρα των, τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε μια ομάδα μαθητών που Θα ενδιαφερθεί για το Θέμα και όχι σε όλο το σχολείο ή μια τάξη. Όπως και με τη περιβαλλοντική ομάδα ενός σχολείου, μπορεί να υπάρχει πολιτιστική ομάδα από μαθητές διαφόρων τάξεων με ένα συγκεκριμένο θέμα μελέτης. Τέτοια ομάδα είναι π.χ. η ομάδα θεάτρου, η ομάδα χορού, η ομάδα του περιοδικού, κλπ. Προφανώς σε αυτές ακριβώς τις ομάδες στηρίζονται και οι Πανελλήνιοι Μαθητικοί Καλλιτεχνικοί Αγώνες.

Συντονίζεται από παιδαγωγική ομάδα: Συνήθως αποτελείται από δύο - τρεις εκπαιδευτικούς ανά πρόγραμμα για τους οποίους υπάρχει και η γνωστή ρύθμιση περί 2ώρου. Επειδή τα πολιτιστικά προγράμματα είναι ιδιαίτερα πολυεπίπεδα και απαιτούν τη συνεργασία πολλών ειδικοτήτων - ας σκεφτούμε για παράδειγμα τη σύνθετη τέχνη του θεάτρου - καλό είναι η ομάδα να αποτελείται από καθηγητές διαφόρων ειδικοτήτων οι οποίοι θα λειτουργούν συμπληρωματικά και θα καλύπτουν όσο γίνεται περισσότερες πτυχές του θέματος. Η διεπιστημονικότητα - που αποτελεί ζητούμενο στη σύγχρονη εκπαίδευση, αλλά δεν συμβιβάζεται με τη δομή του ελληνικού σχολείου και ιδιαίτερα με αυτήν της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία βασίζεται σ' έναν αυστηρό καταμερισμό ανά γνωστικό αντικείμενο - μπορεί να προκύψει αβίαστα στην ανάπτυξη ενός πολιτιστικού προγράμματος γιατί από τη φύση του ενδείκνυται για προσέγγιση από διάφορες επιστημονικές - καλλιτεχνικές πλευρές.

Προϋποθέτει συγκεκριμένο Θέμα μελέτης: Η επιλογή και ο προσδιορισμός του θέματος αποτελούν σημαντικά στοιχεία για τη δημιουργία και το μέλλον της ομάδας. Εδώ πρέπει να τονιστεί η σημασία που έχει η επιλογή ενός Θέματος άμεσου ενδιαφέροντος των μαθητών. Η ομάδα πρέπει να είναι σε Θέση να διατυπώνει το θέμα μελέτης χωρίς γενικότητες και

αοριστολογίες αλλά με τρόπο συγκεκριμένο ώστε να μπορεί να ολοκληρωθεί. Βέβαια η διαδικασία θα πρέπει να είναι ευέλικτη σε αλλαγές και προσαρμογές ώστε να δίνει τη δυνατότητα προσαρμογής με την πάροδο του χρόνου και ανάλογα με τις επιθυμίες των συμμετεχόντων. Για παράδειγμα, μια θεατρική ομάδα είναι προτιμότερο να βρεθεί αρχικά μέσα σε ένα 'Θεατρικό εργαστήρι' χωρίς να έχει προγραμματίσει συγκεκριμένο έργο.

Η διαδικασία του Εργαστηρίου δίνει τη δυνατότητα σε εμψυχωτή και παιδιά να γνωριστούν, να ασκηθούν και να αναγνωρίσουν τις επιθυμίες και τις ικανότητες τους πριν αποφασίσουν να οδηγηθούν σε κάτι πιο συγκεκριμένο. Οι μαθητές μπορεί να μην είναι σε θέση να δουν όλες τις πλευρές ενός θέματος αλλά πρέπει να έχουν οπωσδήποτε την αίσθηση ότι συμμετέχουν τόσο στην επιλογή όσο και στην διαμόρφωση του. Είναι φανερό ότι τα παιδιά, ακόμα και όταν δεν καταλαβαίνουν ακριβώς που μπορεί να καταλήξει το πρόγραμμα, ακολουθούν τους εμψυχωτές που απόλυτα εμπιστεύονται.

Έχει διάρκεια στο χρόνο και τακτικές εβδομαδιαίες συναντήσεις: Η πολιτιστική ομάδα έχει τακτικές συναντήσεις 1-2 φορές την εβδομάδα για τη μελέτη και ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Το πρόγραμμα σχεδιάζεται στην αρχή της χρονιάς και υλοποιείται τουλάχιστον για ένα σχολικό έτος. Μια απλή εκδρομή, για παράδειγμα, ή μια επίσκεψη σε ένα μουσείο δεν είναι από μόνη της 'πολιτιστικό πρόγραμμα' γιατί δεν έχει θέμα έρευνας, τη λογική της ομάδας, διάρκεια στο χρόνο κτλ . Κατά συνέπεια οι λεγόμενοι 'περίπατοι' και οι μονοήμερες εκδρομές, που έχουν από χρόνια καθιερωθεί, και όταν ακόμα έχουν πολιτιστικό – εκπαιδευτικό χαρακτήρα όπως οφείλουν, δεν αποτελούν ολοκληρωμένο Πολιτιστικό Πρόγραμμα αλλά, ίσως, μια από τις δραστηριότητες ενός τέτοιου προγράμματος.

Για τους ίδιους λόγους η περιστασιακή συνέντευξη μαθητών για μια εκδήλωση π.χ οι σχολικές γιορτές, αν και έχουν πολιτιστικό περιεχόμενο δεν αποτελούν Πολιτιστικό Πρόγραμμα (όπως η περιστασιακή ανακύκλωση δεν αρκεί για να θεμελιώσει ένα περιβαλλοντικό πρόγραμμα). Αντίθετα οι Θεατρικές & μουσικές ομάδες επειδή έχουν βάθος χρόνου προετοιμασίας

εντάσσονται στη λογική των πολιτιστικών προγραμμάτων. Ομοίως μια ομάδα μαθητών από διαφορετικές τάξεις που μελετάει π.χ. ένα ιστορικό Θέμα με τον τρόπο που περιγράφηκε παραπάνω μπορεί να αποτελεί 'πολιτιστικό πρόγραμμα'

Αναπτύσσει τη δική του μεθοδολογία: Η μεθοδολογία των Προγραμμάτων αυτών είναι διαφορετική αυτής που συνήθως χρησιμοποιείται στη τάξη. Π.χ. το 'εργαστήρι', οι ομάδες εργασίας, η μέθοδος project, η έρευνα στο πεδίο, οι επισκέψεις μελέτης, οι επαφές με κοινωνία κ.α.

οφείλει να παρουσιάσει τον εαυτό του. Τούτο δεν σημαίνει ότι η ομάδα πρέπει να κατέχεται από το άγχος του τελικού προϊόντος, αλλά ότι οφείλει να δείξει και να μοιραστεί με το υπόλοιπο σχολείο τη διαδικασία, τη γνώση και την εμπειρία (στο βαθμό που η εμπειρία μεταφέρεται).

Οφείλει να έχει προβλέψει μορφές αξιολόγησης. Αξιολόγηση μπορεί να γίνει με ερωτηματολόγια, με ημερολόγια, με συζητήσεις στην αρχή, στη μέση και το τέλος του προγράμματος. Μπορεί να υπάρχει αυτοαξιολόγηση, εξωτερική αξιολόγηση κ.ά. Οι διάφορες φάσεις, που Θα πρέπει να προβλέπονται κατά τον αρχικό σχεδιασμό, μπορεί να παίξουν επίσης κάποιο ρόλο διαμορφωτικής αξιολόγησης, καθώς Θα επιτρέπουν, σε μια δεύτερη φάση, τον επαναπροσδιορισμό στόχων και πρακτικής.

Παρατηρήσεις - Διαπιστώσεις από τον τρόπο εφαρμογής τους

Δεν υπάρχει καμιά τεκμηριωμένη, σε εμπειρικά δεδομένα, ερευνητική προσέγγιση. Οι διαπιστώσεις που ακολουθούν βασίζονται μόνο σε μια πρώτη μελέτη των αιτήσεων που υποβλήθηκαν για έγκριση τη σχολική χρονιά 1999-2000 στις διευθύνσεις της Ανατολικής Αττικής και της Γ' Αθήνας και σε μια άτυπη έρευνα ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς της ίδιας περιοχής.

Βασικό κίνητρο για ανάληψη πρωτοβουλίας και για ενασχόληση των εκπαιδευτικών με αυτά τα προγράμματα Θεωρούν ότι είναι το προσωπικό μεράκι', το 'φιλότιμο' και η ανοχή ή η παρότρυνση, σε λίγες περιπτώσεις, κάποιων «φωτισμένων» Διευθυντών. Σε αρκετές περιπτώσεις η δυνατότητα

της μείωσης κατά 2 ώρες του ωρολογίου προγράμματος, όπως προβλέπει η γνωστή Απόφαση περί σχολικών δραστηριοτήτων, αποτέλεσε κίνητρο ή λύση για να συμπληρώσουν μερικοί εκπαιδευτικοί το ωράριό τους. Αντίθετα η υπερωριακή αποζημίωση δεν φαίνεται να αποτελεί σημαντικό κίνητρο, τουλάχιστον στο σημερινό πλαίσιο. Όσοι εμψυχώνουν άλλωστε τέτοιες ομάδες αφιερώνουν τελικά πολλές ώρες παραπάνω από τις δυο που προβλέπει ο νομοθέτης.

Παρ' όλο που οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν την προαιρετικότητα σαν βασικό συστατικό αυτών των προγραμμάτων, αρκετοί είναι επίσης οι προβληματισμοί γύρω από τη δυνατότητα όλου του σχολείου να ωφελείται από τα όποια καλά απορρέουν από ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Ως προς τη νομοθεσία και τους στόχους πρέπει να τονιστεί ότι οι εμπλεκόμενοι καθηγητές έχουν σαν πρώτο τους μέλημα τους εκπαιδευτικούς και γνωστικούς στόχους και δευτερευόντως τους όποιους καλλιτεχνικούς. Μερικοί από τους κυρίαρχους στόχους των προγραμμάτων, όπως κατατίθενται από τους εκπαιδευτικούς, είναι: «να μπορούν οι μαθητές να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες», «να συμμετέχουν ενεργητικά στις διαδικασίες», «να συνεργάζονται μεταξύ τους και με τους εμψυχωτές τους», «να πλησιάσουν γνωστικά αντικείμενα και τεχνικές που δεν παρέχονται στο σχολείο», «να εκφράσουν τις όποιες καλλιτεχνικές ανησυχίες και να δημιουργήσουν» κ.α.

Στη μεθοδολογία το τοπίο εμφανίζεται Θολό και θα μπορούσαμε να πούμε πως κυριαρχεί ο αυτοσχεδιασμός. Οι αντίστοιχες διατυπώσεις των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται σε τέτοια προγράμματα είναι αρκετά γενικόλογες, παρόλα αυτά διαφαίνεται η τάση να ακολουθούνται μέθοδοι που διαφέρουν απ' αυτές που ακολουθούνται μέσα στην τάξη.

Όσον αφορά την αξιολόγηση του προγράμματος, υπάρχουν επιφυλάξεις. Κατά την άποψη αρκετών εκπαιδευτικών δεν κρίνεται σκόπιμη γιατί καλλιεργεί κλίμα ανταγωνισμού και οξύνει τις αντιπαραθέσεις ανάμεσα σε συναδέλφους, σε ομάδες που ασχολούνται με διαφορετικά Θέματα ή σε σχολεία που έχουν αναλάβει παρεμφερή προγράμματα. Το ερωτηματολόγιο

και το ημερολόγιο πάντως φαίνεται να χρησιμοποιείται σαν τακτική από αρκετούς συναδέλφους.

Τα μεγαλύτερα προβλήματα που κατατίθενται από τους εκπαιδευτικούς είναι η έλλειψη χρόνου, η απουσία κατάλληλου χώρου, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για θεατρική παράσταση, και η ελάχιστη έως μηδαμινή χρηματοδότηση. Ιδιαίτερα η έλλειψη χρόνου προκαλεί δυσλειτουργία στην ομάδα και εντάσεις στις σχέσεις τους με τους Διευθυντές και τους συναδέλφους. Οι συναντήσεις γίνονται αποσπασματικά, πολλές φορές σε κενά ή διαλείμματα και συνήθως τα Σαββατοκύριακα. Ιδιαίτερα στο Λύκειο, ο φόρτος της ύλης, η ασφυξία του αναλυτικού προγράμματος και οι εξωσχολικές, φροντιστηριακές υποχρεώσεις των μαθητών καθιστούν έως και αδύνατη την πραγματοποίηση τέτοιων προγραμμάτων.

Μερικά από τα προβλήματα που κατατέθηκαν είναι: η αλλαγή συμπεριφοράς εμψυχωτών και μαθητών στη κατεύθυνση του άγχους και της έντασης, η μετατροπή της μεθοδολογίας, οι αντιπαλότητες και οι ανταγωνισμοί, οι συγκρούσεις για την `ομαλή' λειτουργία του σχολείου, έλλειψη της απαραίτητης οικονομικής ενίσχυσης. κ.ά.

Μια κριτική θεώρηση των όσων ισχύουν

Η στάση του ΥΠΕΠΘ:

Κατά τη γνώμη μας η παραπάνω Απόφαση βάζει τα πολιτιστικά προγράμματα στην ίδια Θέση (θεσμικά) με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Αγωγή Υγείας. Εξακολουθεί όμως το τοπίο να είναι Θολό και να έχει ανάγκη από ξεκάθαρη αναβάθμιση των πολιτιστικών προγραμμάτων. Σε επίπεδο ΥΠΕΠΘ δεν αναγνωρίζονται οι `πολιτιστικές ομάδες' ούτε υπάρχει γραφείο που να ενδιαφέρεται για τα προγράμματα αυτά όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω. Το πλησιέστερο σε αυτά τμήμα του Υπουργείου είναι το Γραφείο Πανελλήνιων Μαθητικών Καλλιτεχνικών Αγώνων το οποίο όμως έχει σαφώς άλλες προτεραιότητες και φαίνεται ότι αξιοποιεί και εκμεταλλεύεται μόνο το όποιο τελικό καλλιτεχνικό προϊόν των σχολείων. Εμείς θα δεχόμαστε το διαχωρισμό σε `πολιτιστικά προγράμματα',

προγράμματα 'περιβαλλοντικής εκπαίδευσης', προγράμματα 'αγωγής υγείας' & 'αγωγής καταναλωτή' για λόγους ανάλυσης και ιδιαίτερου προσανατολισμού του κάθε Θέματος. Για όλα όμως Θα προτιμούσαμε τον όρο '**προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα**'. Εύκολα ένα πρόγραμμα, για παράδειγμα «θάλασσα και άνθρωποι», μπορεί να προσεγγιστεί σαν Περιβαλλοντικό, Πολιτιστικό ή ακόμα και Υγείας. Όσο για τα νεοπαγή προγράμματα στο πλαίσιο του Comenius και της Κινητικότητας του ΕΠΕΑΕΚ αποτελούν θεματικές ενότητες των πολιτιστικών ή των περιβαλλοντικών που έχουν αυτονομηθεί. Στεγανά εξάλλου ως προς το περιεχόμενο και τη νομοθεσία δεν υπάρχουν.

Η έγκριση:

Ελλιπής ενημέρωση και η σύγχυση που επικρατεί γύρω από τη διαδικασία έγκρισης έχει ως αποτέλεσμα πολλά σχολεία να υλοποιούν πολιτιστικά προγράμματα χωρίς ποτέ να τα υποβάλουν για έγκριση ή να τα παρουσιάζουν ως περιβαλλοντικά ή αγωγής υγείας. Αυτό είναι υποτιμητικό, οδηγεί σε παραπλανήσεις και στερεί από τους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να αναπτύξουν το προβληματισμό γύρω από τα πολιτισμικά και εκπαιδευτικά Θέματα. Από την άλλη χάνεται η δυνατότητα για καλλίτερη αξιοποίηση του δυναμικού, για συνεργασίες και για επιστημονική έρευνα. Υπάρχει διάχυτη η εντύπωση ότι στα πολιτιστικά Θέματα των σχολείων καθένας μπορεί να κάνει ότι Θέλει.

Το περιεχόμενο της νομοθεσίας:

Μεγάλη σε εύρος Θεματολογία που αναφέρεται στην Εγκύκλιο του Υπουργείου εκφράζει αρκετά καλά το περιεχόμενο των πολιτιστικών προγραμμάτων. Φανερώνει βέβαια και τις μεγάλες διαφορές των Θεμάτων άρα και τις δυσκολίες στη ανάπτυξη ομοιογενών μεθόδων και 'οδηγών'. Δίνει όμως τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να Θεωρήσουν πως οτιδήποτε προωθεί τη συμμετοχή στη δημιουργία πολιτιστικών αγαθών ή στην απόλαυσή τους μπορεί να αποτελεί το περιεχόμενο ενός πολιτιστικού προγράμματος.

Η οικονομική στήριξη:

Τα πολιτιστικά προγράμματα δεν έχουν καμία θεσμοθετημένη χρηματοδότηση. Καμιά φορά, μοιράζονται με την Περιβαλλοντική εκπαίδευση ένα πολύ μικρό κονδύλι την Νομαρχίας. Η επιτροπή στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που τα εγκρίνει δεν έχει πόρους για να τα στηρίξει. Ενώ η τοπική κοινωνία φαίνεται να αγκαλιάζει τα πολιτιστικά προγράμματα των σχολείων με ενδιαφέρον, στη πράξη τα σχολεία καλούνται να υλοποιήσουν προγράμματα, να οργανώσουν παραστάσεις ή ακόμα να πάρουν μέρος σε μαθητικά φεστιβάλ και αγώνες με μόνο χορηγό το φιλότιμο μερικών και σίγουρα χωρίς καμία επίσημη χρηματοδότηση. Τη στιγμή που άλλα προγράμματα (Ευρωπαϊκά, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πανελλήνιοι Αγώνες κ.ά.) έχουν βρει τρόπους να χρηματοδοτούνται, τα πολιτιστικά προγράμματα, αν και παλαιότερα, αντιμετωπίζονται σαν ο 'φτωχός συγγενής' της εκπαίδευσης.

Θετικά και αρνητικά στοιχεία

Συνοπτικά, από αυτή την πρώτη προσέγγιση, έχουν ήδη διαμορφωθεί κάποια Θετικά και αρνητικά στοιχεία που αφορούν όχι την ουσία των πολιτιστικών προγραμμάτων, για την οποία κανείς δεν έχει επιφυλάξεις , αλλά κυρίως για τον τρόπο και τις συνθήκες εφαρμογής τους.

1. Θετικά

- Τα Θετικά στοιχεία προκύπτουν τόσο από το πλήθος των εκπαιδευτικών και των παιδιών που ενεργοποιούνται και πρόθυμα συμμετέχουν σε αυτά, όσο και από το ενδιαφέρον που εκδηλώνεται από τις τοπικές κοινωνίες, όταν πρόκειται για την παρουσίαση του τελικού προϊόντος. Το κέφι και η χαρά των παιδιών, ο αέρας της ελευθερίας, της πρωτοτυπίας και της δημιουργίας, η υπέρβαση της πεζότητας και της καθημερινότητας, η βίωση κάποιων ιδιαίτερα συγκινητικών καταστάσεων που έφεραν τόσο κόσμο κοντά, η σύσφιγξη των δεσμών ανάμεσα στους μαθητές με τους συμμαθητές και δασκάλους τους αξιολογούνται ως τα θετικότερα στοιχεία των πολιτιστικών

προγραμμάτων. Ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το γεγονός ότι το σχολείο αποκτά ένα διαφορετικό χαρακτήρα, αφού γίνεται πόλος έλξης και χώρος δημιουργικής έκφρασης, κάτι που απουσιάζει από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (κυρίως σε απομονωμένες ή υποβαθμισμένες περιοχές). Επιπλέον, τα πολιτιστικά προγράμματα προωθούν ιδιαίτερα το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και είναι αυτά που εμπλέκουν σχεδόν συστηματικά γονείς και φορείς στην όλη διαδικασία (π.χ. η προετοιμασία και η πραγμάτωση μιας Θεατρικής παράστασης)

- Σε σχέση με τα άλλα προαιρετικά προγράμματα (περιβαλλοντικής εκπαίδευσης , αγωγής υγείας κ.λ.π.) τα πολιτιστικά παρουσιάζονται περισσότερο βιωματικά και με μεγαλύτερα περιθώρια προσωπικής έκφρασης.
- Στο επίπεδο της σχέσης καθηγητή - μαθητή η μετατόπιση του πρώτου από τη θέση του μεταδότη γνώσεων σ' αυτή του εμπυχωτή - συνεργάτη είναι σαφώς μεγαλύτερη, στα προγράμματα με καλλιτεχνικό προσανατολισμό τουλάχιστον.
- Τα πολιτιστικά προγράμματα είναι τα περισσότερο «ανοιχτά» στους αδύνατους μαθητές, οι οποίοι εύκολα συμμετέχουν σ' αυτά ως φορείς της δικής τους εμπειρίας, των δεξιοτήτων, της κλίσης και του ταλέντου τους (εικαστικά, φωτογραφία, μουσική, χορός, Θέατρο)
- Οι μικρές εμπειρικές έρευνες και μελέτες που εκπονούνται, επειδή απαιτούν διαφορετική προσέγγιση και πρακτική από τις καθιερωμένες στη διδακτική πράξη, αποτελούν ερέθισμα για αναζήτηση νέων μεθόδων εργασίας, εξοικειώνουν τους συμμετέχοντες με τη χρήση πολλών πηγών πληροφόρησης και, έστω και αποσπασματικά, τους ωθούν στην ανάπτυξη εργαλείων αξιολόγησης της δουλειάς τους.
- Επίσης, τα πολιτιστικά προγράμματα με τη μεγάλη δυνατότητα διεπιστημονικής προσέγγισης που προσφέρουν δίνουν μια πολύ καλή ευκαιρία για ανάπτυξη μιας παιδείας που στόχο έχει να προσεγγίσει τη γνώση στο σύνολό της. Η συνεργασία καθηγητών με διαφορετικές ειδικότητες και η διεπιστημονική προσέγγιση ορισμένων Θεμάτων

διευρύνει τους ορίζοντες, πολλαπλασιάζει τις οπτικές και αναδεικνύει αξίες, τόσο για τους διδάσκοντες όσο και για τους διδασκόμενους, που βιώνουν στην πράξη θεωρίες όπως συναδελφικότητα, άμιλλα, συλλογικότητα.

Ταυτόχρονα, με τον δια-πολιτισμικό χαρακτήρα που μπορεί να έχουν, άπτονται των καυτών Θεμάτων της σύγχρονης πραγματικότητας. Στα διαπολιτισμικά σχολεία, όπου μαθητές με διαφορετικές εθνικότητες προσπαθούν να συνυπάρξουν και να ενταχθούν στο πολιτισμικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής, η συμβολή των προγραμμάτων αυτών και ιδιαίτερα της θεατρικής πράξης, μπορεί να είναι καθοριστική. Το τελευταίο πάντως, δεν φαίνεται να έχει ακόμα ωριμάσει στη συνείδηση των περισσότερων εκπαιδευτικών.

2. Αρνητικά

- Στα αρνητικά στοιχεία επισημαίνονται, με έμφαση, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην προσπάθεια υλοποίησης των προγραμμάτων τους. Εκτός από την απουσία συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου και καθοδηγητή, η έλλειψη ελεύθερου χρόνου των μαθητών λόγω των καθημερινών τους υποχρεώσεων και η έλλειψη οικονομικών πόρων αποτελούν τον βασικό αντίπαλο για τις σχετικές πρωτοβουλίες. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι εκπαιδευτικοί ή θεωρούνται γραφικοί ή αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη ή και αδιαφορία από τους συναδέλφους ή τους προϊσταμένους τους.
- Συχνά η συμμετοχή σ' ένα τέτοιο πρόγραμμα αντιμετωπίζεται ως αντίπαλη κατάσταση προς τα συμβατικά μαθήματα. Πολλοί Διευθυντές και συνάδελφοι έχουν τη γνώμη πως τα σχετικά προγράμματα παρακωλύουν τη λειτουργία του σχολείου ή προκαλούν αναστάτωση (π. χ. όταν ετοιμάζεται η παρουσίαση τελικού προϊόντος, πράγμα που απασχολεί περισσότερο και έντονα τους μαθητές για αρκετό χρονικό διάστημα καθώς μάλιστα η περίοδος αυτή συνήθως συμπίπτει με επαναλήψεις και προετοιμασία των μαθητών για τις εξετάσεις). Ειδικότερα στα λύκεια οι μαθητές αδυνατούν να συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα λόγω

του εξαιρετικού φόρτου εργασίας που επιβάλλει η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

- Αρκετοί επίσης Θεωρούν ότι υπάρχει κίνδυνος να λειτουργήσουν σε βάρος της σχολικής επίδοσης των μαθητών. Πάντως τα επιχειρήματα της αντίθετης άποψης που υποστηρίζει ότι η συμμετοχή των μαθητών στα προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα έχει ευεργετικές συνέπειες στην καταπολέμηση της μαθησιακής αποτυχίας είναι ισχυρότερα.

3.2 Συμπερασματικά

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως τα Πολιτιστικά Προγράμματα έστω και με την πρωτόλεια μορφή της προετοιμασίας για μια εκδήλωση βρίσκονται στην εκπαίδευση από πολύ παλιά. Παρόλα αυτά εμφανίζονται υποβαθμισμένα έναντι αυτών της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ή της Αγωγής Υγείας ως προς την κεντρική οργάνωση και το ενδιαφέρον του ΥΠΕΠΘ. Στο Θεσμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης επικρατεί τουλάχιστον η ασάφεια (αν όχι η πλήρης απουσία).

Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο στην πράξη. Παρά τη τεχνοκρατική τροπή που έχει πάρει το εκπαιδευτικό μας σύστημα (και ίσως ακριβώς γι' αυτό), τα πολιτιστικά προγράμματα χαίρουν ακόμα μεγάλης εκτίμησης ανάμεσα σε αρκετούς εκπαιδευτικούς και την κοινωνία. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στις Διευθύνσεις της Γ Αθήνας και της Ανατ. Αττικής ολοκληρώθηκαν διπλάσια πολιτιστικά προγράμματα από περιβαλλοντικά ή υγείας παρόλο που τα τελευταία χρηματοδοτούνται. Κι αυτό φανερώνει πόσο βαθιά καταξιωμένη είναι η παιδαγωγική τους αξία στη συνείδηση του δασκάλου.

Ο πολιτισμός όμως και η εκπαίδευση είναι τεράστια κεφάλαια για να τα αφήνουμε στην τύχη ή, ακόμα χειρότερα, να επιτρέπουμε να παγιώνονται καταστάσεις που δεν αναπτύχθηκαν ούτε από τους άμεσα ενδιαφερόμενους ούτε έγιναν με παιδαγωγικά κριτήρια. Η αισθητική καλλιέργεια είναι στάση ζωής, είναι το ήθος που παράγει ο τρόπος με τον οποίο αντιδρούμε στο περιβάλλον μας. Και αυτά τα προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα είναι ίσως το μόνο αντίπαλο δέος στα πακέτα γνώσεων του εξεταστικοκεντρικού εκπαιδευτικού μας συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

«Μελλοντική Προοπτική- Ψηφιοποίηση πολιτιστικών ιδρυμάτων».

4.1 Η Ψηφιοποίηση των πολιτιστικών ιδρυμάτων

Από τις αρχές του 2000 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα πλαίσια του κεντρικού της στόχου ανάπτυξης μιας κοινωνίας της πληροφορίας για όλους, συνέταξε τις «αρχές και το πλάνο ενεργειών του Lund» για την υλοποίηση των κοινών στόχων για την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι περιοχές δράσης όπου συντονίζονται οι φορείς που διαχειρίζονται και κατέχουν την πολιτισμική κληρονομιά είναι η ψηφιοποίηση, η δικτυακή προσβασιμότητα και η ψηφιακή διατήρηση του περιεχομένου. Για το λόγο αυτό υλοποιούνται αυτή τη στιγμή προγράμματα ψηφιοποίησης πολιτισμικού υλικού σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Σκοπός τους είναι σταδιακά να επιτύχουμε ένα ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικής διάσωσης και πρόσβασης για όλους στην πολιτισμική κληρονομιά της Ευρώπης.

Η ψηφιοποίηση, η προβολή και η διάθεση του πολιτισμικού αποθέματος μέσω του διαδικτύου δίνει θεωρητικά τη δυνατότητα σε πληροφορίες που βρίσκονται σε διαφορετικές πηγές να συνδέονται μεταξύ τους προσφέροντας έτσι νέους τρόπους αξιοποίησης της πληροφορίας. Άρα επιτρέπουν την πρόσβαση σε πολλές διαφορετικές και συνεργαζόμενες κατηγορίες χρηστών σε ένα νέο περιβάλλον χρήσης που ξεφεύγει από την απλή πληροφόρηση και προσφέρει σημαντικά στη μάθηση, έρευνα, λήψη αποφάσεων, δημιουργία νέας γνώσης, και ανάπτυξη νέων υπηρεσιών/δραστηριοτήτων που βασίζονται σε πολιτισμικό περιεχόμενο.

Τα ψηφιακά πολιτιστικά αγαθά διέπονται από πρωτοφανή και ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά, όπως τη σχεδόν ανέξοδη άπειρη διαιρετότητα, τη μηδενικού κόστους άμεση μεταφορά και τη δυνατότητα μαζικής χρήσης. Στη σύγχρονη οικονομία της γνώσης οι νέες γενιές, εκμεταλλευόμενες το υψηλό επίπεδο προσβασιμότητας στο διαδίκτυο, έχουν τη δυνατότητα πλέον

να αξιοποιήσουν το πολιτισμικό περιεχόμενο πιο δομικά και καθοριστικά στην εκπαίδευση, στις ίσες ευκαιρίες για όλους και βέβαια στην οικονομική ανάπτυξη, όπου είναι εφικτό.

Η Ελλάδα με το πλούσιο πολιτισμικό περιεχόμενο παγκόσμιας εμβέλειας που διαθέτει, δεν θα πρέπει απλά να ακολουθεί τις εξελίξεις αυτές αλλά να διαμορφώνει δυναμικά το νέο διεθνές περιβάλλον μετεξέλιξης της αξιοποίησής του. Ήδη υλοποιούνται στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» και άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων αρκετές πρωτοβουλίες και σύντομα θα έχουν αναπτυχθεί πάνω από 200 ιστότοποι με ψηφιακό πολιτισμικό περιεχόμενο από δημόσιους φορείς και τον ιδιωτικό τομέα.

Τα πολιτιστικά ιδρύματα της Πάτρας μπορούν και πρέπει να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες που συνεισφέρουν στην καταγραφή, στην προστασία, στη συντήρηση και στην ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς μας, τόσο στα μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία όσο και στον τομέα του σύγχρονου πολιτισμού.

Οι διαδικασίες ψηφιοποίησης του πολιτισμικού αποθέματος τα τελευταία χρόνια έχουν σημαντική πρόοδο και υπάρχει ήδη μια μικρή αλλά κρίσιμη μάζα ειδικών και πρωτοποριακών υπηρεσιών:

- Ψηφιοποίηση πολυμεσικού (multimedia) περιεχομένου που αφορά όλες τις μορφές του πολιτισμικού αποθέματος της χώρας.
- Ημι-αυτόματη ανάλυση πολυμεσικού περιεχομένου και εξαγωγή περιγραφών του περιεχομένου του που μπορεί να βοηθήσουν στην τεκμηρίωση.
- Σημασιολογική αναπαράσταση, αποθήκευση, καταλογογράφηση, θεματική ενοποίηση και διαχείριση πολυμεσικών βάσεων δεδομένων και αναζήτηση με βάση το περιεχόμενο του πολιτισμικού πολυμεσικού περιεχομένου μέσω του Web.
- Ανθρωποκεντρική και προσωποποιημένη πρόσβαση σε ιστότοπους με ψηφιακό πολιτισμικό περιεχόμενο και παροχή υπηρεσιών.

- Τρισδιάστατη αναπαράσταση αντικειμένων και μνημείων, ψηφιακή περιήγηση, εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα.
- Ασφάλεια και προστασία πνευματικών δικαιωμάτων ψηφιακού περιεχομένου.
- Γεωγραφικά πληροφοριακά συστήματα για την κτηματογράφηση και ψηφιοποίηση χαρτών σε αρχαιολογικούς χώρους.
- Μετάδοση πληροφοριών και πολυμεσικού περιεχομένου μέσω του διαδικτύου, δικτύων επικοινωνιών ευρείας ζώνης και δικτύων κινητής τηλεφωνίας.
- Εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες, τηλε-εκπαίδευση και τηλε-εργασία μέσω τηλέ/βίντεο-διασκέψεων.
- Έκδοση πολυμεσικών εκδόσεων – πολιτιστικών και τουριστικών οδηγών σε ψηφιακή μορφή.
- Αυτοματοποιημένη κράτηση / έκδοση εισιτηρίων, πρόσβαση σε πολιτιστικούς χώρους και προσφορά σχετικών υπηρεσιών με ευφυείς κάρτες.
- Αυτοματοποιημένη οπτική παρακολούθηση και επίβλεψη χώρων με ιδιαίτερη πολιτιστική αξία (αρχαιολογικών, μουσείων).

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, υπάρχουν ενδείξεις ότι τα αποτελέσματα της ψηφιοποίησης βοηθούν στη δημιουργία νέων μορφών καθώς και συνδυασμού περιεχομένου και παρουσίασης. Για παράδειγμα, η δημιουργία νέων σχέσεων και διασυνδέσεων μεταξύ των διαφορετικών μορφών πολιτιστικής έκφρασης (τέχνες, πολιτιστική κληρονομιά, μέσα πληροφόρησης) αλλά και μεταξύ αυτών των μορφών και της εκπαίδευσης και γενικά της διαχείρισης γνώσης (knowledge management). Βέβαια όλα αυτά σε μια ισόρροπη συνύπαρξη των διαχρονικών αξιών και πρακτικών της πολιτιστικής πραγματικότητας από τη μια πλευρά και των πρωτοποριακών πρωτοβουλιών εξερεύνησης της ψηφιακής επανάστασης από την άλλη.

Αναπτυξιακή και Οικονομική Προοπτική

Ο επιχειρηματικός κλάδος του ηλεκτρονικού πολιτισμικού περιεχομένου έχει κάνει πλέον τα πρώτα βήματα στη διαχείριση, διάδοση, χρήση και επαναχρησιμοποίηση του ελληνικού ψηφιακού πολιτισμικού αποθέματος και αναπτύσσεται γοργά. Για να μπορέσει όμως να αποφέρει μακροοικονομικά οφέλη και να βοηθήσει στη διεθνή προβολή της Ελλάδας θα πρέπει να γίνουν αναγκαίες θεσμικές παρεμβάσεις που να οριοθετήσουν θέματα όπως:

- Η προστασία πνευματικών δικαιωμάτων ψηφιακού περιεχομένου, η προέλευση και αυθεντικότητα του ψηφιακού περιεχομένου,
- Ο συντονισμός επιχειρηματικών συμφερόντων με τις απαιτήσεις και ανάγκες διατήρησης της ψηφιακής κληρονομιάς,
- Οι βέλτιστες πρακτικές και πρότυπα στη διαδικασία ψηφιοποίησης κλπ.

Η χρηματοδότηση της ψηφιοποίησης του πολιτισμικού περιεχομένου και της δημιουργίας υπηρεσιών είναι μια σοβαρή επένδυση (ποσοτικά και ποιοτικά) όπου σίγουρα το κράτος θα πρέπει να παίζει πρωταρχικό ρόλο. Κυρίως στο πρώτο στάδιο που αφορά στη δημιουργία ή ψηφιοποίηση του υλικού, στη διαδικασία μόνιμης αποθήκευσης και στην εξασφάλιση πρόσβασης των ψηφιακών πόρων, οι υπάρχοντες φορείς (μέσω του επαναπροσδιορισμού των ρόλων τους) θα πρέπει να έχουν τον κύριο λόγο υλοποίησης. Στο δεύτερο στάδιο, στην προσφορά των υπηρεσιών προς τους χρήστες μέσω της επαναχρησιμοποίησης υπαρχόντων ψηφιακών αποθεμάτων και τον εμπλουτισμό τους (πχ. προσθέτοντας δομή ή ανακαλύπτοντας με τα δεδομένα), ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να έχει ουσιαστικό ρόλο. Αυτό μπορεί να υλοποιηθεί μέσα από συνεργασίες outsourcing, έργων συγχρηματοδότησης, ειδική προτεραιότητα στον αναπτυξιακό νόμο, ή καθαρά εμπορική εκμετάλλευση.

Ένα σημαντικό θέμα στην οικονομική επάρκεια είναι ο περιορισμός του κόστους ψηφιοποίησης και της διαχείρισής του σε βάθος χρόνου. Μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να περιλαμβάνουν την ανάπτυξη

πολιτιστικών εφαρμογών πληροφορικής ελεύθερης χρήσης από την κοινότητα λογισμικού ανοιχτού κώδικα (open source), την ουσιαστική εμπλοκή των σχετικών ακαδημαϊκών/ερευνητικών ιδρυμάτων, την αύξηση της παραγωγικότητας των φορέων που κατέχουν και διαχειρίζονται την πολιτισμική κληρονομιά με την αναγκαία τεχνογνωσία καθώς και την αναβάθμιση/εκπαίδευση των εργαζομένων των πολιτιστικών ιδρυμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο – Έρευνα Δράσης

Στα Πολιτιστικά Ιδρύματα

5.1 ΒΑΘΜΟΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Σκοπός

Στην προσπάθειά μας να προσεγγίσουμε το θέμα της ηλεκτρονικής διαχείρισης εκθεμάτων και να καταλήξουμε σε ασφαλή συμπεράσματα, πραγματοποιήσαμε αρχικά επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας. Από την ανάπτυξη της θεωρητικής επισκόπησης της βιβλιογραφίας, όπως παρουσιάζεται στα προηγούμενα κεφάλαια, η πολιτιστική διαχείριση, την εκμεταλλεύσιμη τεχνολογία, το νομικό πλαίσιο και την ηλεκτρονική διαχείριση των μουσειακών εκθεμάτων και ύστερα από έντονο προβληματισμό και παρατήρηση των πολιτιστικών οργανισμών, δημιουργήθηκαν κάποια ερωτήματα προς διερεύνηση.

Μεθοδολογία

Προκειμένου να διεξαχθεί η παρούσα έρευνα επιτυχώς ακολουθήθηκε συγκεκριμένη μεθοδολογία από τα πρώτα στάδιά της σε δύο επίπεδα.

Στο πρώτο επίπεδο ακολουθήθηκαν συγκεκριμένα στάδια στη διαδικασία της έρευνας τα οποία περιλαμβάνουν α) τον ορισμό του προβλήματος - σκοπού της έρευνας, β) την επιλογή σχεδίου έρευνας, γ) την επιλογή της μεθόδου συλλογής των πληροφοριών/δεδομένων, δ) την επεξεργασία των δεδομένων, ε) την ανάλυση των δεδομένων και στ) την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας (Σταθακόπουλος, 2001; Φίλιας 2001).

Συγκεκριμένα, αρχικά έγινε ο ορισμός του προβλήματος της μελέτης του πλαισίου ηλεκτρονικής διαχείρισης μουσειακών εκθεμάτων. Η ιδέα προήλθε από την μελέτη της βιβλιογραφίας και την διαπίστωση της έλλειψης πληροφοριών για την ηλεκτρονική διαχείριση. Ο προβληματισμός της έρευνας επικεντρώθηκε πάνω στη δυναμική των μουσείων και στον τεχνολογικό προσανατολισμό τους.

Στο σημείο αυτό έγινε προσπάθεια προσδιορισμού της αξίας πληροφοριών που υπήρχε για το παρόν ερευνητικό θέμα και παράλληλα καθορίστηκε το ερευνητικό πλαίσιο. Αξιολογήθηκαν οι πληροφορίες που υπήρχαν σχετικά με το υπό έρευνα θέμα καθώς και ξενόγλωσσες κυρίως βιβλιογραφικές πηγές. Η περιγραφική έρευνα συντέλεσε στον προσδιορισμό των μεταβλητών που επηρεάζουν το υπό εξέταση θέμα, ενώ αποφασίστηκε να διενεργηθεί περαιτέρω μία αιτιολογική προσέγγιση προκειμένου να καθοριστεί το είδος

της σχέσης που πιθανόν υπάρχει μεταξύ των διαφόρων μεταβλητών. Μέσα στο παρόν πλαίσιο διατυπώθηκαν οι υποθέσεις εργασίας και η προς έρευνα θεματολογία.

Στη φάση της επιλογής μεθόδου συλλογής των στοιχείων της έρευνας, κρίθηκε ότι είναι απαραίτητη η συλλογή πρωτογενών δεδομένων μέσω της δημιουργίας ενός ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε μετά από προσεκτική μελέτη των διαθέσιμων δευτερογενών στοιχείων και ύστερα από μια σειρά συνεντεύξεων και δοκιμών. Οι συνεντεύξεις κάλυψαν όλες τις πιθανές απόψεις και την προβληματική του θέματος καθώς ερωτήθηκαν άτομα τόσο από τον μουσειακό χώρο, όσο και από τον τεχνολογικό κλάδο με τη μέθοδο της προσωπικής συνέντευξης.

Αφού προσδιορίστηκε το πλαίσιο της έρευνας, οι υποθέσεις εργασίας και τα υπό εξέταση θέματα, προσδιορίστηκε το είδος και το περιεχόμενο των ερωτήσεων καθώς και οι χρησιμοποιούμενες κλίμακες μέτρησης. Επίσης, έγινε προσπάθεια ομαδοποίησης σε 2 κατηγορίες ερωτήσεων και ιεράρχησής τους με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργηθεί ένα άνετο, εύκολο προς συμπλήρωση ερωτηματολόγιο. Οι ενότητες των ερωτήσεων αφορούσαν στην παρούσα κατάσταση και λειτουργία του φυσικού μουσείου και στο πλαίσιο εφαρμογής της ηλεκτρονικής διαχείρισης εκθεμάτων, αντίστοιχα. Στο στάδιο αυτό λήφθηκαν αποφάσεις ακόμη και για το μέγεθος και το χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, τη χρησιμοποιούμενη γλώσσα (ύφος), τη δομή, τη σελιδοποίηση και την εμφάνιση του ερωτηματολογίου.

Για την εξασφάλιση της αρτιότητας και σαφήνειας του ερωτηματολογίου καθώς και της αποτελεσματικότητας της μεθόδου συλλογής στοιχείων πραγματοποιήθηκε προκαταρκτική συμπλήρωση σε 2 άτομα με μουσειακές και τεχνολογικές γνώσεις αντίστοιχα. Τα αποτελέσματα του προελέγχου οδήγησαν στις απαραίτητες αναδιατυπώσεις και διορθώσεις. Έτσι το ερωτηματολόγιο πήρε την τελική μορφή του, όπως αυτή παρουσιάζεται στο Παράρτημα.

Στη συνέχεια, έγινε επιλογή του κατάλληλου δείγματος και καθορίστηκε η διαδικασία συλλογής στοιχείων. Ορίστηκε ο πληθυσμός της έρευνας, δηλαδή όλα τα μουσεία κάθε θεματολογίας που βρίσκονται στο Νομό Αχαΐας. Τα μουσεία αυτά μελετήθηκαν και από τα διαθέσιμα δευτερογενή στοιχεία τα οποία έδωσαν μεν πολύτιμες πληροφορίες, επιβεβαίωσαν δε την αναγκαιότητα συλλογής πρωτογενών στοιχείων.

Το δείγμα της έρευνας: τα μουσεία του Νομού Αχαΐας

Η διαδικασία προσδιορισμού του πληθυσμού της έρευνας, όπως προέκυψε από το ερευνητικό πλαίσιο της παρούσας μελέτης, είχε ως αποτέλεσμα την επιλογή 18 εν λειτουργία Πολιτιστικών οργανισμών του Νομού Αχαΐας..

Τα ιδρύματα τα οποία απάντησαν στο ερωτηματολόγιο:

- Αρχαιολογικό Μουσείο Πάτρας
- Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών
- Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Πάτρας
- Λαογραφικό Μουσείο Πάτρας
- Μουσείο Τύπου Πατρών
- Ζωολογικό Μουσείο Πανεπιστημίου Πατρών
- Βοτανικό Μουσείο Πανεπιστημίου Πατρών
- Μουσείο Παιδείας Πανεπιστημίου Πατρών
- Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας
- Δημοτική Πινακοθήκη Πάτρας

Ανάλυση

Ακολούθησε η ανάλυση των δεδομένων. Αρχικά έγιναν περιγραφικές στατιστικές αναλύσεις όπως ανάλυση συχνοτήτων (Frequencies), ανάλυση μέτρων κεντρικής τάσης (Descriptives) και διασταυρωμένη πινακοποίηση (crosstabulation).. Από τις παραπάνω αναλύσεις προέκυψαν τα αποτελέσματα της έρευνας τα οποία παρατίθενται ομαδοποιημένα, λεκτικά και περιγραφικά και έτσι συντάχθηκε η αναφορά με τα αποτελέσματα της έρευνας που ακολουθεί.

Αποτελέσματα

Η ανάλυση συχνοτήτων έδειξε ότι μόλις το 50% των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησαν τελικά στο ερωτηματολόγιο. Από αυτά τα μουσεία το 33,3% αφορά σε μουσεία επιστημών και τεχνολογίας, το 22,2% σε μουσεία λαογραφικά - ιστορικά, τα 22,2% σε αρχαιολογικά και ένα 11,1% αντιστοιχεί σε άλλο είδους μουσείου, όπως το μουσείο τύπου.

Ως προς τη φυσική λειτουργία του μουσείου, οι ερωτώμενοι απάντησαν ότι δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στη λειτουργία της έκθεσης των μουσειακών αντικειμένων, ενώ ακολουθούν η πληροφόρηση του κοινού, η συντήρηση και συλλογή των αντικειμένων και η έρευνα. Πιο χαμηλές επιδόσεις εμφανίζουν τα μουσεία όσον αφορά στις λειτουργίες που σχετίζονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών και την παροχή εμπορικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα η λειτουργία της ψηφιοποίησης και της ηλεκτρονικής διαχείρισης φαίνεται να υφίστανται σε μέτριο επίπεδο, ενώ οι υπηρεσίες των πωλήσεων και της επικοινωνίας marketing είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

Λειτουργία	Μέσος βαθμός λειτουργίας
Έκθεση	4,56
Πληροφόρηση	4,33
Συντήρηση	4
συλλογή αντικειμένων	3,89
Εκπαίδευση	3,89
Έρευνα	3,56
Ψηφιοποίηση	3,11
ηλεκτρονική διαχείριση	3
marketing/επικοινωνία	2,56
Πωλήσεις	1,22

Η επισκεψιμότητα των μουσείων εμφανίζεται μάλλον μέτρια με συχνότητα 3,3 στην πεντάβαθμη κλίμακα. Κατά μέσο όρο τα μουσεία απασχολούν μόνο δύο εργαζόμενους. Τα έσοδα των μουσείων κυμαίνονται σε ένα πολύ χαμηλό μέσο επίπεδο (1,4 στην πεντάβαθμη κλίμακα), το οποίο δεν καλύπτει καν το κόστος λειτουργίας του μουσείου.

Οι δηλώσεις των μουσείων σχετικά με τον τρόπο έκθεσης των μουσειακών αντικειμένων (1,3 στην πεντάβαθμη κλίμακα) μας δίνουν την εικόνα των παραδοσιακών μουσείων που είναι προσανατολισμένα στα αντικείμενα, στο παρελθόν και χρησιμοποιούνται παραδοσιακά ταξινομικά κριτήρια.

Το πλαίσιο εφαρμογής της ηλεκτρονικής διαχείρισης εκθεμάτων

Σε γενικές γραμμές η χρήση νέων τεχνολογιών στα μουσεία παρουσιάζεται μέτρια (3,11). Ο βαθμός στον οποίο υφίσταται ηλεκτρονική διαχείριση εκθεμάτων κινείται επίσης στα ίδια επίπεδα (3). Τα μουσεία δήλωσαν ότι από τους παράγοντες που τους περιορίζουν ως προς την υιοθέτηση ή ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών πιο σημαντικός είναι η έλλειψη οικονομικών πόρων και ακολουθούν με διαφορά η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, η ελλιπής πληροφόρηση για τις εξελίξεις στη μουσειακή διαχείριση και στην τεχνολογία, ενώ 2 μόνο μουσεία δήλωσαν ότι δεν υπάρχει κανένας περιορισμός. Αξίζει να σημειωθεί ότι η διαχείριση των πολιτικών προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων των μουσειακών αντικειμένων δεν φαίνεται να αποτελεί περιοριστικό παράγοντα στη διαδικασία ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών.

Ως προς τη διαδικασία ψηφιοποίησης του μουσειακού περιεχομένου τα μουσεία εμφανίζουν γενικά μια χαμηλή απόδοση (2,38). Αυτό δικαιολογείται από τις επιδόσεις των μουσείων στα επιμέρους βήματα της διαδικασίας ψηφιοποίησης. Συγκεκριμένα

παρατηρούμε ότι τα μουσεία βρίσκονται σε εμβρυικό στάδιο ως προς την ολοκλήρωση της διαδικασίας ψηφιοποίησης, προσπαθώντας να σχεδιάσουν το έργο, να επιλέξουν το περιεχόμενο, να το προετοιμάσουν, να μεταχειριστούν τα πρωτότυπα, να κάνουν την ψηφιοποίηση και να διατηρήσουν το ψηφιακό περιεχόμενο. Δηλαδή παρατηρούμε την απόδοση των μουσείων να τείνει στο μέτριο στα επτά πρώτα στάδια της διαδικασίας. Ωστόσο η απόδοση μειώνεται ακόμη περισσότερο στα στάδια που έχουν να κάνουν με τον εμπλουτισμό του ψηφιοποιημένου περιεχομένου και την ανάδειξη και προβολή του κοινού. Δεν γίνονται δε καθόλου προσπάθειες για προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι τιμές των μεταβλητών που δικαιολογούν την παραπάνω κατάσταση, παρουσιάζονται στον πίνακα:

Στάδιο διαδικασίας ψηφιοποίησης	Μέση απόδοση
σχεδιασμός έργου	2,56
επιλογή περιεχομένου	2,67
προετοιμασία για ψηφιοποίηση	2,56
μεταχείριση πρωτοτύπων	2,56
Ψηφιοποίηση	2,56
διατήρηση ψηφιακού περιεχομένου	2,56
επιλογή μεταδεδομένων	2,44
ενέργειες ανάδειξης - προβολής	2,22
προστασία πνευματικών δικαιωμάτων	1,33

Σχετικά με τα κατάλληλα μέσα πρόσβασης στα ψηφιοποιημένα μουσειακά δεδομένα τα μουσεία θα επέλεγαν, στην πλειοψηφία τους, την παρουσία τους στον παγκόσμιο ιστό ως πρώτη επιλογή, ενώ ακολουθούν οι ψηφιακές εκδόσεις με τη μορφή των cd-rom και dvd-rom. Η επιλογή αυτόνομων συστημάτων στο χώρο της έκθεσης δε χαίρει ιδιαίτερης ανταπόκρισης, ενώ τα μουσεία δεν βλέπουν κάποια προοπτική μέσω της ψηφιακής τηλεόρασης ή άλλων εφαρμογών. Τα ποσοστά που αναφέρονται στην παραπάνω κατάταξη παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Μέσο πρόσβασης στα ψηφιοποιημένα δεδομένα	Ποσοστό επιλογής
παγκόσμιος ιστός ψηφιακές εκδόσεις	100% 77,7%
αυτόνομα συστήματα στο χώρο της έκθεσης άλλο (ψηφιακή τηλεόραση κλπ)	33,3% 0%

Κατόπιν ερευνήθηκε ο βαθμός στον οποίο τα μουσεία αντιλαμβάνονται ως σημαντικά κάποια χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής διαχείρισης των μουσειακών εκθεμάτων. Είναι φανερό από τον παρακάτω πίνακα ότι στοιχεία όπως το εκπαιδευτικό

περιεχόμενο, η πολυγλωσσία, η διασύνδεση με άλλα μουσεία και εξωτερικούς συνδέσμους, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η παρουσίαση των εκθεμάτων απευθείας από τη βάση δεδομένων, η δυνατότητα χορηγιών, η παροχή ενημερωτικών υπηρεσιών και οι υπηρεσίες αναζήτησης αποτελούν πολύ σημαντικές προτεραιότητες της ηλεκτρονικής διαχείρισης των μουσειακών εκθεμάτων. Σε ένα μέτριο επίπεδο σημαντικότητας κυμαίνονται χαρακτηριστικά όπως η ευελιξία της χωροχρονικής εξομοίωσης και περιήγηση σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας, το πωλητήριο και οι πολυμεσικές εφαρμογές. Σε ακόμη χαμηλότερο βαθμό σημαντικότητας εμφανίζονται οι δυνατότητες της βοήθειας του χρήστη και οι υπηρεσίες εξατομίκευσης, ενώ τα forum και chatrooms θεωρούνται ελάχιστα σημαντικά.

Χαρακτηριστικά εικονικού μουσείου	Σημαντικότητα
εκπαιδευτικό περιεχόμενο	5
Πολυγλωσσία	5
διασύνδεση με άλλα μουσεία	4,89
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	4,78
παρουσίαση από database	4,78
χορηγίες	4,78
ενημερωτικές υπηρεσίες	4,56
Αναζήτηση	4,44
διασύνδεση με εξωτερικούς συνδέσμους	4,33
εικονική περιήγηση	3,67
Πωλητήριο	3,33
πολυμεσικές εφαρμογές	3,11
Βοήθεια	2,56
υπηρεσίες εξατομίκευσης	2,56
Forum	2,44
Chatrooms	2,44

Τέλος κρίθηκε σκόπιμο να εξεταστεί ο βαθμός ανταπόκρισης του management στις διάφορες λειτουργίες της πολιτιστικής διαχείρισης ηλεκτρονικών μουσειακών εκθεμάτων. Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης φαίνεται ότι το management μπορεί να ανταπεξέλθει ικανοποιητικά σε όλες τις λειτουργίες της διαχείρισης των ηλεκτρονικών εκθεμάτων.

Λειτουργίες της διαχείρισης ηλεκτρονικών μουσειακών εκθεμάτων	Βαθμός ανταπόκρισης management σε πεντάβαθμη κλίμακα
οργάνωση	3,89
έλεγχο	3,78
λήψη αποφάσεων	3,78
διεύθυνση	3,67
προγραμματισμό	3,67

Με βάση την ανάλυση του θεωρητικού πλαισίου και των αποτελεσμάτων της έρευνας που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα μπορούμε να διατυπώσουμε κάποια συμπεράσματα κατηγοριοποιημένα ως εξής:

Συμπεράσματα από την έρευνα με ερωτηματολόγιο

Το γενικό πλαίσιο λειτουργίας των μουσείων διαμορφώνεται σε ένα περιβάλλον όπου ο κοινωνικός και ιστορικός χαρακτήρας της περιοχής διαμορφώνουν. Έτσι παρατηρούνται πολλά μουσεία επιστημών και τεχνολογίας, λόγω της ισχυρής διασύνδεσης της τοπικής κοινωνίας με τον πανεπιστημιακό χώρο, καθώς επίσης και πολλά αρχαιολογικά και λαογραφικά μουσεία σε μια περιοχή με πλούσια και έντονη ιστορική παρουσία.

Παρουσιάζεται μια γεωγραφική συγκέντρωση των μουσείων στα αστικά κέντρα του νομού Αχαΐας με επίκεντρο την Πάτρα που φιλοξενεί αναλογικά τα περισσότερα μουσεία. Η επισκεψιμότητα των μουσείων είναι μέτρια. Τα έσοδα των μουσείων μπορούν να χαρακτηριστούν χαμηλά.

Τα μουσεία λειτουργούν προσανατολισμένα στις τρεις παραδοσιακές λειτουργίες της μουσειακής διαχείρισης, τη συλλογή, τη συντήρηση και την έκθεση των μουσειακών αντικειμένων. Ο προσανατολισμός προς λειτουργίες τεχνολογικής ή εμπορικής φύσεως, όπως είναι η ψηφιοποίηση και το μάρκετινγκ αντίστοιχα, είναι πολύ μικρός. Μέσα σε αυτό το κλίμα παρουσιάζεται σε μέτρια επίπεδα ο βαθμός στον οποίο υφίσταται ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική διαχείριση στα μουσεία του δείγματος.

Ο τύπος του μουσείου τείνει προς το παραδοσιακό στυλ μουσειακής διαχείρισης που χαρακτηρίζεται από προσκόλληση στο παρελθόν και στα αντικείμενα ως προς τη φυσική τους υπόσταση, ενώ χρησιμοποιεί παραδοσιακές ταξινομικές μεθόδους, χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον επισκέπτη και τις νέες μουσειολογικές πρακτικές.

Σχετικά με το πλαίσιο εφαρμογής της ηλεκτρονικής διαχείρισης παρατηρούνται κάποιες τάσεις που εκφράζονται από μέτρια αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των δυνατοτήτων ηλεκτρονικής διαχείρισης μουσειακών εκθεμάτων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η διαδικασία της ψηφιοποίησης υιοθετείται ελάχιστα και δεν δίνεται ενδιαφέρον σε όλα τα στάδια, με αποτέλεσμα η έμφαση να δίνεται στο περιεχόμενο και όχι στην ανάδειξή του. Ως προς την περαιτέρω ανάπτυξη και αξιοποίηση των νέων αυτών δυνατοτήτων τα μουσεία περιορίζονται από την έλλειψη οικονομικών πόρων.

Προσδιορίζοντας ένα μελλοντικό πλαίσιο δράσης όλα τα μουσεία προσανατολίζονται στην ανάδειξή του περιεχομένου τους μέσω της παρουσίας τους στο διαδίκτυο σε συνδυασμό με τις ψηφιακές εκδόσεις και σε μικρότερο βαθμό αυτόνομα συστήματα στο χώρο της έκθεσης. Σχετικά με την προοπτική του «εικονικού μουσείου» τα μουσεία θεωρούν σημαντικές συνιστώσες του που είναι προσανατολισμένες στο περιεχόμενο και όχι στο χρήστη. Τα αντιλαμβανόμενα πλεονεκτήματα του εικονικού μουσείου κινούνται στο τρίπτυχο αξιοποίηση του υλικού του μουσείου - ενημέρωση του κοινού - χρήσιμο εργαλείο για τη διοίκηση του μουσείου. Βασικά πλεονεκτήματα που θα έπρεπε να έχουν γίνει επίσης αντιληπτά σε μεγάλο βαθμό αφορούν στο μάρκετινγκ και τις πωλήσεις και στις σύγχρονες πρακτικές προσέγγισης των επισκεπτών των μουσείων.

Ο βαθμός ανταπόκρισης της διοίκησης των μουσείων στη διαδικασία πολιτιστικής διαχείρισης των ηλεκτρονικών εκθεμάτων των μουσείων κινείται επίσης σε μέτρια επίπεδα.

Αρχικά η λειτουργία της έκθεσης σχετίζεται με την τοποθεσία του μουσείου. Η πληροφόρηση σχετίζεται με τη συλλογή, την έρευνα. Η λειτουργία του μάρκετινγκ σχετίζεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Η λειτουργία της ψηφιοποίησης σχετίζεται με την ηλεκτρονική διαχείριση και τη χρήση νέων τεχνολογιών

Τα έσοδα του μουσείου σχετίζονται με τον τύπο του μουσείου. Όσο το μουσείο εξελίσσεται από ένα παραδοσιακό στυλ υιοθετώντας μοντέρνα στοιχεία, τόσο θα αυξάνονται τα έσοδά του.

Η ανταπόκριση του μάνατζμεντ στη διαδικασία πολιτιστικής διαχείρισης ηλεκτρονικών εκθεμάτων σχετίζεται με τις λειτουργίες της πληροφόρησης και του μάρκετινγκ, με τη χρήση νέων τεχνολογιών και με τα έσοδα του μουσείου, γεγονός που φανερώνει ότι όσο πιο αποτελεσματικά ανταπεξέλθει το μουσείο στο διαχειριστικό του ρόλο, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η απόδοσή του στα παραπάνω σημεία.

Τα χαρακτηριστικά του εικονικού μουσείου μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες οι οποίες έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά ενώ διαφοροποιούνται σε κάποια κρίσιμα σημεία. Τα χαρακτηριστικά που γίνονται κοινώς αντιληπτά από το σύνολο των μουσείων ως σημαντικά αφορούν στην ύπαρξη ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στην

παρουσίαση των εκθεμάτων από τη βάση δεδομένων, στην παροχή εκπαιδευτικού υλικού, στην πολυγλωσσία, στη διασύνδεση με άλλα μουσεία και στην αναζήτηση χορηγιών. Τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά του μουσείου καθορίζουν τη διαφοροποίηση και δημιουργούν έτσι δύο διαφορετικά πρότυπα εικονικού μουσείου, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα για την ανάπτυξη εικονικών περιβαλλόντων που ανταποκρίνονται καλύτερα στην αντίληψη και τις απαιτήσεις των μουσείων.

5.2 ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Στην Έρευνα δράσης που έγινε προς το κοινό συμμετείχαν συνολικά 30 άτομα ηλικιών μεταξύ **20 και 50** τα δε αποτελέσματα δεν μπορούν να κριθούν ποιοτικά καθώς από αυτά μόνο τα 10 απάντησαν έχοντας μία κάποια επαφή με πολιτιστικά προγράμματα οι επισκέψεις σε πολιτιστικούς οργανισμούς.

Ως εκ τούτου δεν μπορούσε να γίνει κλασσική στατιστική επεξεργασία με πρόγραμμα και απλά αναφέρουμε με απλές περιγραφικές μεθόδους τα αποτελέσματα της έρευνας.

Από τις απαντήσεις παρατηρούμε ότι παρά το ισχυρό εκπαιδευτικό υπόβαθρο (το 90% των ερωτηθέντων πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, η επαφή τους με τα πολιτιστικά κοινά είναι πάρα πολύ μικρή ως καθόλου και συγκεκριμένα οι απαντήσεις είχαν ως εξής. Στην ερώτηση αν ενημερώνονται για τα πολιτιστικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας μας και ειδικότερα στην Αχαΐα απάντησαν λιγότερο από μία φορά μήνα ενώ στην ερώτηση αν τους ενδιαφέρει να συμμετέχουν σε πολιτιστικά προγράμματα απάντησαν σε ποσοστό 100% καθόλου.

Στην συνέχεια στο αν ενδιαφέρονται για τα πολιτιστικά προβλήματα ανέφεραν χαρακτηριστικά μόνο τα μάρμαρα του Παρθενώνα και όχι κάτι σχετικό με πολιτιστικό οργανισμό της Πάτρας ή της Αχαΐας γενικότερα.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι όποιες γνώσεις σχετικά με τα πολιτιστικά δρώμενα έχουν αποκτηθεί σε εντυπωσιακό ποσοστό 95% μέσω διαδικτύου κάτι που καθιστά άμεσα και αναγκαία την όσον το δυνατόν μεγαλύτερου βαθμού ψηφιοποίησης των πολιτιστικών ιδρυμάτων.

Επισκέπτονται σχεδόν μία φορά το τρίμηνο έναν πολιτιστικό οργανισμό σε ποσοστό 50% και αυτό γιατί η ύπαρξη και μόνο αντιτίμου τους απωθεί από το να τα επισκέπτονται συχνότερα. Στο ερώτημα πέραν του οικονομικού τι θα τους ενθάρρυνε να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά πολιτιστικά προγράμματα παρατηρήθηκε ότι δεν είχαν προδιάθεση συμμετοχής σε αυτά αλλά υποστηρίχθηκε και η άποψη λόγω της πανεπιστημιακής μόρφωσης του μεγαλύτερου του δείγματος ότι η ενσωμάτωση της

πολιτιστικής εκπαίδευσης στα σχολεία και στα πανεπιστήμια θα ενθάρρυνε την συμμετοχής τους.

Τέλος στα σχόλια επισημάνθηκε το εξής ότι όσον αφορά τους νέους το σχολείο είναι ο βασικός πυρήνας καλλιέργειας «πολιτιστικής συνείδησης» προτείνοντας περισσότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και δη των πολιτιστικών φορέων τους. Θεωρούν ότι οι όσο το δυνατόν περισσότερες επισκέψεις σε πολιτιστικά ιδρύματα καθώς και η διοργάνωση-συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ώστε να εξοικειωθούν και να ευαισθητοποιηθούν σε πολιτιστικά θέματα επιβάλλεται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α- Η προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς «τα εκπαιδευτικά σχέδια Comenius»

Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα έχει αρχίσει ήδη να προσαρμόζεται στα δεδομένα που υπαγορεύονται από τις νέες πολιτικοοικονομικές και κοινωνικές συνιστώσες της Ενωμένης Ευρώπης. Ο πλουραλισμός των ιδεών, των γλωσσών και των μορφών επικοινωνίας, η υποστήριξη κάθε μορφής εκπαιδευτικής διαδικασίας από τις νέες τεχνολογίες και ο εμπλουτισμός των εκπαιδευτικών στόχων με αξίες ανθρωπιστικές και πολιτισμικές αποτελούν μερικά από τα αιτήματα των καιρών, στα οποία καλούνται να προσαρμοστούν τα αναλυτικά προγράμματα και οι διδακτικές μεθοδολογίες όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Και ενώ η προτεραιότητα που δίνεται στην ανάπτυξη των θετικών επιστημών και τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών αποτελούν ένα ανιχνεύσιμο γεγονός στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα, είναι ενθαρρυντικό να διαπιστώνει κανείς παράλληλα πόσο συστηματικά προωθούνται θέματα που σχετίζονται με τη μελέτη, τη διατήρηση και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο όρος πολιτιστική κληρονομιά περιλαμβάνει το σύνολο των συλλογικών βιωμάτων, των γνώσεων, των ιδεών, των ηθικών και αισθητικών αξιών που μας έχουν παραδοθεί από τις προηγούμενες γενιές, το οποίο παράγεται και προσδιορίζεται ιστορικά. Τα ορατά σημάδια του παρελθόντος οργανώνονται σε κείμενα, ιστορικούς χώρους, μουσεία ή γειτονιές, αλλά και αντανακλώνται σε έθιμα, συνήθειες, μύθους και ήχους, απομνημονεύματα και χρονικά, συμπεριφορές, τελετουργίες και μνήμες, ατομικές και συλλογικές, αποτελώντας «οχήματα» νοημάτων που ταξιδεύουν στο χρόνο. Με τη μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς στο σχολείο εγκαθιδρύεται μια αμφίδρομη επικοινωνιακή διαδικασία ανάμεσα στους μαθητές και στα οχήματα αυτά: το όποιας μορφής πολιτισμικό ερέθισμα προσλαμβάνεται αντιληπτικά από τους μαθητές ανάλογα με τον τρόπο οργάνωσης της γνώσης τους, τα μοντέλα απομνημόνευσης, την ικανότητα εννοιολογικής αφαίρεσης, τα συστήματα

αξιών της κοινωνίας όπου ανήκουν κ.λπ.• συγχρόνως, αποκτά τη σημασία του σύμφωνα με ένα σύστημα σημείων και δομών αναπαράστασης με έννοιες, ονόματα και λεκτικούς τρόπους που προσδιορίζονται από τον ίδιο το μαθητή.

Τέλος, το νόημα του ερεθίσματος αυτού αλλάζει ανάλογα με το διαμορφούμενο πεδίο σύμπτωσης ανάμεσα στις παρελθούσες εμπειρίες και στις προσδοκίες του υποκειμένου. Ο διάλογος, επομένως, ανάμεσα στο υποκείμενο-μαθητή και στο αντικείμενο-πολιτισμικό προϊόν αποτελεί μια μορφή ευρύτερης πολιτισμικής επικοινωνίας, η οποία πλουτίζει την προσωπικότητα του παιδιού ή του εφήβου και τον βοηθά να ανακαλύψει τα σήματα που εκπέμπει ο κόσμος γύρω του αλλά και την ικανότητα σημασιοδότησης που διαθέτει ο ίδιος.

Τα προϊόντα της πολιτισμικής κουλτούρας που υπάρχουν γύρω μας εννοιολογούν το παρελθόν, καθιστώντας το αντικείμενο μνήμης και Ιστορίας, το συνδέουν με το παρόν, αφού σ' αυτό ανήκουν οι άνθρωποι-υποκείμενα της Ιστορίας και τα διοχετεύουν στο μέλλον, αφού και το παρελθόν μπορεί να γίνει αντιληπτό ως ένα συνεχώς μετατοπιζόμενο προς το μέλλον παρόν. Έτσι, η μελέτη της πολιτιστικής κληρονομιάς στο σχολείο εμπλουτίζει και διευρύνει την αντιληπτική και νοηματοδοτική ικανότητα των μαθητών στο χώρο και το χρόνο, διασφαλίζοντας μια ουσιαστική αναφορικότητα της σχολικής γνώσης σχετικά με το παρελθόν. Η διαδικασία μάλιστα αυτή ξεφεύγει από την επιστημονική πειθάρχηση του ιστορικού ενδιαφέροντος, δηλαδή από μια «επιστημονικοποίηση» της Ιστορίας, καθώς ενσωματώνεται στις προσωπικές εμπειρίες, αφηγήσεις και μορφές γραπτής, εικαστικής ή δραματοποιημένης έκφρασης των παιδιών, αποτελώντας έτσι μια διαδεδομένη μορφή γνώσης.

Τα Εκπαιδευτικά Σχέδια Comenius ανήκουν σε μία από τις «δράσεις» του προγράμματος Σωκράτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της εκπαίδευσης. Βασικός στόχος του προγράμματος αυτού είναι η ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της και η διευκόλυνση της ευρείας διακρατικής πρόσβασης σε εκπαιδευτικούς πόρους

στην Ευρώπη, με παράλληλη προώθηση ίσων ευκαιριών σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο του είναι οι εξής: Comenius για τη σχολική εκπαίδευση, Erasmus για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, Grundvig για την εκπαίδευση ενηλίκων, Lingua για τη διδασκαλία και την εκμάθηση γλωσσών και Minerva για τη ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Το πρόγραμμα Comenius [1] ως επιμέρους δράση του προγράμματος Σωκράτης συμβάλλει στην προώθηση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης στην παρεχόμενη σχολική εκπαίδευση της Ευρώπης μέσω διακρατικών δραστηριοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, βοηθά στη δημιουργία διακρατικών συμπράξεων και ανταλλαγών μεταξύ σχολείων και ιδρυμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών, ενθαρρύνει καινοτομίες στις παιδαγωγικές μεθόδους και στη διοίκηση των σχολικών ιδρυμάτων, αναπτύσσει μεθόδους καταπολέμησης του εκπαιδευτικού αποκλεισμού, προωθεί την πολιτική των ίσων ευκαιριών και προάγει τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφόρησης και της επικοινωνίας.

Ειδικά στον τομέα προαγωγής της διαπολιτισμικότητας, η δράση Comenius αποσκοπεί στους παρακάτω στόχους:

- στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά στη διαφορετικότητα των πολιτισμών
- στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δεξιοτήτων των διδασκόντων στο πεδίο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης
- στην υποστήριξη της καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και
- στη βελτίωση της εκπαίδευσης των παιδιών των διακινούμενων εργαζομένων που ασκούν πλανόδια επαγγέλματα.

Η δράση Comenius υποδιαιρείται σε τρεις επιμέρους δράσεις: η Comenius 1 αναφέρεται σε συμπράξεις σχολικών ιδρυμάτων, η Comenius 2 στην κατάρτιση διδασκόντων και εκπαιδευτικού προσωπικού σχολικών ιδρυμάτων και η Comenius 3 στη δημιουργία δικτύων.

Στο πλαίσιο της δράσης Comenius 1, τα σχολικά ιδρύματα έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για χρηματοδότηση εκπαιδευτικών σχεδίων και πραγματοποίηση επισκέψεων μεταξύ των εκπαιδευτικών από τα συνεργαζόμενα σχολεία για τρία συνεχή σχολικά έτη. Κάθε σχολικό ίδρυμα συντάσσει ένα πλάνο εργασίας για τις δραστηριότητες που θα αναπτύξει και το καταθέτει στον εθνικό φορέα (στην περίπτωση της Ελλάδας, στο ΙΚΥ). Έτσι, μαθητές και διδάσκοντες από τρεις τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες έχουν κάθε φορά την ευκαιρία να συνεργαστούν, στο πλαίσιο του ισχύοντος προγράμματος του σχολείου, σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και να ανταλλάξουν εμπειρίες, να διερευνήσουν διάφορες πτυχές της ευρωπαϊκής πολιτισμικής, κοινωνικής και οικονομικής πολυμορφίας, να εμπλουτίσουν τις γενικές γνώσεις τους και να μάθουν να κατανοούν καλύτερα τις απόψεις των άλλων. Ακόμη, τους δίνεται η ευκαιρία να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, όχι μόνο όσον αφορά το θέμα ή το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο εστιάζουν, αλλά και όσον αφορά την ομαδική εργασία, την καλλιέργεια διαπροσωπικών σχέσεων, το σχεδιασμό και την από κοινού ανάληψη δραστηριοτήτων, τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας, καθώς και την ανάπτυξη κινήτρων και ικανότητας επικοινωνίας σε μία ξένη γλώσσα.

Στους κυριότερους θεματικού τομείς των εκπαιδευτικών σχεδίων Comenius περιλαμβάνονται η πολιτιστική κληρονομιά, η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, οι τέχνες, οι θετικές επιστήμες, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η χρήση των νέων τεχνολογιών και η καταπολέμηση του ρατσισμού. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν ποικίλες μορφές βιωματικών προσεγγίσεων, όπως είναι οι εμπειρίες από πρώτο χέρι, η αναζήτηση πηγών και μαρτυριών, η χρήση συνέντευξης κ.λπ., τεχνικές οι οποίες συνήθως απουσιάζουν από τις διδακτικές μεθοδολογίες των σχολικών μαθημάτων. Η χρηματοδότηση αφορά την έκδοση φυλλαδίων ή παιδαγωγικού υλικού, την κατασκευή τεχνικών ή καλλιτεχνικών αντικειμένων και σχεδίων, τη χρήση και παραγωγή υλικού των νέων τεχνολογιών (ιστοσελίδες, βίντεο, CD-R), θεατρικές ή μουσικές παραστάσεις, δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης κ.λπ.

Συχνά ότι οι περισσότεροι νέοι μεγαλώνουν σε συνθήκες διαρκούς παρόντος, χωρίς να έχουν καμιά οργανική σχέση με το κοινό παρελθόν της εποχής στην οποία ζουν. Μέσα από τα προγράμματα Comenius, όμως, στη θεματική της πολιτιστικής κληρονομιάς, τους δίνεται η ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με τα προϊόντα της ανθρώπινης δραστηριότητας και του πολιτισμού της κοινωνίας στην οποία ζούν, ξεκινώντας από το μικρόκοσμο της γειτονιάς τους και φτάνοντας στα όρια της ευρωπαϊκής κοινωνικής, ιστορικής, θεσμικής και πολιτισμικής πραγματικότητας. Η ανασηματοδότηση του παρελθόντος από τους μαθητές και η επικοινωνία μεταξύ τους έχει ως αποτέλεσμα να διαμορφώνονται διαφορετικές οπτικές για το παρελθόν και τις ποικίλες αποτυπώσεις του στο παρόν, γεγονός που νομιμοποιείται από την πολυμορφία και την πολυφωνία που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες κοινωνίες. Η διαδικασία με την οποία μπορεί να επιτευχθεί αυτό έχει ήδη αναλυθεί στο πρώτο μέρος της εισήγησης. Ακολουθεί τώρα το τρίτο μέρος, όπου μέσα από μια συγκεκριμένη εφαρμογή θα φανεί κατά πόσο έγινε εφικτή η υλοποίηση των παραπάνω στόχων.

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών σχεδίων Σωκράτης/ Comenius, Δράση 1, οι μαθητές της Α΄ τάξης του 15ου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης ανέπτυξαν το σχολικό έτος 2000-01 ένα πρόγραμμα στη θεματική της πολιτιστικής κληρονομιάς, με τίτλο «Ρωμαϊκές Αρχαιότητες» (“Roman Sites”). Η σύμπραξη αφορούσε τρία σχολικά ιδρύματα. Τα υπόλοιπα δύο ήταν το το Κ.Α.ΙΙΙ Assebroek στη Φλάνδρα του Βελγίου, ως συντονιστικό σχολείο, και το Scuola Media Statale U. Boccioni, στην Καλαβρία της Ιταλίας.

Βασικοί στόχοι του προγράμματος ήταν να αναπτύξουν τα παιδιά και των τριών σχολείων ένα είδος βιωματικής γνώσης για την παρουσία ρωμαϊκών μνημείων με κοινά χαρακτηριστικά στις χώρες τους, να διαδώσουν αυτήν τη γνώση κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς στους άλλους μαθητές και τους ενήλικες της τοπικής κοινωνίας και να συνδέσουν τα ίχνη του ιστορικού παρελθόντος με τη σύγχρονη ζωή.

Το πρόγραμμα του ελληνικού σχολείου περιλάμβανε τρεις φάσεις: στην πρώτη, οι μαθητές συγκέντρωσαν με βιβλιογραφική έρευνα ιστορικές

και αρχιτεκτονικές πληροφορίες για το 15ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης, προκειμένου να γνωρίσουν την ιστορία του χωρικού πλαισίου στο οποίο περνούν τη μαθητική τους ζωή. Στη δεύτερη, επισκέφτηκαν την Αρχαία Αγορά της Θεσσαλονίκης και συγκέντρωσαν ιστορικές και τοπογραφικές πληροφορίες για το συγκεκριμένο ιστορικό χώρο, για τα μορφολογικά, δομικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του και για το ρόλο του στην ιστορία της πόλης. Σε μία τρίτη φάση, τα παιδιά σχεδίασαν, οργάνωσαν και εφάρμοσαν μία έρευνα πεδίου με τίτλο «Οι Θεσσαλονικείς μιλούν για την Αρχαία Αγορά», η οποία αφορούσε τη γνώμη και τη γνώση των Θεσσαλονικέων για το συγκεκριμένο ιστορικό χώρο της πόλης τους.

Σε ότι αφορά τη μέθοδο ανάπτυξης του προγράμματος και τα αναμενόμενα αποτελέσματά του, αξίζει να αναφερθούν τα εξής:

Οι μαθητές γνώρισαν και μελέτησαν τα ρωμαϊκά μνημεία που περιλαμβάνονται στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αρχαίας Αγοράς της Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο μιας βιωματικής προσέγγισης, η οποία βασίστηκε σε δύο γνωστικούς άξονες: πραγματογνωσίας, που αφορούσε τα ίδια τα μνημεία, την ιστορία τους, το λειτουργικό τους ρόλο και τη σημασία τους για την κοινωνία της εποχής και μεθοδολογίας, που αφορούσε τον τρόπο επεξεργασίας των πηγών ιστορικής τεκμηρίωσης. Παίζοντας το ρόλο μικρών ιστορικών ερευνητών, μελέτησαν τις ρωμαϊκές αρχαιότητες, με κύριο στόχο να ανακαλύψουν την προέλευσή τους από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό που προηγήθηκε, την ιστορική, πολιτισμική και κοινωνική σημασία τους για το σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό και τη σύνδεσή τους με την πολιτισμική ταυτότητα της Ευρώπης. Ακόμη, συνέδεσαν την ιστορία του χώρου με το τοπογραφικό και γεωγραφικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται.

Μ' αυτόν τον τρόπο, προσέγγισαν έννοιες Τοπικής Ιστορίας, Πολιτισμού και Γεωγραφίας, με τρόπο που να συσχετίζονται με τα άλλα μαθήματα και με το φυσικό πλαίσιο χώρου στο οποίο ζούν (ολιστική προσέγγιση), καθώς και με μεθόδους που μπορούν να εφαρμοστούν σε άλλους τομείς των διαδικασιών μάθησης και εξέλιξης της προσωπικότητάς τους (κοινωνικό, αισθητικό, συναισθηματικό κ.λπ.).

Σε ότι αφορά τον τρόπο προσέγγισης του γνωστικού αντικειμένου, οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες και επεξεργάστηκαν κατά θεματική ενότητα το πρωτογενές και περιφερειακό υλικό της βιβλιογραφίας που τους δόθηκε. Είχαν την ευκαιρία να αυτενεργήσουν, να συνεργαστούν μεταξύ τους, να αναπτύξουν μορφές γλωσσικής επικοινωνίας με έναν αναβαθμισμένο, «επεξεργασμένο» λόγο, να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα και την ιστορική τους σκέψη. Ακόμη, τους δόθηκε η δυνατότητα να εργαστούν πέρα από τα καθιερωμένα πλαίσια της σχολικής αίθουσας, και να επικοινωνήσουν από απόσταση μέσω διαδικτύου με παιδιά της ηλικίας τους από άλλες χώρες, να αλληλοσυστηθούν και να ανταλλάξουν εμπειρίες, χρησιμοποιώντας μάλιστα μια ξένη γλώσσα.

Σε ότι αφορά τα αποτελέσματα του σχεδίου, η εμπλοκή των μαθητών σ' αυτό αναμενόταν κατ' αρχήν να καλλιεργήσει τη χωρική τους γνώση και την περιβαλλοντική τους ικανότητα, ώστε όχι μόνο να μην αντιλαμβάνονται πλέον τον ιστορικό χώρο ως κάτι το απόμακρο και αποκομμένο από το περιβάλλον της καθημερινής τους ζωής, αλλά επιπλέον να μπορούν να διαμορφώνουν προτάσεις για πιθανούς τρόπους λειτουργικής ένταξής του στο σύγχρονο δομημένο περιβάλλον της περιοχής. Ακόμη, αναμενόταν η κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών για περαιτέρω γνωριμία με τους ιστορικούς χώρους της πατρίδας τους, αλλά και η διαμόρφωση συγκεκριμένων στάσεων, όπως είναι ο σεβασμός στην παράδοση και στο δομημένο περιβάλλον που προέρχεται από το παρελθόν. Η διαπίστωση ότι τα προϊόντα του ρωμαϊκού – επομένως και του ελληνικού – πολιτισμού αποτέλεσαν βασικά δομικά στοιχεία του πολιτισμού της Ευρώπης (νομοθεσία, λογοτεχνία, θεσμοί, οχυρώσεις κ.λπ.), αναμενόταν να βοηθήσει τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν την κοινή πολιτιστική κληρονομιά των ευρωπαϊκών χωρών, καθώς και την προσφορά του ελληνικού πολιτισμού ως αφετηρίας για το σύγχρονο πολιτιστικό οικοδόμημα του δυτικού κόσμου.

Μέσα από την επαφή εξάλλου των μαθητών με τους διαφορετικούς κόσμους που επρόκειτο να μελετήσουν (στο «τότε» και στο «τώρα», αλλά και στο «εδώ» και στο «εκεί»), είχαν την ευκαιρία να βοηθηθούν ώστε να

ξεπεράσουν τον εγωκεντρισμό που χαρακτηρίζει την παιδική και εφηβική ηλικία. Η μελέτη των περιστάσεων και συνθηκών που διαμορφώνουν τα κίνητρα και τις δράσεις των ανθρώπων του παρελθόντος, καθώς και η διερεύνηση του διαφορετικού και του συνολικού αναμενόμενου να τους βοηθήσει να αποκτήσουν ευρύτητα αντιλήψεων, να μάθουν να διαμορφώνουν άποψη για πρόσωπα και πράγματα, να ανέχονται το διαφορετικό και να αντιστέκονται στις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα.

Το προϊόν της δουλειάς των παιδιών πήρε τη μορφή μιας μικρής δίγλωσσης έκδοσης, η οποία τους διανεμήθηκε στο τέλος της πρώτης χρονιάς του εκπαιδευτικού σχεδίου. Ακόμη, το σχέδιο “Roman Sites” καταχωρίστηκε στο CHAIN (Cultural Heritage Activities and Institutes Network) [2], το οποίο αποτελεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα από τη δράση 3 του Comenius. Πρόκειται για ένα δίκτυο με στόχο την ανάπτυξη ηλεκτρονικής σύνδεσης ανάμεσα στα σχολεία της Ευρώπης που συμμετέχουν σε προγράμματα Comenius, καθώς και τη δημιουργία μιας δυναμικής ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με μαζική πληροφορία για τα προγράμματα αυτά. Στην υλοποίηση του παραπάνω στόχου έχει συμβάλει και η Ελλάδα, όχι μόνο τροφοδοτώντας τη βάση δεδομένων με πρωτογενές υλικό όπως αυτό του ευρωπαϊκού σχεδίου “Roman Sites”, αλλά κυρίως με τη συμμετοχή της ως συνδιοργανώτριας των δραστηριοτήτων του CHAIN (Τομέας Παιδαγωγικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης).

Η δημιουργία ενός σχολείου ανοιχτού στην κοινωνία αποτελεί ένα από τα κυριότερα ζητούμενα της εκπαίδευσης. Παράλληλα όμως μ’ αυτό, μέσα από τα εκπαιδευτικά σχέδια Comenius για την πολιτιστική κληρονομιά καλλιεργείται όχι μόνο μια θετική στάση ως προς την αντίληψη της παγκοσμιότητας και της αλληλεπίδρασης των πολιτισμών στη συνείδηση των μαθητών, αλλά και μια επιδίωξη για τη διατήρηση της αυτοτέλειας και της αυτονομίας του κάθε πολιτισμού. Αυτό είναι δυνατό να συμβεί, εφόσον κατανοήσουν οι μαθητές ότι αφού οι άνθρωποι μπορούν να μετέχουν σε διαφορετικές ταυτότητες, δεν είναι δυνατόν και οι αντίστοιχες πολιτισμικές και ιστορικές αναφορές τους να υποτάσσονται σε ένα και μοναδικό

ερμηνευτικό πλαίσιο αντίθετα, τα όρια ανάμεσα στις διαφορετικές εκδοχές τους θα πρέπει να συζητιούνται και να διασταυρώνονται, ενισχύοντας, έτσι, την αυτοτέλεια του κάθε πολιτισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β- Παράθεση Ερωτηματολογίων Έρευνας Δράσης

1- ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΦΟΡΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στην ενότητα που ακολουθεί θέλουμε να ερευνήσουμε το γενικό πλαίσιο λειτουργίας του μουσείου.

1. Ποιος είναι ο χαρακτήρας του μουσείου;

- 1. δημόσιος
- 2. δημοτικός
- 3. ιδιωτικός
- 4. άλλο

2. Σε ποια θεματική κατηγορία ανήκει το μουσείο;

- 1. αρχαιολογικά
- 2. βυζαντινά
- 3. ιστορικά - λαογραφικά
- 4. τέχνης - πινακοθήκες
- 5. ναυτικά - πολεμικά
- 6. επιστήμης και τεχνολογίας
- 7. αθλητικού χαρακτήρα
- 8. άλλο

3. Πόσα εκθέματα φιλοξενούνται στο μουσείο;

4. Πώς κρίνετε την επισκεψιμότητα του μουσείου;

- 1. μη ικανοποιητική
- 2. ελάχιστη
- 3. μέτρια
- 4. ικανοποιητική
- 5. μαζική

5. Πόσοι εργαζόμενοι απασχολούνται στο μουσείο;

6. Τα έσοδα του μουσείου από τι προέρχονται;

7. Ποιο έσοδο θεωρείτε μεγαλύτερο;

8. Σε τι βαθμό θεωρείτε ότι τα έσοδα του μουσείου καλύπτουν τις ανάγκες του;

1. υπάρχουν ζημίες
2. καλύπτει οριακά το κόστος λειτουργίας
3. έχει κέρδη
4. άλλο

9. Διαθέτει το μουσείο εκπαιδευτικά προγράμματα;

10. Διαθέτει το μουσείο μουσειοπαιδαγωγούς;

11. Διοργανώνει το μουσείο εκθέσεις;

12. Με βάση τον τρόπο έκθεσης των μουσειακών κατατάσσετε το μουσείο;

1. παραδοσιακό (προσανατολισμός στα αντικείμενα, στο παρελθόν, χρήση ταξινομικών κριτηρίων)
2. μοντέρνο (συνδυασμός παραδοσιακών και μεταμοντέρνων στοιχείων)
3. μεταμοντέρνο (προσανατολισμός στο κοινό, στο παρόν, αποδόμηση πραγματικότητας, αντικείμενα ανοικτά σε ερμηνεία)

13. Διαθέτει επιμελητές εκθέσεων;

Στην ενότητα που ακολουθεί θέλουμε να ερευνήσουμε το πλαίσιο εφαρμογής της ηλεκτρονικής διαχείρισης εκθεμάτων από το μουσείο.

14. Πώς θα χαρακτηρίζατε τη χρήση γενικά των νέων τεχνολογιών στο μουσείο;

1. ανύπαρκτη
2. Ελάχιστη
3. Μέτρια
4. ικανοποιητική
5. Πλήρη

15. Υφίσταται ηλεκτρονική διαχείριση εκθεμάτων στο μουσείο;

1. Ναι
2. Όχι

16. Σε τι φάση βρίσκεται η διαδικασία ψηφιοποίησης των εκθεμάτων του μουσείου;

	Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1. σχεδιασμός του έργου ψηφιοποίησης	1	2	3	4	5
2. επιλογή περιεχομένου	1	2	3	4	5
3. προετοιμασία για ψηφιοποίηση	1	2	3	4	5
4. μεταχείριση των πρωτοτύπων	1	2	3	4	5

5.	ψηφιοποίηση	1	2	3	4	5
6.	διατήρηση του ψηφιακού περιεχομένου	1	2	3	4	5
7.	επιλογή μεταδεδομένων	1	2	3	4	5
8.	ενέργειες ανάδειξης - προβολής	1	2	3	4	5
9.	προστασία πνευματικών δικαιωμάτων	1	2	3	4	5

17. Ποια μέσα πρόσβασης στα ψηφιοποιημένα μουσειακά δεδομένα θα επιλέγατε;

1. Αυτόνομα συστήματα στο χώρο της έκθεσης
2. Ψηφιακές εκδόσεις: Cd-rom και Dvd-rom
3. Παρουσία στον παγκόσμιο ιστό
4. Άλλα μέσα

18. Πόσο σημαντικά θεωρείτε τα παρακάτω χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής διαχείρισης των εκθεμάτων του μουσείου; (Συμπληρώστε τα κενά με κλίμακα από 1 έως 5)

Καθόλου(1) Ελάχιστα(2) Μέτρια(3) Πολύ(4) Πάρα πολύ(5)

1. ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
2. εικονική περιήγηση
3. παρουσίαση εκθεμάτων
από βάση δεδομένων
4. αναζήτηση
5. ενημερωτικές υπηρεσίες
(ανακοινώσεις, πληροφορίες)
6. βοήθεια
7. forum
8. chatrooms
9. πωλητήριο - ηλεκτρονικό κατάστημα 1
10. εκπαιδευτικό περιεχόμενο (online
παιχνίδια, puzzle, δραστηριότητες)
11. υπηρεσίες εξατομίκευσης
12. πολυγλωσσία
13. διασύνδεση με άλλα μουσεία
14. διασύνδεση με άλλους
εξωτερικούς σύνδεσμούς και πύλες
15. πολυμεσικές εφαρμογές
16. χορηγίες

19. Ποια πλεονεκτήματα από την υφιστάμενη/δυνητική λειτουργία εικονικού μουσείου εντοπίζετε;

1. προστασία και διατήρηση του μουσειακού υλικού
2. δυνατότητα άμεσης και συνεχούς πρόσβασης στο μουσείο
3. διαδραστικότητα με τους επισκέπτες
4. ευρύτερη προώθηση των προϊόντων του μουσείου
5. προσέλκυση νέων ομάδων επισκεπτών
6. διατήρηση αρχείου από προσωρινές εκθέσεις
7. δημιουργία εικονικών εκθέσεων από τους επισκέπτες (πειραματισμός)
8. ευελιξία χωροχρονικής εξομοίωσης-περιήγηση σε περιβάλλον εικονικής πραγματικότητας
9. αποτελεσματικό εργαλείο marketing
10. αποτελεσματική και άμεση επικοινωνία
11. αυτόματη συλλογή στοιχείων για στατιστική χρήση
12. προσαρμογή στις απαιτήσεις του επισκέπτη-χρήστη
13. προετοιμασία - ενημέρωση ενόψει πραγματικής επίσκεψης στο μουσείο
14. προβολή όλων των εκθεμάτων του φυσικού μουσείου (αποθήκης, περιοδικών εκθέσεων)
15. πόλος τουριστικής έλξης και φορέας ανάπτυξης δικτύου πολιτιστικού τουρισμού

20. Σε τι βαθμό το μάνατζμεντ του μουσείου μπορεί να ανταπεξέλθει στις παρακάτω λειτουργίες της πολιτιστικής διαχείρισης των ηλεκτρονικών μουσειακών εκθεμάτων;

	Καθόλου	Ελάχιστα	Μέτρια	Πολύ	
Πάρα πολύ					
1. Οργάνωση (δομές, λειτουργίες)	1	2	3	4	5
2. Διεύθυνση (προσωπικού)	1	2	3	4	5
3. Προγραμματισμός	1	2	3	4	5
4. Έλεγχος	1	2	3	4	5
5. Λήψη αποφάσεων	1	2	3	4	5

21. Ποιοι λόγοι σας περιορίζουν ως προς την υιοθέτηση ή την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών;

1. Κανένας
2. έλλειψη οικονομικών πόρων
3. έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού
4. ελλιπής πληροφόρηση για τις εξελίξεις στη μουσειακή διαχείριση
5. ελλιπής πληροφόρηση για τις εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας
6. αδυναμία διαχείρισης των πολιτικών των πνευματικών δικαιωμάτων
7. άλλος λόγος

22. Τι θα προτείνατε για την περαιτέρω ανάπτυξη του μουσείου;

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία.

2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

Εκτός από τις παρατηρήσεις σας μπορείτε να συμπληρώσετε το παρακάτω ερωτηματολόγιο, σημειώνοντας Χ ή αριθμό αντίστοιχα, να το αποθηκεύσετε στον υπολογιστή σας και να το στείλετε ως συνημμένο αρχείο με e-mail

ΟΝΟΜΑ (προαιρετικό)	
ΕΠΩΝΥΜΟ (προαιρετικό)	
E-mail (προαιρετικό)	
ΦΥΛΟ	
ΗΛΙΚΙΑ	
ΧΩΡΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ	

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:

Ποιος είναι ο βασικός τομέας των σπουδών σας:

--

A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ

A1. Έχω τελειώσει:

Ιδιωτικό Λύκειο	
Δημόσιο Λύκειο	

A2. Γνώση ξένων γλωσσών

	ΕΠΙΠΕΔΟ				
	ΝΑΙ	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ	ΚΑΛΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΟ	ΑΡΙΣΤΟ
Αγγλικά					
Γαλλικά					
Γερμανικά					
Ιταλικά					
Άλλη (ποια;)					

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ

Εργάζομαι

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

Ποιο είναι το επάγγελμά μου:

(Ελεύθερος Επαγγελματίας, Ιδιωτικός Υπάλληλος, Δημόσιος Υπάλληλος, Επιχειρηματίας, Εκπαιδευτικός, Πανεπιστημιακός, Στέλεχος Επιχείρησης, Εισοδηματίας, Αγρότης, Μερικός απασχολούμενος σε περιστασιακές ή εποχιακές θέσεις εργασίας, άλλο προσδιορίστε)

B. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ

B1: Ο Πατέρας εργάζεται:

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

Ποιο είναι το επάγγελμά του:

(Ελεύθερος Επαγγελματίας, Ιδιωτικός Υπάλληλος, Δημόσιος Υπάλληλος, Επιχειρηματίας, Εκπαιδευτικός, Πανεπιστημιακός, Στέλεχος Επιχείρησης, Εισοδηματίας, Αγρότης, Μερικός απασχολούμενος σε περιστασιακές ή εποχιακές θέσεις εργασίας, άλλο προσδιορίστε)

B2: Η Μητέρα εργάζεται:

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

Ποιο είναι το επάγγελμα της:

--

(Ελεύθερος Επαγγελματίας, Ιδιωτικός Υπάλληλος, Δημόσιος Υπάλληλος, Επιχειρηματίας, Εκπαιδευτικός, Πανεπιστημιακός, Στέλεχος Επιχείρησης, Εισοδηματίας, Αγρότης, Μερικός απασχολούμενος σε περιστασιακές ή εποχιακές θέσεις εργασίας, άλλο προσδιορίστε)

Η μόνιμη κατοικία μου έως τώρα είναι σε:

Αθήνα	
Μεγάλη πόλη (>100.000)	
Μικρή πόλη	
Χωριό	

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

1. Ενημερώνεστε για τα κοινωνικά και πολιτικά και πολιτιστικά προβλήματα της χώρας σας:

Κάθε ημέρα	
Κάθε εβδομάδα	
Κάθε μήνα	
Λιγότερο από μια φορά το μήνα	
Δεν απαντώ	

2. Με ενδιαφέρει να συμμετέχω σε πολιτιστικά event

Πάρα πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	

Δεν απαντώ	
------------	--

3. Ενδιαφέρομαι για τα προβλήματα του πολιτισμού:

Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	
Δεν γνωρίζω (Δεν το έχω σκεφτεί)	

4. Γενικά, πόσο νομίζετε ότι είστε ενημερωμένος για το πολιτισμό του τόπου σας και τα προβλήματα του;

Πολύ	
Αρκετά	
Λίγο	
Καθόλου	
Δεν γνωρίζω (Δεν το έχω σκεφτεί)	

5. Που απέκτησες τις πολιτιστικές σου γνώσεις; Παρακαλώ σημειώστε τρεις από τις παρακάτω αναφερόμενες πηγές (1 που αποκτήσατε τις περισσότερες γνώσεις και 3 τις λιγότερες).

Σχολική εκπαίδευση	
Πανεπιστημιακή εκπαίδευση	
Οικογένεια	
Ειδήσεις – ντοκιμαντέρ σε TV & ράδιο.	
Εφημερίδες	
Πολυμέσα (CDs ή DVDs)	
Συζητήσεις με άλλους	
Περιοδικά	
Εκθέσεις σε Μουσεία	
Εκπαίδευση-κατάρτιση στο χώρο εργασίας	

Βιβλία ειδικών	
Διαδίκτιο (Internet)	
Άλλο (προσδιορίστε)	

6. Ποιοι τρόποι πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να διαδοθούν πληροφορίες - γνώσεις για τον πολιτισμό στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Αχαΐα. Παρακαλώ αξιολογήστε τη κάθε περίπτωση ξεχωριστά (1 συμφωνώ πολύ 5 δεν συμφωνώ καθόλου).

Σχολική εκπαίδευση	
Πανεπιστημιακή εκπαίδευση	
Οικογένεια	
Ειδήσεις – ντοκιμαντέρ σε TV & ράδιο.	
Εφημερίδες	
Πολυμέσα (CDs ή DVDs)	
Συζητήσεις με άλλους	
Περιοδικά	
Εκθέσεις σε Μουσεία	
Εκπαίδευση-κατάρτιση στο χώρο εργασίας	
Βιβλία ειδικών	
Διαδίκτιο (Internet)	
Άλλο (προσδιορίστε)	

7. Πόσο συχνά επισκέπτεστε ένα Μουσείο ή άλλο πολιτιστικό ίδρυμα.

ποτέ	μερικές φορές (1-2 το δίμηνο - τρίμηνο)	Συχνά (κάθε μήνα)	Πολύ συχνά (κάθε εβδομάδα)	άλλο

8.. Συμμετέχω εθελοντικά ή μη σε πολιτιστικά προγράμματα?

ποτέ	μερικές φορές	συχνά	πάντα	Δεν γνωρίζω

Ευχαριστούμε για την Συμμετοχή σας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βελένη Γ. & Π.Α. (1997), Αρχαία Αγορά Θεσσαλονίκης, Περιφερειακά Ευρωπαϊκά Προγράμματα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, University Studio Press, Θεσσαλονίκη
- Β
raudel F. (1987)², Μελέτες για την Ιστορία, Σειρά: Θεωρία και Μελέτες Ιστορίας 7, Ε.Μ.Ν.Ε.- Μνήμων, Αθήνα
- Γ
ενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτιστικών Θεμάτων (2000), Πρόγραμμα Σωκράτης, Προγράμματα δράσης στον τομέα της εκπαίδευσης (2000-2006), Οδηγίες για τους αιτούντες, Υπηρεσία επίσημων εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Luxembourg
- Κ
ατερίνας Δημητριάδου, 2002, Η προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από τα εκπαιδευτικά σχέδια Comenius, Θεσσαλονίκη..
- Ν
ίκος Σουλιώτης, Κείμενα Εργασίας 2008/16 Δημοσιεύσεις-Μελέτες, ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ NATIONAL CENTRE FOR SOCIAL RESEARCH
- Υ
πουργείο Πολιτισμού 2005 (25 Ιανουαρίου) και 2007 (15 Φεβρουαρίου), Δελτίο Τύπου.
- Σ
υμεωνίδης Πάυλος, 2004 «Συστήματα Τεκμηρίωσης

Πολιτιστικών Πόρων Παγκόσμιοι Οργανισμοί και Πολιτιστική Κληρονομιά»

- Ε
ΛΕΝΗ ΛΟΥΡΗ-ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ «Ο Πολιτισμός και η στρατηγική της Λισσαβόνας» Τα οικονομικά του πολιτισμού, Μεγεθύνσεις-Τετράδια Πολιτισμού.
- Γ
εώργιος Ι. Δουκίδης, «Αναπτυξιακή και οικονομική προοπτική των νέων τεχνολογιών στον Πολιτισμό» Τα οικονομικά του πολιτισμού, Μεγεθύνσεις-Τετράδια Πολιτισμού.
- Μ
ιχάλης Σιώψης, «Προς μια εξωστρεφής πολιτική πολιτισμού, Η οικονομική αξιοποίηση του πολιτιστικού προϊόντος» Τα οικονομικά του πολιτισμού, Μεγεθύνσεις-Τετράδια Πολιτισμού.
- Τ
σουκαλάς Κ., 1987, Εξάρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830-1922), Αθήνα, Θεμέλιο.
- Π
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ FRIBOURG
- Μ
ερκούρης Σ. (1996) “Culture and the Cultural Capitals of Europe”, Θεσσαλονίκη.
- Π
πραγματοποιώντας την κοινή ευρωπαϊκή πολιτική για την τριτοβάθμια εκπαίδευση Διακήρυξη της συνόδου των αρμόδιων υπουργών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση - Βερολίνο 19.9.03

- Π
ρακτικά, 37η Διεθνής Συνδιάσκεψη Στρογγυλής Τράπεζας των Αρχείων (CITRA) Κέιπ Τάουν, 20–25 Οκτωβρίου 2003, Αρχαία και ανθρώπινα δικαιώματα
- Α
ρβανιτάκη Α. (1994) “Regional / Urban Planning and Culture” Conclusions of Workshop 2 at the Conference “Culture, building stone of Europe 2002”, Athens 3-5/6/1994
- Έ
φη Πλεξουσάκη, 2003 «Πολιτισμός και Εκπαίδευση» ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- C
uche D., 2001 «Η έννοια της κουλτούρας στις κοινωνικές επιστήμες», Αθήνα.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://www.ipet.gr/>
- <http://www.psopatras.gr/orxistra/istoriko/text.html>
- <http://www.carnivalpatras.gr/>
- <http://el.wikipedia.org>
- <http://www.infocenterpatras.gr/carnival.php>,
- <http://culturenow.wordpress.com/>